ბიბლიოთეკა

ხვალ პირველი იანვარია, დაძლევ ახალ წელს გილოცავთ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

2002 წლის ლაურეატები

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ექსპერტთა საბჭომ შეაჯამა ჩვენი ყოველწლიური, გრადიციული გამოკითხვის შედეგები და 2002 წლის ლაურეატებად დაასახელა:

საპრეზიდენტო მინისტრი – საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრი ალექსანდრე ბაგრატიონი.

საპრეზიდენტო პრესმდივანი – საქართველოს პრეზიდენტის სახელმწიფო წარმომადგენელი ბიძინა შარაშენიძე.

საპრეზიდენტო გამგეობის უფროსი – მეცნიერ-ისტორიკოსი გამსახურდიას ყოფილი მეგობარი ალექსანდრე ქავთარაძე.

ყველაზე წარმატებული ხელისუფალი – თბილისის მთავრობის ორკეცრის სამხატვრო ხელმძღვანელი და მთავარი დიზაინერი ვასო ბაბასი კახეთის.

გვილოცავენ

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ჟურნალისტებს გილოცავთ ახალ 2003 წელს! გისურვებთ წარმატებებს, ბედნიერებას, ჯანმრთელობას და ყოველგვარ სიკეთეს.

პატივისცემით,
ედუარდ შევარდნაძე.

განიახლე, განიახლე, მძლეთამძლე, დიახ, მძლე და მშვენიერი სიმაღლე, ჰე, მამულო! გულისთქმად ეს იახლე: ყოველი დღე იყოს მხოლოდ სიახლე!

გალაკტიონი

ჩვენი გაზეთი ინტერნეტში: http://www.open.ge/sakartvelos-respublika

ჩვენს გაზეთს პოიტულობენ აშშ-ში, ბერძნეთში, ჰოლანდიაში, საფრანგეთში, უკრაინაში, ისრაელში და სხვა ქვეყნებში.

საქართველოს რესპუბლიკა

სნსკ

საქართველოს ნავთობის სახერთაშორისო კორპორაცია
Georgian International Oil Corporation

გაზეთი დაარსებულია 1918 წლის 25 ივლისს. აღდგენილია 1990 წელს. №319-320 (4379) სამშაბათი, 31 დეკემბერი, 2002 წელი. ფასი 50 თეთრი.

„დღეა ამ გაზეთის გადაშლით დაიწყეთ...“
ედუარდ შევარდნაძე

„2002 წელი ერთ-ერთი წარმატებული იყო საქართველოს უახლეს ისტორიაში, როგორც საშინაო, ასევე, საგარეო-პოლიტიკური განვითარების თვალსაზრისით“

საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის ვიდეომიმართვის რადიოინტერვიუ

– ბატონო პრეზიდენტო, 2002 წელი. ალბათ, საქართველოს პრეზიდენტს ყველა სფეროში აქვს აღსანიშნავი რამეებიც და მოსული რამეებიც. საერთაშორისო მნიშვნელობისაა თქვენი ვიდეომიმართვა. ამ წელს რა ძირითადი ნაბიჯები გადადგა საქართველომ საერთაშორისო ასპარეზზე?

– 2002 წელი ნამდვილად იყო ერთ-ერთი წარმატებული წელი ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში. ეს ეხება საშინაო ცხოვრებას, ეხება საგარეო-პოლიტიკურ ურთიერთობებს. ეს ეხება ეკონომიკურ ზრდას, ეხება ჩვენი ქვეყნის ავტორიტეტის ზრდას საერთაშორისო ასპარეზზე. ეს ეხება ჩვენი ქვეყნის ინტეგრაციას ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში. ეს ეხება ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის ტემპებს, რომელიც ორნიშნა რიცხვით გამოისახება. ეს ეხება ჩვენი ქვეყნის ინვესტიციური მიმზიდველობის ზრდას. ეს ეხება ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის ლიბერალიზაციის პროცესს. ეს ეხება ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის ინტეგრაციას მსოფლიო ეკონომიკურ სივრცეში. ეს ეხება ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის ინტეგრაციას ევროპის ეკონომიკურ სივრცეში. ეს ეხება ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის ინტეგრაციას ევროატლანტიკურ

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 319-320, სამშაბათი, 31 დეკემბერი, 2002 წელი

„2002 წელი ერთ-ერთი წარმატებული იყო საქართველოს უახლეს ისტორიაში, როგორც საშინაო, ასევე, საგარეო-პოლიტიკური განვითარების თვალსაზრისით“

(პირველი გვერდიდან)

— სრული პასუხისმგებლობით და დარწმუნებით ვიტყვი, რომ 2002 წელი ერთ-ერთი წარმატებული იყო საქართველოს უახლეს ისტორიაში როგორც საშინაო, ასევე საგარეო-პოლიტიკური განვითარების თვალსაზრისით.

წელს ჩვენ დავიწყეთ ნატოს სტანდარტების შესაბამისი პროფესიული არმიის ბირთვის მშენებლობა, შესანიშნავად ხორციელდება „წვრთნისა და აღჭურვის“ პროგრამა ამერიკელი მეგობრების დახმარებითა და მათი უშუალო მონაწილეობით, საქართველომ ოფიციალური განაცხადი გააკეთა ნატოში მომავალი გაწევრების თაობაზე, ევროკავშირის სივრცე განუხრელად გვიახლოვდება და, ჩვენი მხრივ, ყველაფერს ვიღონებთ ამ სივრცეში ინტეგრაციისათვის, მხედველობაში მაქვს ჩემი ხელმძღვანელობით სახელმწიფო დელეგაციის ვიზიტი ბრიუსელში. რეალურად დაიწყო „დიდი აბრეშუმის გზის“ პროექტების განხორციელება, რომელიც ქვეყანას და მის მოქალაქეებს მრავალ სიკეთეს მოუტანს; შევძელით გარკვეული დაძაბულობის განმუხტვა რუსეთის ფედერაციასთან, რუსულ-ქართულმა დიალოგმა სისტემური ხასიათი მიიღო.

განვლილ წელს მოხდა ნამდვილი გარდატეხა ეკონომიკური კრიზისიდან საბოლოო გამოსვლის თვალსაზრისით.

მომავალი წლის ბიუჯეტის პროექტით (სამწუხაროდ, ეს ჯერ მხოლოდ პროექტია ცნობილი მიზეზების გამო და კიდევ ერთხელ გამოვთქვამ წუხილს ამასთან დაკავშირებით) გათვალისწინებულია სტრატეგიული დარგებისა და მიმართულებათა დაფინანსების მნიშვნელოვანი ზრდა.

1998 წლიდან დღემდე ჩვენ ასეთი ოდენობის რესურსები არ გვქონია. ამის მიღწევა კი შესაძლებელი გახდა არა მარტო ეკონომიკური ზრდის მეშვეობით, არამედ საბიუჯეტო სფეროში, გადასახადების აკრეფაში, კონტრაბანდისა და ფალსიფიკაციის წინააღმდეგ ბრძოლაში მიღწეული ძვრებით, რაც უდავოდ დაკავშირებულია სახელმწიფო მინისტრის, ფინანსთა მინისტრის, მისი მოადგილეების, აპარატის, ადგილობრივი ხელმძღვანელების განსაკუთრებულ ძალისხმევასთან.

დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ქართულ მართლმადიდებელ ეკლესიასა და ქართულ სახელმწიფოს შორის კონსტიტუციური შეთანხმების — „კონკორდატის“ გაფორმებას, ამასთანავე უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის იუბილეს.

მომავალ წელს დადებითი ტენდენციები (ყველა ჩამოთვლილი მიმართულებით) არათუ შესუსტდება, არამედ გაძლიერდება კიდეც, თუ ჩვენ ხელოვნურად არ შევუშლით ხელს.

— თქვენ დადებით ტენდენციებზე ბრძანეთ, მაგრამ ძალიან ბევრ რაიონს ელექტროენერგია არ ან ცუდად მიეწოდება...

— მართალი ხართ. ვიცი, ქალაქებზე და რაიონებზეა ლაპარაკი. მაგრამ უნდა გავითვალისწინოთ ის გარემოება, რომ ელექტროენერგიის ხარჯი ძალიან დიდია, განსაკუთრებით თბილისში. ამასთან, მთავარია ის, რომ სანამ მოხმარებული ელექტროენერგიის საფასურს არ გადავიხდით, არაფერი გამოვა. სრული გადახდის შემთხვევაში, ჩვენ დღესაც შეგვიძლია გაცილებით მეტი ენერგია შემოვიტანოთ რუსეთიდან, სხვა მეზობელი ქვეყნებიდან, მაგრამ როდესაც გადახდა ხუთი ან ათი პროცენტის დონეზეა, მაშინ პრეტენზია არ უნდა ჰქონდეს არც მოსახლეობას, არც ამა თუ იმ რაიონის ხელმძღვანელობას.

ტრადიციას არ დავარღვევ და რამდენიმე სიტყვას მოგახსენებთ აგრეთვე გასული კვირის ზოგიერთი მოვლენის შესახებ:

არ შემიძლია არ ვახსენო დავით სარაჯიშვილის შესანიშნავი ძეგლის დაფუძნება რიყეზე. ყველას ვურჩევ, მოინახულოს ხელოვნების ეს შესანიშნავი ქმნილება. იგი ქართული მეწარმეობის, საქართველოს ბიზნესმენების ღირსებისა და პატრიოტული პასუხისმგებლობის გამოხატულებად იქცა. გასულ კვირასვე პირადად დავესწარი წლის საუკეთესო ბიზნესმენთა დაჯილდოებას. სიხარულს ვერ ვფარავდი, რომ ცა საკმაოდ დიდი დარბაზი სავსე იყო იმ ახალი ფენით, რომელსაც ჩვენ ბიზნესმენებს, საქმიან ხალხს ვუწოდებთ.

საყურადღებო იყო ირანის ისლამური რესპუბლიკის პრეზიდენტის სპეციალური წარმომადგენლის ბატონ მეჰთი საფარის ვიზიტი.

თბილისში მოლაპარაკებისას დიდი დრო დაეთმო როგორც ორმხრივ ურთიერთობას, ასევე რეგიონალური თანამშრომლობის საკითხებს. მათ შორის ჩრდილოსამხრეთული სატრანსპორტო-საკომუნიკაციო დერეფნის განვითარებას „დიდი აბრეშუმის გზის“ პროექტთა განხორციელების პარალელურად. ამ თვალსაზრისით, ირანს ძალიან აინტერესებს საქართველოსთან ურთიერთობა, ისევე, როგორც ჩვენ.

მიმდინარე წლის მთავრობის ბოლო სხდომაზე განვიხილეთ კანონპროექტთა პაკეტი მოქმედ კანონმდებლობაში ზოგიერთი ცვლილებისა და დამატების შეტანის თაობაზე. პროექტების მიზანია სამეწარმეო საქმიანობის გაუმჯობესება, მეწარმეთათვის უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმის შექმნა, მოქმედი საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა და გამარტივება.

მაგალითად, ერთ-ერთი ასეთი ღონისძიებაა სამეწარმეო რეესტრში რეგისტრაციისათვის კანონით დადგენილი ვადის შემცირება, რაც, ფაქტობრივად, ბიუროკრატიული ზღუდეების მოშლასა და შემცირებას ნიშნავს. ისევე, როგორც საწარმოთა რეგისტრაციისათვის დადგენილი ტარიფის შემცირებას და ასე შემდეგ.

განვიხილეთ კანონპროექტი, რომლის დედააზრი გულისხმობს სანახაობრივი-გასართობი ღონისძიებებისას მომხმარებლის სრულყოფილ ინფორმირებას.

ეს იმას არ ნიშნავს, თითქოს ვინმე კრძალავდეს ეგრეთ წოდებულ ფონოგრამას (შეუძლებელიცაა ჩვენს პირობებში), მაგრამ კონცერტზე დამსწრე მსმენელსა და მაყურებელს სრულყოფილი ინფორმაცია უნდა ჰქონდეს.

იყო სხვა საინტერესო საკითხებიც, რომელთა ჩამოთვლა, იქნებ, ახლა არც იყოს აუცილებელი.

— ბევრს იმედი ჰქონდა, რომ ახალ წელს ქვეყანა ახალი ბიუჯეტით შეხვდებოდა, მაგრამ ასე არ მოხდა. რა შეფასებას მისცემდით პარლამენტში განვითარებულ მოვლენებს?

— შევეცდები, დელიკატური ვიყო შეფასებებში. თავისთავად ის, რომ პარლამენტმა ვერ შეძლო ბიუჯეტის პირველი მოსმენით მიღება, დამატებით სიძნელეებს შეუქმნის მოსახლეობას, ვინაიდან მთავრობა ვერ შეძლებს დაგეგმილი ხარჯების გაწევას გაზრდილი ოდენობით, როგორც ჩვენ ვვარაუდობდით. მას, ვისაც ეს უხარია, ქვეყნის სიკეთე არ სურს.

კიდევ ერთხელ მინდა ყველას შევახსენო, რომ პირველად დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში 2003 წელს საკუთარი შემოსავლების თანაფარდობის მაჩვენებელი მთლიან შიდა პროდუქტთან 17 პროცენტს მიაღწევს, ხოლო საგადასახადო შემოსავლების მაჩვენებელი შესაბამისად 16 პროცენტამდე იზრდება. მნიშვნელოვნად იზრდება აგრეთვე საკუთარი შემოსავლებით მიმდინარე ხარჯების გადაფარვის კოეფიციენტი.

თვით ბიუჯეტის მოცულობა კი 200 მილიონ ლარზე მეტით, 16 პროცენტით აღემატება 2002 წლის ოდენობას.

განსაკუთრებით შესამჩნევია მატება ხარჯვით ნაწილში ისეთი სტრატეგიული მიმართულებებით, როგორიცაა თავდაცვის, უშიშროების, საზღვრის დაცვის, ენერგეტიკის, სოფლის მეურნეობის, განათლების, ჯანმრთელობის დაცვისა და მართლწესრიგის საკითხები.

2003 წელს დაგეგმილი გვაქვს უმაღლესი სასწავლებლების პედაგოგთა ხელფასის ზრდა 30 პროცენტით, საშუალო სკოლის მასწავლებელთა შრომის ანაზღაურების ზრდა კიდევ 30 პროცენტით;

გარდა ამისა, გათვალისწინებულია სასტიპენდიო ფონდის გაზრდა, სექტემბრიდან სრულ უფასო საშუალო განათლებაზე გადასვლა მთელი ქვეყნის მასშტაბით, ტერიტორიული ერთეულების ტრანსფერტთა არსებითი მატება, დამატებითი სახსრები გამოიყოფა სამეწარმეო საქმიანობის განვითარებისათვის და სხვა მრავალი.

არ მინდა საახალწლოდ ვითარების გამწვავება და მკვახე შეფასებისაგან ამჯერად თავს შევიკავებ, მაგრამ ასეთი ბიუჯეტის დაუმტკიცებლობა, მით უმეტეს, პირველი მოსმენით, რომელიც კრიზისის საბოლოოდ დაძლევას ისახავს მიზნად, რბილად რომ ვთქვათ, გაუგებარია.

თუმცა, ტრაგედია არ მომხდარა. კონსულტაციები გაგრძელდება. გუშინ აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენლები უკვე შევიკრიბეთ. ალბათ იანვარში, სასურველია პირველ დეკადაში, პარლამენტი კვლავ შეიკრიბოს რიგგარეშე სესიაზე და ქვეყანა მიიღებს ბიუჯეტს.

აქვე შევნიშნავ: ბიუჯეტის დაუმტკიცებლობა პრობლემას უქმნის არა ხელისუფლებას (სახელისუფლებო მექანიზმების ფუნქციონირება და ძირითადი სოციალური ხარჯები შესაძლებელია მაინც განხორციელდეს წინა წლის ბიუჯეტის პარამეტრებით), არამედ რიგით მოქალაქეებს, სხვადასხვა სოციალურ ფენას, ვინც მზარდ მხარდაჭერასა და თანადგომას ელის ხელისუფლებისაგან.

თუმცა, პარლამენტში მომხდარს დადებითი მხარეც ჰქონდა: საბოლოოდ გამოიკვეთა საპარლამენტო ბირთვი, გარკვეული აზრით, უმრავლესობა, რომელიც კისრულობს პასუხისმგებლობას უმნიშვნელოვანეს სახელმწიფოებრივ პროცესთა განვითარებაზე და მზად არის კონსტრუქციულად ითანამშრომლოს აღმასრულებელ ხელისუფლებასთან.

ამასთანავე, ეს უნდა იქცეს გაკვეთილად ყველასათვის. ვგულისხმობ როგორც აღმასრულებელ ხელისუფლებას, საპარლამენტო ოპოზიციას, ასევე უმრავლესობას და მთლიანად პარლამენტს.

როგორც ჩანს, მოვიდა დრო, ყველამ ერთად გავიხსენოთ, რომ პარლამენტს განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა ეკისრება ქვეყნის მომავალზე.

ამჯერად ვგულისხმობ არა საპარლამენტო სპექტრს, არამედ მთლიანად პარლამენტს, როგორც სახელმწიფოებრივ ინსტიტუტს და უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოს.

— გასულ კვირას ეროვნული უშიშროების საბჭოს სხდომაზე ბატონმა ელგუჯა მეძმარიაშვილმა განსახილველად წარმოგიდგინათ „საქართველოს ერთიანი სამხედრო-საინჟინრო უზრუნველყოფის სახელმწიფო კომპლექსის“ შექმნის კონცეფცია. თქვენი მითითებით, ამ მიმართულებით ერთდროულად სამი პროგრამის განხორციელება დაიწყება. რამ განაპირობა ასეთი გადაწყვეტილება?

— რეალურად, ქართული საინჟინრო და სამხედრო ხელოვნების მერწყმა და საქართველოს შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის სამხედრო-საინჟინრო აკადემიის ეტაპობრივი მშენებლობა ჩვენ ჯერ კიდევ 1995 წლიდან დავიწყეთ.

თავიდანვე ამ დიდი საქმის ერთ-ერთი უმთავრესი არქიტექტორი ბატონი ელგუჯა მეძმარიაშვილი იყო. მას შემდეგ, კვლავ და კვლავ ეტაპობრიობის გათვალისწინებით, შვიდი წლის განმავლობაში გამოიცა საქართველოს პრეზიდენტის რვა ბრძანებულება თუ სპეციალური განკარგულება.

დღევანდელი მონაცემებით, რომელიც ყურადღებით შევისწავლეთ და განვიხილეთ ეროვნული უშიშროების საბჭოს სხდომაზე, სახელმწიფოს დავალება დროულად, მთლიანად და სრულყოფილად არის შესრულებული.

ამდენად, გადავწყვიტეთ, წარმოდგენილი კონცეფციის გარდა შემუშავდეს კიდევ ორი პროგრამა: „საქართველოს ტერიტორიული დაცვის სისტემის შექმნა“ და „სახელმწიფოს სამხედრო-ტექნიკური პოლიტიკის მიმართულების განსაზღვრა“.

ასეთი პროგრამების განხორციელების აუცილებლობას დღევანდელი პრიორიტეტები გვკარნახობს: ჩემი განცხადება პრაღის სამიტზე საქართველოს ნატოში გაწევრების შესახებ გულისხმობს არა მხოლოდ შეიარაღებულ ძალთა მშენებლობას, არამედ სამოქალაქო ინფრასტრუქტურის, სამოქალაქო კომუნიკაციების და მათი ფუნქციონირების ურთულესი სისტემის ჩამოყალიბებას, მის შეთავსებადობას ქვეყნის თავდაცვის სისტემასთან.

ყველა ეს მოვლენა დააჩქარებს ქვეყნის ტერიტორიულ აღდგენას.

აუცილებლად მივიჩნიე აგრეთვე მიმელო გადაწყვეტილება გენერალური შტაბის აკადემიაში „საქართველოს ნატოში ინტეგრირების საინჟინრო პროგრამათა სახელმწიფო ცენტრის“ ჩამოყალიბების შესახებ. პრეზიდენტის მითითებით იქმნება „საქართველოს თავდაცვის სამხედრო-საინჟინრო აკადემია“.

ეს ყოველივე უდიდესი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საქმეა, რომლის ხორცშესხმას საერთო-სახალხო ძალისხმევა ესაჭიროება.

— ახალი წლის დამდეგს რას უსურვებდით ქვეყნის მოქალაქეებს?

— ახალი წლის წინ კიდევ მექნება საშუალება გამოვხატო ჩემი გრძნობები საქართველოს მოქალაქეთა მიმართ, მინდა დღესვე მივულოცო თანამემამულეებს დამდეგი შობა-ახალი წელი, ვუსურვო მშვიდობა, ოჯახური ბედნიერება, პიროვნული წარმატება და ქვეყნის წინსვლა, რაც ჩვენი საერთო გამარჯვების, ქვეყნის გამთლიანებისა და ყოველმხრივი გაძლიერების უმთავრესი პირობაა.

საქართველოს პრეზიდენტის პრესსამსახური.

დოკუმენტი

საქართველოს კანონი

საქართველოს შრომის კანონთა კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ

მუხლი 1. საქართველოს შრომის კანონთა კოდექსის (საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები, 1973 წ. № 6, მუხ. 118) 64-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„ა) 1 და 2 იანვარს – ახალი წლის სადღესასწაულო დღეებში;“.

მუხლი 2. ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს პრეზიდენტი
ედუარდ შევარდნაძე.
თბილისი, 2002 წლის 28 დეკემბერი.

საქართველოს კანონი

„საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მსაჯულთა უფლებამოსილების ვადის გაგრძელების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე

მუხლი 1. „საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მსაჯულთა უფლებამოსილების ვადის გაგრძელების შესახებ“ საქართველოს კანონის (პარლამენტის უწყებანი, № 23-24, 30.06.1998) პირველ მუხლში სიტყვები „2002 წლის 31 დეკემბრამდე“ შეიცვალოს სიტყვებით: „2004 წლის 31 დეკემბრამდე.“.

მუხლი 2. ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს პრეზიდენტი
ედუარდ შევარდნაძე.
თბილისი, 2002 წლის 28 დეკემბერი.

აფხაზეთი — ტკივილი ჩვენი

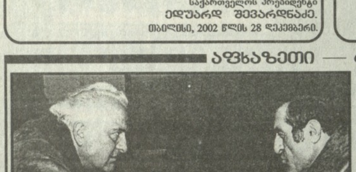

დაძაბულ სხდომაზე სოხუმში.

ზუსტად ათი წლის წინათ

(პირველი გვერდიდან)

ამ დროს ოჩამჩირის საომარ თეატრზე უმძიმესი მდგომარეობა იყო. სოფელი ლაბრა, რომელიც მოსახლეობისგან მთლიანად დაიცალა, ხელიდან ხელში გადადიოდა.

ურთულეს პირობებში იბრძოდნენ ჩვენი მეომრები — ისეთი ყინვა იყო და ისეთი თოვლი იდო აფხაზეთში, მე ციმბირში არ მინახავს.

ედუარდ შევარდნაძე შეხვდა მებრძოლებს, ჩვენს ტანკისტებს, დიდხანს ელაპარაკა, გამოჰკითხა აქაური ამბები — რა უჭირთ, რა ულხინთ. ოჯახების შესახებაც ელაპარაკა.

ჩემი თვალით ვხედავდი, როგორი იმედიანები ხდებოდნენ ჩვენი ბიჭები ამ შეხვედრების შემდეგ, როგორი სიმტკიცითა და რწმენით იესებოდნენ.

(მართალს ამბობს ამირან მურვანიძე, იქ, ფრონტის ხაზზე ყოფნისას, გინდა თუ არა, ორი გრძნობა ჯაბნის ყველა დანარჩენს. მტრის სიძულვილი და მარტოობის თუ არა, შეჩვეულ გარემოს მოწყვეტის გრძნობა. ამ დროს არ არსებობს იმაზე მეტი მხარდაჭერა, როდესაც შენით დაინტერესდებიან, დაგელაპარაკებიან, დაგაფასებენ, ვაჟკაცობას შეგიქებენ, მით უფრო, მაშინ, როცა უმაღლესი მთავარსარდალი მოვა შენთან სანგარში, შენს გვერდით დადგება, შენით დაინტერესდება.

მაშინაც ასე იყო, ოჩამჩირეშიც და სოხუმშიც, იქ, სადაც მოწინააღმდეგის ტყვია ბრმა კი არ არის, მიზნის ამორჩევა მართლაც კარგად იცის.

არავინ მოგცემს ფრონტის წინა ხაზზე „ტყვიაშეუხებლობის“ გარანტიას.

და თუ მაინც არსებობს რაიმე სახით „ტყვიაშეუხებლობის“ იმუნიტეტი, ეს მხოლოდ რკინის გულია. და თქვენ ეს შესანიშნავად იცით.

ვიცოდი მეც, იცოდა ამირან მურვანიძემაც, მაგრამ სულ სხვაა, როცა თავად დარწმუნდები სხიერი მაგალითით: ხედავდნენ ჯარისკაცები, რომ მათი მთავარსარდალი არავითარ ყურადღებას არ აქცევდა ავტომატების ჯერთა სიხშირეს და მონაცვლეობას, ყოველთვის მხრებში გამართული იდგა მათ გვერდით. და ამას აფასებდნენ, ფრიად აფასებდნენ.

ასე იყო...

ამირან მურვანიძე რაღა იქნა, ეს ავლანეთგამოვლილი კაცი? აგერ დგას ჩემს გვერდით და ათი წლის შემდეგ აფხაზეთის ამბებს იხსენებს).

— ბინდდებოდა და სოხუმში კი უნდა წავსულიყავით ოჩამჩირედან. გზა, ხომ იცით, ლაბრას გადასახვევს ვერ ასცდება. ლაბრაში ხან ჩვენ ვართ, ხან ისინი. არავინ არაფრის გარანტიას არ იძლევა. მაგრამ შევარდნაძემ თქვა — წავიდეთო და წავედით.

დაღამდა. სატვირთოს ძარაში ვსხედვართ. ვიყინებით. მივდივართ. ფარები გამორთულია. ჩართავ და საიდან გესვრიან, არ იცი. გზა იცხრილება ავტომატებით. აი, ამ სიტუაციაში წინა მანქანა ორმოში ჩავარდა, ჰურვების აფეთქებით გზა გზას არ ჰგავდა. გავჩერდით. ჩამოვედით ძარიდან და ვეხმარებით, ეს როგორც მეგვიძლია, მანქანის ამოყვანაში... ვხედავ პრეზიდენტიც ჩვენს გვერდითაა. ვიფიქრე, აი, უნიკალური კადრები, აიღე კამერა და გადაიღე! იცოცხლე, კარგი იყო გადაღება, მაგრამ კამერაში არაფერი ჩანს, უკუნი სიბნელეა.

როგორც იქნა, ამოვიყვანეთ მანქანა და დიდი წვალებით ჩავედით სოხუმში. ის ღამე ფეხზე გავათენეთ.

გაგრა სანახევროდ ჩვენი იყო და სოხუმში გამართულ სხდომაზე სწორედ ეს საკითხი განიხილეს. ეს მეორე დღეს მოხდა.

კვლავ წინა ხაზზე გავიდა ედუარდ შევარდნაძე, კვლავ შეხვდა მეომრებს, გაამხნევა, ახალი წელი მიულოცა.

იოლად ვყვები ახლა ამას: გავიდა, შეხვდა. მაგრამ ნებისმიერ ადამიანს კარგად შეუძლია წარმოიდგინოს, რას ნიშნავს წინა ხაზზე ყოფნა, როცა სროლა პრაქტიკულად განუწყვეტელია. ამ დროს სანგარში მყოფი მეომარიც კი არ არის არაფრისგან დაზღვეული, მაგრამ რისკი ერთიორად იზრდება, როცა სანგრიდან სანგარში, ტრანშეიდან ტრანშეაში და, საერთოდ, ყოველი მხრიდან გახსნილ ტერიტორიაზე მოძრაობს ადამიანი, რომელიც აბსოლუტურად დაუცველია.

ედუარდ შევარდნაძე სწორედ ასე მოძრაობდა და ეს იყო ყველაზე დიდი შთაბეჭდილება, რომელიც მე დღემდე არ გამნელებია.

ამირან მურვანიძე.

დაუცველობა სიტყვის მასალად არ ვახსენე. ერთ ფაქტს გავიხსენებ, თქვენი მკითხველები სიტუაციაში რომ გაერკვიო.

1 იანვარს პირველი გასვლა ჰქონდა მთავარსარდალს ფრონტზე. ჩაჯდა „ნივაში“ მძღოლის გვერდით. შტაბის უფროსიც ჩაუჯდა, ზაზა მამმიშვილიც. დაცვის ბიჭები საბარგულში ძლივს ჩაეტენენ. ხელი დავუქნიე, კარგად იყავით-მეთქი, და დაიძრნენ. ბატონმა ედუარდმა დაინახა, რომ ვრჩებოდი...

(ერთი წუთით შევაწყვეტინოთ მურვანიძეს თხრობა. საქმე ის არის, რომ იმ დროს სოხუმში ტრანსპორტი პრაქტიკულად არ არსებობდა, ბენზინის უქონლობის გამო არ მოძრაობდა. ის ერთი „ნივა“, რომელშიც ედუარდ შევარდნაძე ჩაჯდა, იყო ერთადერთი სატრანსპორტო საშუალება და ამიტომ ჟურნალისტები შეგუებულები ვიყავით, რომ ჩვენი ადგილი ყველგან არ იქნებოდა).

— გააჩერებინა სახელმწიფოს მეთაურმა მანქანა. გადმოსვა დაცვა. დამიძახა, მოდიო. ჩამსვა და ასე წავედით ეშერისკენ.

იქ, წინა ხაზზე, სადაც რუსეთ-აფხაზეთის სანგრებამდე სულ ასი მეტრი თუ იქნებოდა, სამხედროებმა კატეგორიულად მომთხოვეს, მაქსიმალურად ნაკლები გადამეღო, რათა ჩემი გადაადგილებით, კამერით მოწინააღმდეგის ყურადღება არ მიმექცია და არ გამომეწვია ცეცხლის გადმოტანა ჩვენი მიმართულებით. რა თქმა უნდა, დავემორჩილე. მაგრამ იმ ცოტათი, რომელიც მაშინ გადავიღე, ვფიქრობ, ტელემაყურებლებმა შეძლეს, დაენახათ ყველაფერი, რაც იქ ხდებოდა.

შეიდი დღე დავრჩით მაშინ სოხუმში.

(აი, ყველა ასე რომ ყოფილიყო, ზოგიერთ ჩვენ ნაწილს თვითნებურად რომ არ მიეტოვებინა დისლოკაციის ადგილები, ასეთ ქმედებას, გნებავთ, ღალატი უწოდეთ, გნებავთ, სილაჩრე, აფხაზეთიდან ჩვენ არ წამოვიდოდით.

დღეს იმ გამოქცეულთაგან ზოგი ხელს სხვა მიმართულებით და სხვისკენ იშვერს. მაგრამ ისტორიის ანალებში ჩაიწერა ის, რაც რეალურად იყო და რაც ამირან მურვანიძემ ვიდეოფირზე გადაიღო.

იყო კი ის, რაც ჩვენ ჩვენი თვალით ვნახეთ და ამას ვერავინ შეცვლის).

ესაუბრა
არმაზ სანებლიძე.

დერეფანი

ნავთობსადენი — საქართველოს დამოუკიდებლობის გარანტი

ეს აზრი მკაფიოდ გამოიკვეთა საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაციის პრეზიდენტთან გია ჭანტურიასთან ბორჯომის მოსახლეობის შეხვედრისას.

ფაქტია, ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის ნავთობსადენის ბორჯომის რაიონის ტერიტორიაზე გატარებას მრავალი ოპონენტი გამოუჩნდა. ნავთობსადენის პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებულმა სხვადასხვა ფორმის ურთიერთგამომრიცხავმა განცხადებებმა შეაშფოთა ბორჯომის რაიონის (და არა მარტო ბორჯომის) მოსახლეობა. მათ კატეგორიულად მოითხოვეს აღნიშნული პროექტის დეტალური განხილვა.

ბორჯომის რაიონის მოსახლეობასთან შეხვედრისას ბატონმა გია ჭანტურიამ დეტალურად განიხილა ნავთობსადენის უსაფრთხოების გარანტიები. აღნიშნა, რომ ამ პროექტის შექმნის პროცესში მონაწილეობდა საქართველოს 15 ავტორიტეტული სამეცნიერო დაწესებულება და 120 მეცნიერი. საფუძვლიანად შესწავლილია ბორჯომის რაიონის მეწყრული ტერიტორიები, მცენარეული საფარი, მცირე მდინარეები. ამ პროექტს გვთავაზობს ფართოდ ცნობილი კომპანია „ბრიტიშ პეტროლიუმი“, რომელიც მსოფლიოს 100-ზე მეტ ქვეყანაში წარმატებით ახორციელებს სხვადასხვა მასშტაბის ანალოგიურ პროექტებს. ბორჯომის რაიონზე გამავალი ნავთობსადენი უახლესი დამცავი ტექნოლოგიებით იქნება უზრუნველყოფილი, რაც მაქსიმალურად გამორიცხავს ყოველგვარ საშიშროებას. თანამედროვე უნიკალური სენსორული ტექნოლოგიური სისტემა და ელექტრონული სიგნალიზაცია მილსადენის ტრასაზე მოსალოდნელ ავარიულ შემთხვევას წამსვე დააფიქსირებენ. მოწყობილი რეზერვუარები ნავთობსადენის შესაძლო დაზიანების შემთხვევაში გაჟონილი ნავთობის უმისამართოდ დაღვრას გამორიცხავს.

აღინიშნა, რომ მილსადენის მშენებლობა ბორჯომის რაიონის მონაკვეთზე ორი ათასზე მეტ ადამიანს დაასაქმებს. შეიქმნება მომსახურების ობიექტები, განვითარდება ინფრასტრუქტურა, სპეციალური ფონდი ხელს შეუწყობს მცირე ჰესების მშენებლობას და სხვა. საქართველო ყოველწლიურად ნავთობსადენიდან და გაზსადენიდან სამას მილიონამდე დოლარს მიიღებს. ამასთან ერთად ბორჯომის რაიონის მოსახლეობას გატარებული გაზის ხუთი პროცენტი უფასოდ დარჩება და წელიწადში მილიონი კუბმეტრი ხეტყე დაიზოგება. განხორციელდება ღონისძიებები ტყის ფართობების განახლებისათვის.

პროექტის დეტალურად განხილვამ და გულახდილმა დიალოგმა დაარწმუნა ბორჯომის რაიონის მოსახლეობა, რომ ნავთობსადენით საკურორტო ზონას და მინერალური წყლის საბადოს საფრთხე არ ემუქრება, რომ მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა საგრძნობლად გაუმჯობესდება.

— ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის პროექტი მსოფლიო მნიშვნელობისაა. მის განხორციელებაზე უარის თქმა საქართველოს დამოუკიდებლობაზე უარის თქმის ტოლფასია. ჩვენ ევროპის დიდი ოჯახის სრულფასოვანი წევრი ვხდებით და ამის მეუფასებლობა სიბეცედ მიმაჩნია, — განაცხადა შეხვედრაზე გამოსულისას ბორჯომის მაჟორიტარმა დეპუტატმა ნოდარ გრიგალაშვილმა.

როზერტ ცუცქირიძე,
საქინფორმის კორ.

ოფიციალური ინფორმაცია

დამტკიცდა მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამა

საქართველოს კონსტიტუციის 35-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონი მე-8 და მე-9 მუხლების შესაბამისად, საგანმანათლებლო პროგრამების საერთაშორისო წესებთან და სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით დამტკიცდა საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 11 ივლისის № 388 განკარგულებით შექმნილი მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამის შემმუშავებელი კომისიის მიერ ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის (wwf) ხელშეწყობით შემუშავებული მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამა.

შესაბამისი ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადების, საქართველოს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ინდიკატიური გეგმისა და სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტების შედგენის, საინვესტიციო პროგრამებისა და პროექტების დამუშავების, განათლების სფეროში მართვის სისტემის რეორგანიზაციის, საერთაშორისო შეთანხმებათა და ხელშეკრულებათა მომზადების დროს გათვალისწინებული იქნება მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამით განსაზღვრული ორიენტირები.

განათლების სამინისტრო საგარეო საქმეთა, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროებთან და საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული უცხოური ინვესტიციების (საინვესტიციო) საკონსულტაციო საბჭოსთან ერთად უზრუნველყოფს სათანადო ღონისძიებათა განხორციელებას სახელმწიფო პროგრამის რეალიზაციისათვის ადგილობრივი და უცხოური საინვესტიციო კაპიტალის მოსაზიდად.

განათლების სისტემის მიმდინარე რეფორმის ფარგლებში სახელმწიფო საგანმანათლებლო სტანდარტებისა და პროგრამების პროექტების შემუშავებისა და კანონმდებლობით დადგენილი წესით მათი დამტკიცების დროს გათვალისწინებული იქნება მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამით დადგენილი მოთხოვნები (ეკოლოგიური ფაქტორების ადამიანის ჯანმრთელობაზე უარყოფითი ზემოქმედებისა და მათი თავიდან აცილების მექანიზმების სწავლება და სხვ.).

განათლების სამინისტრო გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან ერთად დაინტერესებულ სამინისტროებთან შეთანხმებით უზრუნველყოფს ადრე მიღებული საგანმანათლებლო პროგრამებისა და სხვა დოკუმენტების მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამასთან შესაბამისობას.

საქართველოს ტელერადიომაუწყებლობას ეთხოვა პედაგოგების, მეცნიერებისა და ინტელიგენციის სხვა წარმომადგენელთა მონაწილეობით უზრუნველყოს მოსახლეობის სისტემატური ინფორმირება მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამის დებულებების შინაარსისა და სახელმწიფო პროგრამის განხორციელების მიმდინარეობის შესახებ.

საქართველოს საინფორმაციო-საგამომცემლო სახელმწიფო კორპორაცია „საქინფორმს“ ეთხოვა ხელი შეუწყოს პროგრამის განხორციელებას.

მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამის შესასრულებლად განსახორციელებელ ღონისძიებათა ეფექტიანობის ამაღლების მიზნით თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში განათლების, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროებმა უნდა შექმნან სამმხრივი საკოორდინაციო ჯგუფი, რომლის შემადგენლობა და მუშაობის წესი დამტკიცდება ერთობლივი ბრძანებით ამ ბრძანებულების ამოქმედებიდან ორი თვის ვადაში.

საქინფორმი.

ახალი საწარმო

აჭარასა და კრასნოიარსკის მხარეს შორის ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ დადებული ხელშეკრულების თანახმად, ბათუმში აშენდა ხორცის ნაწარმის გამოსამუშავებო საამქრო. მწარმოებლობის მაღალი დონით გამორჩეული დანადგარების გამართვა-ამოქმედების სამუშაოები კრასნოიარსკის მანქანათსაშენებელი ქარხნის სპეციალისტებმა განახორციელეს.

ახალი საამქრო გამოუშვებს მხოლოდ ადგილობრივი ნედლეულით დამზადებულ პროდუქციას, რაც კარგ სტიმულს მისცემს სოფლის მოსახლეობას ჩააბაროს ხორცი იმ ფასად, რომელიც ორივე მხარეს ხელს აძლევს. ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ ხორცის გადამამუშავებელი ახალი საწარმოს მშენებლობისათვის მზადების დროს მიღწეული იყო მორიგება აჭარის მაღალი მთის რაიონებში დამამზადებელი პუნქტების შექმნის შესახებ.

გრანტების სიკეთე

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ხარჯები 2003 წელს, სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტით, გათვალისწინებულია 13,8 მილიონი ლარის ოდენობით. მათ შორის, საბიუჯეტო დაფინანსების მოცულობა შეადგენს 9,8 მილიონ ლარს, დანარჩენი კი სპეციალური სახსრების შემოსავლიდან შეივსება. აღსანიშნავია, რომ მეცნიერებათა აკადემიის საბიუჯეტო დაფინანსების გაზრდა 2003 წელს გათვალისწინებულია მხოლოდ 200 ათასი ლარით, თუმცა კი სპეციალური სახსრების შემოსავლიდან დაფინანსების ზრდა საკმაოდ სოლიდურია და 1,9 მილიონ ლარს შეადგენს, რაც საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტებითაა განპირობებული.

დაფინანსების დადებითი ტენდენცია

კომერციული ბანკების მიერ საკრედიტო ხაზებით უცხოური ვალუტით გაცემულმა სესხების მოცულობის ეკვივალენტმა ეროვნული ვალუტით 2002 წელს დაახლოებით 73 მილიონი ლარი შეადგინა. აღსანიშნავია ის პოზიტიური გარემოება, რომ საქმიანობის სახეობათა მიხედვით, კომბანკები წლეულს უფრო მეტი ხალისით აფინანსებენ ბოლო დრომდე მათთვის ნაკლებად მიმზიდველ მრეწველობისა და მშენებლობის სფეროებს.

ინფორმაციები მოგვაწოდა საქინფორმმა.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 319-320 სამშაბათი 31 დეკემბერი, 2002 წელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხელისუფლება და პრესა

საქართველოს ტელევიზიის პირველი არხი, „მოამბე“: ბატონო პრეზიდენტო, თქვენი კომენტარი პარლამენტში ქვეყნის მთავარი საფინანსო დოკუმენტის – ბიუჯეტის ჩავარდნის ფაქტის თაობაზე. აღსანიშნავია, რომ პარლამენტში ზოგიერთ ფრაქციას წინასწარ ჰქონდა განზრახული არ დაეჭირა მხარი 2003 წლის ბიუჯეტის პროექტისათვის. თუმცა, სწორედ ეს ფრაქციები აცხადებენ, რომ პარლამენტის სახელისუფლებო ფრაქციებმა ვერ შეძლეს კონსოლიდაცია. თქვენ ბრძანეთ, რომ არსებული ბიუჯეტის პროექტში შეიტანთ გარკვეულ ცვლილებებს და იანვრის დამლევს წარუდგენთ პარლამენტს. კონკრეტულად, რა სახის ცვლილებებს შეიტანს ხელისუფლება ბიუჯეტის პროექტში, რა პარამეტრები შეიცვლება? იქნება ეს მცირე, თუ რადიკალური კორექტივები?

— მიმაჩნია, რომ 2003 წლის ბიუჯეტის პროექტი, რომელიც ყველა მაჩვენებლით გაცილებით უკეთესია გასულ წლებთან შედარებით, ითვალისწინებს დაახლოებით ასიათასობით ადამიანის კეთილდღეობას და მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას, გაუმართლებელია მისი ჩაგდება. ბიუჯეტი პოლიტიკანობასა და პოლიტიკას შეეწირა. ჩვენ მოვილაპარაკებთ პარლამენტის თავმჯდომარესთან ქალბატონ ნინო ბურჯანაძესთან (როგორც ცნობილია, მან ხმა მისცა ბიუჯეტის პროექტის განმეორებით კენჭისყრას არა იანვრის დამლევს, არამედ იანვრის პირველ დეკადაში) საგანგებო სხდომაზე შეიკრიბოს პარლამენტი და ბიუჯეტი დამტკიცდეს. რაც მოხდა, ეს ხელისუფლებისათვის ნიშნის მოგება კი არ არის, არამედ ეს არის ასიათასობით ადამიანის ინტერესების გაუთვალისწინებლობა. კერძოდ, პენსიონერების, სამხედროების, პედაგოგების ინტერესთა შელახვა. ჩვენს ბიუჯეტში არასდროს მსგავსი ზრდა თავდაცვის სფეროსთან დაკავშირებით არ გვქონია. ეს არის პირველი წელი, როცა ამგვარი მნიშვნელოვანი ზრდაა თავდაცვის სფეროს დასაფინანსებლად.

ვერ ვიტყვი, რომ სახელისუფლებო პარტიებს ჩამოყალიბებული და გამოკვეთილი უმრავლესობა აქამდე არ ჰყოლია. მაგრამ, ბიუჯეტის განსახილველად უმრავლესობა გამოიკვეთა, შეგროვდა 115 ხმა, ცოტა უკეთესი ორგანიზება რომ ყოფილიყო (მაგალითად, რამდენიმე პარლამენტარმა დაიგვიანა), მეტი იქნებოდა. დარწმუნებული ვარ, შემდეგ განხილვაზე ბიუჯეტს მიიღებენ. დაიწყებთ მუშაობას იმ ახალი, გაზრდილი პარამეტრების მიხედვით, რომლებმაც საბოლოოდ ქვეყანა კრიზისიდან უნდა გამოიყვანოს. ყურადღება მივაქციე ერთ რამეს: პარლამენტში ერთმა ჯგუფმა ვერ დაფარა სიხარული ბიუჯეტის ჩავარდნასთან დაკავშირებით და ეს ოვაციით გამოხატა. რა უხარიათ?! ჩემი ქვეყნის, სახელმწიფოს ბიუჯეტის პროექტის მიღება ჩავარდა, სახელმწიფოს არსებობის მთავარი საფუძველი, მოსახლეობის კეთილდღეობის გაუმჯობესების საფუძველი ჩავარდა. არ მესმის, რა არის აქ სასიხარულო, მაგრამ ეს მათს სინდისზე იყოს. დარწმუნებული ვარ, შემდეგი განხილვისას სხვა მდგომარეობა იქნება.

რაც შეეხება კორექტივებს, ვერ ვხედავ რესურსს, რომ რაიმე განსაკუთრებული ზრდა იყოს ამა თუ იმ სფეროში, გარდა იმ საკითხებისა, რომლებიც უკვე გავითვალისწინეთ. ქვეყნის ეკონომიკური გუნდის, აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენლები, პირადად მე, დარწმუნებული ვიყავით, რომ ბოლო წლების მანძილზე ასეთი ბიუჯეტი არ გვქონია. ამიტომაც, პარლამენტში განვითარებული მოვლენები რამდენადმე მოულოდნელი იყო ჩვენთვის. ძალიან ძნელია, ვის უნდა დავაკლოთ დაფინანსება, გამოდის, რომ მომავალი წლიდან პედაგოგებს არ უნდა გავუზარდოთ ხელფასი 30 პროცენტით, ანდა უმაღლესი სასწავლებლების პროფესორ-მასწავლებლებს, ან კიდევ სამხედროებს უნდა დავაკლოთ. ესეც შეუძლებელია, რადგან ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის განმტკიცება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრიორიტეტია. ჩვენ გადავხედავთ პროექტს, შესაძლებელია ზოგიერთი მუხლის კორექტირება, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ ბიუჯეტი საფუძვლიანად გადაკეთდება და პარლამენტს ახალ პროექტს შევთავაზებთ. ყველამ კარგად უნდა გაითვალისწინოს, რომ პარლამენტის წევრობა მარტო ხელის აწევ-დაწევას როდი გულისხმობს. პარლამენტის თითოეული წევრი ვალდებულია, ბიუჯეტი კარგად შეისწავლოს და რეალურად იმსჯელონ, არსებობს თუ არა რესურსი პარამეტრების გასაზრდელად. მათ კონკრეტულად უნდა დაუსაბუთონ მოსახლეობას, რაშია მართალი და რაში ტყუის აღმასრულებელი ხელისუფლება.

ტელეკომპანია „რუსთავი-2“: 2002 წელს თქვენ დატოვეთ „მოქალაქეთა კავშირის“ თავმჯდომარის პოსტი. პარტიას ახალი ხელმძღვანელობა ჰყავს. როგორ აფასებთ ამ წელს თქვენი პარტიის საქმიანობას, რა ძირითად მომენტებს გამოკვეთდით?

— ფაქტობრივად, პარტია წლის პირველ ნახევარში არ ფუნქციონირებდა. მიზეზები თქვენთვის ცნობილია, ეს იყო შიდაპარტიული პრობლემები. ის ფაქტი, რომ პარტია დავტოვე (არ არსებობს სხვა აზრი), იყო ერთადერთი სწორი ნაბიჯი, რადგან იმ გზით, რომელსაც გვთავაზობდნენ, პარტია ვერ ივლიდა. ახლა მიმდინარეობს პარტიის აღდგენის პროცესი და პარტია სწორი გზითაც მიდის. ვისაც ქვეყნის მომავალზე გული შესტკივა, ფიქრობენ, რომ მთელ პოლიტიკურ გაერთიანებაში დაიკავეონ ადგილი, შეიძლება ბევრი მათგანი „მოქალაქეთა კავშირშიც“ დაბრუნდეს, გაერთიანდებიან ახალი წევრებიც. ჩემი დაკვირვებით, პარტიის ახალი ხელმძღვანელობა, სახელმწიფო მინისტრი ავთანდილ ჯორბენაძე და მისი გუნდი ძალიან აქტიურად მუშაობს იმისათვის, რომ პარტიამ თავისი სიტყვა თქვას მომავალ არჩევნებში და, იქნებ, ასეც მოიგეს.

რუსეთის ტელეკომპანია „ტვს“: ბატონო პრეზიდენტო, საქართველო-რუსეთის ურთიერთობის განვითარების თვალსაზრისით, თქვენი აზრით, 2002 წელს რა იყო ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენა? რა პრობლემები დარჩა მოსაგვარებელი ორ ქვეყანას შორის? თქვენი პროგნოზით, რა არის აუცილებელი, რომ მომავალ წელს საქართველო-რუსეთს შორის ურთიერთობა კიდევ უფრო განვითარდეს? გასულ კვირას საქართველოს რუსეთმა გადმოსცა ტერაქტში ეჭვმიტანილი ორი პირი. ამ ნაბიჯით ხომ არ ელის რუსეთის მხარე, რომ საქართველო მოახდენს საზღვრის დარღვევისათვის დაკავებული ჩეჩნების ექსტრადირებას?

— საქართველოსა და რუსეთს შორის მართლაც გამოიკვეთა ორმხრივი ურთიერთობის გაჯანსაღება. 2002 წლის მთავარ მოვლენად, ამ ურთიერთობის თვალსაზრისით, მიმაჩნია კიშინიოვის სამიტის ფარგლებში გამართული ორი პრეზიდენტის შეხვედრა. სწორედ იქ მოვილაპარაკეთ, რომ განსაკუთრებით მწვავე საკითხები განგვეხილა მშვიდ გარემოში, მიგვეღო ურთიერთხელსაყრელი გადაწყვეტილებანი. კიშინიოვის შეხვედრის შემდეგ ყველა პრობლემა არ გადაჭრილა, მაგრამ, მართლაც ბევრი რამ შეიცვალა.

რაც შეეხება პანკისის საკითხს, ეს პრობლემა რეალურად აღარ არსებობს. ახლა მთავარია, სათანადოდ დავიცვათ საზღვრები, რათა მსგავსი პრობლემა აღარ განმეორდეს.

იმ ჩეჩენი მოქალაქეების საკითხს კი, რომლებიც საზღვრის დარღვევისათვის არიან დაკავებული, შესაბამისი უწყებები გადაწყვეტენ. მთავრობა და ქვეყნის პრეზიდენტი ამ საკითხის გადაწყვეტაში მონაწილეობას არ იღებენ, ყოველ შემთხვევაში, ამ ეტაპზე.

საინფორმაციო სააგენტო „იტარ-ტასი“: 10 წლის წინათ, 1992 წლის 31 დეკემბერს თქვენ ახალ წელს სოხუმში, სანგარში ჯარისკაცებთან ერთად შეხვდით. ზოგიერთებმა თქვენი ეს ნაბიჯი შეაფასეს ოფიცრებისა და სამხედროებისადმი თანადგომად, ზოგიერთებმა კი ჩათვალეს ეს როგორც თქვენი უძლურება, მოგეგოთ ომი და შეგენარჩუნებინათ ქვეყნის ერთიანობა. ათი წლის შემდეგ თავად როგორ შეაფასებთ ამ ფაქტს? ხომ არ მოგიწევთ კიდევ სოხუმის სანგარში ყოფნა იმისათვის, რომ დაუბრუნოთ აფხაზეთი საქართველოს შემადგენლობას, თუ ეს შესაძლებელია მშვიდობიანი მეთოდებით?

და, მეორე შეკითხვა სულ სხვა თემაზე: 5 იანვარს საქართველოს საფეხბურთო სამყარო აღნიშნავს გამოჩენილი ფეხბურთელის მურთაზ ხურცილავას 60 წლის იუბილეს. მურთაზ ხურცილავა სპეციალისტთა მიერ „ქართველ ვეფხვადაც“ იყო მონათლული. თქვენ გახსოვთ მისი თამაში ჯერ კიდევ 60-იანი წლებიდან, როცა შინაგან საქმეთა მინისტრი და საზოგადოება „დინამოს“ საბჭოს თავმჯდომარე ბრძანდებოდით. როგორ შეაფასებთ მურთაზ ხურცილავას საქმიანობას და იგეგმება თუ არა რაიმე სახის საზეიმო ღონისძიება მის იუბილესთან დაკავშირებით?

— ათი წელია ვფიქრობ, ამ ომის დროს რა შეცდომები იყო დაშვებული. რა თქმა უნდა, შეცდომები საკმაოდ ბევრი იყო. თავად ამ ომის დაწყება იყო ყველაზე დიდი შეცდომა. ამ ომის მოგება შეუძლებელი იყო, რადგან საქართველოს წინააღმდეგ, საქართველოს შეიარაღებული ძალების წინააღმდეგ, რომლებიც განთავისებული იყვნენ აფხაზეთში, მონაწილეობდნენ არა იმდენად აფხაზები, რამდენადაც მესამე ქვეყნების ბოევიკები. მიმაჩნია, რომ, რაც მოხდა, გარდაუვალი იყო. თუ რატომ ვიყავი სანგარში, პასუხი ამგვარია: პრეზიდენტი უნდა იყოს იქ, სადაც მის ხალხს სჭირდება, მათ შორის, თავისი ხალხის მორალური და სულიერი

მხარდაჭერისათვის. მომიწევს თუ არა ისევ ამის გამეორება – სანგარში ყოფნა და სამხედრო ოპერაციებში მონაწილეობის მიღება, არა მგონია. ახლა მსოფლიოში, განსაკუთრებით ევროპაში იმგვარად ვითარდება მოვლენები, რომ ჩვენ შევძლებთ მშვიდობიანი გზით გადავწყვიტოთ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის პრობლემა ქართველი და აფხაზი ხალხების ინტერესების გათვალისწინებით. კიდევ ერთი მიზეზი, თუ რატომ დავმარცხდით ამ ომში, არის ის, რომ სოხუმის ირგვლივ 4-5 ბატალიონი პოსტიდან იხსნებოდა ფუნიკულიორიდან. იყო ღალატი. გაიცემოდა ხოლმე ბრძანებები სოხუმის დატოვების შესახებ. სამწუხაროდ, მაშინ იყო ორხელისუფლებიანობა და ამ ბრძანებებს მოჰყვებოდა დრამატული და დამღუპველი შედეგი. ღალატი რომ არა, სოხუმის შენარჩუნება შეიძლებოდა.

რაც შეეხება მეორე შეკითხვას. მურთაზ ხურცილავას მართლაც დიდი დამსახურება მიუძღვის ქართველი ხალხის, ქართული ფეხბურთისა და სპორტის წინაშე. იგი მართლაც ერთ-ერთი გამოჩენილი ფეხბურთელია საქართველოს ფეხბურთის ისტორიაში. საყურადღებოა ის ფაქტი, რომ თავის დროზე იგი იყო საბჭოთა კავშირის ნაკრების კაპიტანი. ჯერჯერობით არ გვიმსჯელია საზეიმო ღონისძიებათა შესახებ, მაგრამ რაც ჩემზე იქნება დამოკიდებული, მხარს დავუჭერ, რომ სათანადოდ და ღირსეულად აღვნიშნოთ ეს თარიღი.

რადიო „ფორტუნა“: ბატონო პრეზიდენტო, როგორც აღნიშნეთ, ბიუჯეტის განხილვა პარლამენტში ერთგვარი პოლიტიკური განხეთქილების საგნად იქცა. ოპოზიციამ ეს ფაქტი სახელმწიფო მინისტრის ავთანდილ ჯორბენაძის მხრიდან პარლამენტის თავმჯდომარის ნინო ბურჯანაძის წინააღმდეგ წარმოებულ კამპანიად შეაფასა. ეს კი თავად ნინო ბურჯანაძემაც აღნიშნა და განაცხადა, რომ ადრესატი ავთანდილ ჯორბენაძეა. რამდენად იზიარებთ ამ პოზიციას და ხომ არ იქნებით მათ ურთიერთობაში მედიატორი?

— არ ვიზიარებ ქალბატონი ნინო ბურჯანაძის ამ აზრს. მინდა ვთქვა, რომ ქალბატონ ნინოს დიდ პატივს ვცემ, არა მარტო იმიტომ, რომ იგი პარლამენტის თავმჯდომარეა, მასთან, მის ოჯახთან დიდი ხნის ურთიერთობა მაქვს. მიმაჩნია, რომ იგი პარლამენტის ღირსეული თავმჯდომარეა. ამ შემთხვევაში კი, მისი შეხედულება სახელმწიფო მინისტრის შესახებ პრინციპულად არ არის მართალი. სახელმწიფო მინისტრი 24-საათიანი რეჟიმით მუშაობს, შეიძლებოდა პარლამენტში ცოტა მეტის გაკეთება, მაგრამ მისი ძალები არ აღმოჩნდა საკმარისი. მაინც მიმაჩნია, რომ ის ადამიანები, რომლებმაც არ დაუჭირეს მხარი ბიუჯეტის პროექტს, უფრო მეტს ფიქრობენ საკუთარ კარიერაზე, ვიდრე ქვეყნისა და სამშობლოს ბედზე. ვფიქრობ, შემდეგი განხილვისას ეს გათვალისწინებული იქნება. რაც შეეხება ორი ადამიანის ურთიერთობას, ისინი ღირსეული ხელმძღვანელები არიან და ასევე დარჩებიან.

რუსეთის ტელეკომპანია „ნტვ“: ბატონო პრეზიდენტო, თქვენ აღნიშნეთ, რომ პანკისის ხეობის პრობლემა რეალურად აღარ არსებობს. მაგრამ ამის მიუხედავად, როგორც კი საქართველო-რუსეთს შორის ურთიერთობა იძაბება, მოსკოვიდან უწინარესი აქცენტები პანკისის ხეობასა და იქ მყოფ ტერორისტებზე კეთდება. ამჯერად, საქართველოს ყოფილმა თავდაცვის მინისტრმა თენგიზ კიტოვანმა მოსკოვში ყოფნისას განაცხადა, რომ დაახლოებით 700-მდე ბოევიკი აპირებს პანკისის ხეობაში გამოზამთრებას. ხომ არ ნიშნავს ეს, რომ რუსეთის გარკვეულ წრეებში სურთ კვლავ დაიძაბოს საქართველოსთან ურთიერთობა? ამ ფონზე როგორ შეაფასებთ საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს მდივნის თედო ჯაფარიძის ვიზიტს მოსკოვში?

— არასდროს მჯეროდა და ახლაც არ მჯერა თენგიზ კიტოვანის გამონათქვამების. მას აქვს რაღაც განსაკუთრებული ფანტაზია და მისი ეს თვისება ახლაც გამოვლინდა. ზუსტად ვიცი, რომ პანკისში მხოლოდ რამდენიმე ბოევიკია დარჩენილი, მათ ან დაიჭერენ, ან მათს ლიკვიდაციას მოახდენენ.

რაც შეეხება თედო ჯაფარიძის ვიზიტს მოსკოვში, გაიმართა საკმაოდ სასარგებლო შეხვედრები, მათ შორის რუსეთის პრეზიდენტის აპარატის ხელმძღვანელთან. ეს ნაყოფიერი შეხვედრები უდაოდ ორი ქვეყნის ურთიერთობის განმტკიცებას ემსახურებოდა.

აფხაზეთის ტელევიზია: გასულ კვირას თბილისის საოლქო სასამართლოში დასრულდა თამაზ ნადარეიშვილის სარჩელის განხილვა „აღორძინების“ თბილისის ორგანიზაციის პოლიტიკური მდივნის ჯონდი ბაღათურიას წინააღმდეგ. სასამართლომ ჯონდი ბაღათურიას თამაზ ნადარეიშვილისათვის მიყენებული მორალური ზარალის ასანაზღაურებლად დააკისრა 5 ათასი ლარის გადახდა და ბოდიშის მოხდა იმავე საინფორმაციო საშუალებების — ტელეკომპანია „რუსთავი-2“-ისა და „ახალი თაობის“ მეშვეობით, რადგან მან ვერც ერთი მტკიცებულება ვერ წარმოადგინა სასამართლო პროცესზე. თუმცა ჯონდი ბაღათურიამ აღნიშნა, რომ იგი გაასაჩივრებს უზენაეს სასამართლოში ამ გადაწყვეტილებას და ჟურნალისტებს განუცხადა, რომ ნადარეიშვილმა სარჩელი სასამართლოში პრეზიდენტის დავალებით შეიტანა, რათა „აღორძინების“ წევრები ამ პროცესით დაკავებულიყვნენ და პრეზიდენტის კრიტიკისათვის ნაკლები დრო დარჩენოდათ. თქვენი კომენტარი...

— „აღორძინებას“, ისე როგორც სხვა დანარჩენ პოლიტიკურ მოძრაობას, ანგარიშს ვუწევ. რაც შეეხება ამ მონაჩმახს, რომ თამაზ ნადარეიშვილმა პრეზიდენტის კარნახით შეიტანა სარჩელი, არც ერთ მათგანს არ ეკადრება. ცოტა უფრო სერიოზულად ვუყურებ მათ, ვიდრე ეს გამონათქვამია. თამაზ ნადარეიშვილის სიმართლე სასამართლომ დაადასტურა. ვერ გეტყვით უზენაეს სასამართლოში როგორ გაირჩევა საქმე, მაგრამ ის ბრალდებები, რასაც მას უყენებენ, მართლაც მოგონილია. ეს პიროვნება მუშაობს, თავგანწირულია იმისათვის, რომ იბრძოლოს აფხაზეთში დასაბრუნებლად. ვფიქრობ, მისი შრომა ღირსეულად უნდა დაფასდეს.

აჭარის ტელევიზია: ბატონო პრეზიდენტო, აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების თემას დავუბრუნდები. იყო თუ არა თქვენთან შეთანხმებული ის ფაქტი, როცა სახელისუფლებო პარტიებმა დატოვეს სხდომათა დარბაზი? თქვენ ერთ-ერთ რადიოინტერვიუში განაცხადეთ, რომ პარლამენტში თქვენი მოთხოვნების უგულებელყოფა ხდება. ქალბატონი ნინო ბურჯანაძე აცხადებს, რომ თქვენ არასწორად ხართ ინფორმირებული პარლამენტში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით.

მთავრობის სხდომაზე თქვენ აღნიშნეთ, რომ 2002 წლის მთავარი მონაპოვარი არის საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს მშენებლობა. მოსახლეობაში განხორციელებული გამოკითხვით კი 2002 წელი ერთ-ერთი უმძიმესი იყო მათთვის. თქვენი კომენტარი, რა გაძლევთ ამგვარი განცხადების გაკეთების საფუძველს?

— რაც შეეხება ამ ჯგუფის მიერ სხდომათა დარბაზის დატოვებას, ალბათ, თქვენც ცუდად მიცნობთ და ისინიც, ვისაც მიაჩნია, რომ ეს ჩემი კარნახით მოხდა. საპარლამენტო ჯგუფებსა და დეპუტატებს არანაირ მითითებებს არ ვაძლევ. იმ შემთხვევაში, თუ საჭიროა, მათ ჩემი აზრი გაიზიარონ, ჩემთან ვიწვევ ხოლმე ფრაქციის ხელმძღვანელებს, ცალკეულ დეპუტატებს და ვცდილობ, ავუხსნა, განვუმარტო საკუთარი პოზიცია, დამოკიდებულება ამა თუ იმ საკითხზე. ალბათ, უხერხულია ლაპარაკი, რომ პარლამენტარებს ბრძანებებს ვაძლევ. ჩემი დამოკიდებულება საკანონმდებლო ორგანოსთან სხვაგვარად არის აგებული.

არ მითქვამს, რომ 2002 წელი ბედნიერების წელი იყო, მაგრამ ეს წელი საფინანსო და ეკონომიკური კრიზისიდან გამოსვლის პერიოდი უდავოდ იყო. მოგვეცა საშუალება, რომ მომავალი წლის ბიუჯეტში შემოსავლისა და ხარჯის ნაწილი 20 პროცენტით გაიზარდოს. ბევრ ქვეყანას ვერ დავასახელებ, სადაც ამგვარი მაღალი ზრდაა გათვალისწინებული. ძალიან კარგად ვიცი, რომ ბევრს უჭირს, მაგრამ ისიც კარგად მახსოვს, რა მდგომარეობა იყო 5-10 წლის წინათ. ჩვენ გარკვეულ სიმაღლეს მივაღწიეთ და ეს არის ის ფუნდამენტი, რომლისგანაც შეიძლება, საქართველომ მომავალ წლებში მართლაც სერიოზული წარმატებები მოიპოვოს. რაც შეეხება სახელმწიფოს ამშენებას, იგი მართლაც აშენდა. მართალია, საქართველო არ არის იდეალური და მძლავრი სახელმწიფო, მაგრამ ჩვენ დემოკრატიულ ღირებულებებზე აგებული სახელმწიფო ვართ, სიტყვისა და პიროვნების თავისუფლებით.

საინფორმაციო სააგენტო „ინტერ-ფაქსი“: გასულ კვირას ამერიკის შეერთებულ შტატებთან სუამის ქვეყნებმა ხელი მოაწერეს შეთანხმებას მათი უსაფრთხოებისა და ეკონომიკური თანამშრომლობის პროცესის განსამტკიცებლად. არსებობს ინფორმაცია, თითქოსდა ყირგიზეთს აქვს სუამში გაწევრების სურვილი. თქვენი კომენტარი ამასთან დაკავშირებით...

— მომავალ წელს საქართველო იქნება სუამის თავმჯდომარე ქვეყანა. ჩვენ ძალიან ბევრს ვფიქრობთ ამ ორგანიზაციის დანიშნულების შესახებ. მინდა გითხრათ, რომ აქ რაიმე საშიში ჩანაფიქრი არ არის. ეს არის რამდენიმე, საერთო ინტერესის მქონე ქვეყნის გაერთიანება, რაც საშუალებას გვაძლევს ვითანამშრომლოთ ისე, რომ არ უარვყოთ თანამეგობრობის, შავი ზღვის თანამშრომლობის გაერთიანების საქმიანობა. მთავარი ამოცანა კი არის სუამის წევრი ქვეყნების კანონმდებლობათა ჰარმონიზაცია და სახელმწიფოებს შორის ეკონომიკური თანამშრომლობის ხელშეწყობა. ყირგიზეთის სურვილის შესახებ არანაირი ინფორმაცია არ მაქვს.

დამოუკიდებელი ჟურნალისტი, პარლამენტის დროებითი საგამოძიებო კომისიის ექსპერტი მაყვალა ბერიანიძე: თქვენ მაღალ შეფასებას აძლევთ ჟურნალისტების საქმიანობას, განსაკუთრებით კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში. თქვენ ხშირად გიყვართ არაორდინალურ გადაწყვეტილებათა მიღება. შესაძლებელია თუ არა, რომ ახალი წლის დღესასწაულების შემდეგ ერთი სპეციალური სხდომა გაიმართოს, სადაც ჟურნალისტები გააკეთებენ ინფორმაციას სახელმწიფო ქონების, კრედიტების დატაცების მასშტაბზე, რაზეც რეაქცია არ არის გაკეთებული...

— დიდი სიამოვნებით დავესწრები ამგვარ სხდომას, მაგრამ ძალიან მეშინია, გაუარკვევთ თუ არა სიმართლეს. ეს შეიძლება დამთავრდეს იმით, რომ პრეზიდენტმა გასცეს ახალი მითითებები ამა თუ იმ ფაქტის შემოწმების შესახებ. ძირითადი, რაც არის პრესაში საყურადღებო, ვკითხულობ, რეზოლუციებს გავცემ ამა თუ იმ ფაქტის შემოწმების შესახებ. სხვანაირი მითითება რომ გავცე, ამა თუ იმ პირის მოხსნის, თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ, არ გამოდის. ძველი დრო რომ იყოს, ამასაც გავაკეთებდი. შევხედეთ, თქვენ გულისტკივილს მოვისმენ, შეიძლება გამოიკვეთოს ეფექტიანი ზომების მიღების საშუალებაც.

2002 წლის ბოლო პრესკონფერენციის დასასრულს საქართველოს პრეზიდენტმა შეკრებილ ჟურნალისტებს დამდეგი ახალი 2003 წელი მიულოცა და განაცხადა:

„ჩემთვის თქვენთან ყოველი შეხვედრა გარკვეული გაკვეთილია, რადგან დამატებით ინფორმაციას ვიღებ. ჩვენი ურთიერთობაც იმგვარია, ყველა ხასიათის კითხვის დასმაა შესაძლებელი. მინდა ყველას მადლობა მოგახსენოთ იმისათვის, რაც თქვენ 2002 წლის განმავლობაში გააკეთეთ. მინდა გისურვოთ ბედნიერი ახალი წლის შემობრძანება თითოეული თქვენგანის ოჯახში. სიკეთე ყოფილიყოს თქვენი ოჯახებისა და ცხოვრების მეკვლე.

მინდა ყველა იყოს დარწმუნებული: ვიდრე რაიმეს კეთება შემიძლია, პირში სული მიდგას, ვიშრომებ მუხლჩაუხრელად, ისე, როგორც ქვეყნის ნამდვილ პატრიოტს ეკადრება. შევეცდები შევეხიდო ჩემს ხალხს არსებული სირთულეების დაძლევაში. მთელ საქართველოს ვუსურვებ სიკეთეს, წარმატებას, კეთილდღეობას.“

საქინფორმი.

«მინდა ყველა იყოს დარწმუნებული: ვიდრე რაიმეს კეთება შემიძლია, პირში სული მიდგას, ვიშრომებ მუხლჩაუხრელად, ისე, როგორც ქვეყნის ნამდვილ პატრიოტს ეკადრება»

საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის პრესკონფერენცია

2002 წლის 30 დეკემბერი

განწყობა

ორი წერილი — პრეზიდენტს, ერთი მიმართვა — ხალხს

(პირველი გვერდიდან)

მადლიერება ჩანს ამ წერილებში, გულწრფელი მადლიერება. ისეთი, მწიკვლს რომ ვერ მოუნახავს, როგორი გამჩხრეკელიც უნდა იყოს ადამიანი.

ერთიც ვთქვათ – ამ წერილების ავტორებს შორის უზარმაზარი განსხვავებაა: ერთი აკადემიკოსი გახლავთ, საბრძოლო ორდენებით მკერდავსებული, ნაომარი, მრავალჭირგადანახადი, ხანმოთეული გიორგი ციციშვილი – ღირსებით შემკული პიროვნება. ხოლო მეორე სტუდენტია – ცხოვრების დიდ გზაზე შემდგარი ყმაწვილი ქალი, რომელსაც ბევრი წინაღობის დაძლევა მოუწევს და, იმედია, წარმატებითაც გადალახავს.

იკითხავთ, რატომ გადავწყვიტე მათი ერთად წარმოდგენა. მხოლოდ ერთი მიზეზისა გამო: ყმაწვილ ქალს მხცოვანი აკადემიკოსის გულისთქმა გავაცნო, ხოლო აკადემიკოსს ყმაწვილქალის წერილში გამხელილი სიხარული გავუზიარო. ორივე – გულისთქმაც და სიხარულიც კი თქვენს თვალწინ დავავანო და კიდევ ერთხელ დავრწმუნდეთ ყველა – ასაკს, გამოცდილებას, ღვაწლს იქნებ არცკი ჰქონდეს მნიშვნელობა იმის განსაჭვრეტად, მადლიერების გრძნობითაა ავსილი ადამიანის სული თუ არარა სცხია ამისა.

ახლა კი გავეცნოთ ერთსაც და მეორესაც და თავად განსაჯეთ:

„ბედნიერი ვარ, რომ საშუალება მეძლევა უღრმესი მადლობა მოგახსენოთ ჩემი 80 წლის იუბილეს დღეებში თქვენს მიერ გამოჩენილი უდიდესი ყურადღებისა და ჩემი პიროვნების ესოდენ დიდად დაფასებისათვის, იმ უმაღლესი ჯილდოსათვის,* რომელიც თქვენ მე მომანიჭეთ. – წერს აკადემიკოსი **გიორგი ციციშვილი** საქართველოს პრეზიდენტს, – **მთელი ჩემი სამეცნიერო, სამწერლო თუ საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მანძილზე ყოველთვის ერთგულად ვემსახურებოდი საყვარელ საქმეს. არასოდეს არ მიფიქრია, თუ ჩემი ეს მცირე ღვაწლი ასე დიდად დაფასდებოდა. ყოველივე ამას მე აღვიქვამ როგორც ქართული ინტელიგენციის, სამეცნიერო თუ საზოგადოებრივი მოღვაწეების დაფასებას, რომელთა არცერთი წარმომადგენელი ყურადღების გარეშე არ გრჩებათ.**

არ შემიძლია არ აღვნიშნო იმ უდიდესი მხარდაჭერის შესახებ, რომელსაც თქვენ ღვაწლმოსილი ადამიანების, ომის ვეტერანების მიმართ იჩენთ.

ბატონო ედუარდ, მოგმართავთ რა მადლიერების გრძნობით, გისურვებთ ჯანმრთელობას, მხნეობას, ხანგრძლივ და დაუღალავ შრომას ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ“.

რამ გაახარა მხცოვანი მეცნიერი? – ქვეყნის მეთაურის ყურადღებამ, გულისხმიერებამ, დაფასებამ. და ეს არ გახლავთ ერთეული ფაქტი, ოდენ თვალისთვის გამოსაჩენი. არაერთი წერილია პრეზიდენტის ფოსტაში და თითოეულის უკან მადლიერი ადამიანის გულისძგერა ისმის.

თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის საფორტეპიანო განყოფილების II კურსის სტუდენტი, რესპუბლიკური კონკურსების ლაურეატი და საერთაშორისო კონკურსის პრიზიორი **ანა ნანუაშვილი** დიდ მადლობას უძღვნის ქვეყნის პრეზიდენტს შრომით საქმიანობაში მიღწეული წარმატებების დაფასებისათვის.

„მე ბედნიერად ვთვლი თავს, რომ 2002 წელს გავხდი გამოჩენილი პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის სტიპენდიატი. – გულწრფელობითაა გაჯერებული ანას წერილი. – **მინდა მოგახსენოთ,**

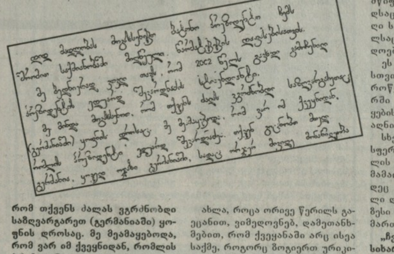

რომ თქვენს ძალას ვგრძნობდი საზღვარგარეთ (გერმანიაში) ყოფნის დროსაც. მე მეამაყებოდა, რომ ვარ იმ ქვეყნიდან, რომლის პრეზიდენტი ედუარდ შევარდნაძეა. თქვენ გიცნობთ მთელი გერმანია, ყოველი ოჯახი გერმანიაში, სადაც ორჯერ მივიღე მონაწილეობა ახალგაზრდა პიანისტთა საერთაშორისო კონკურსში ქალაქ ეტილინგენში. გერმანელები სიხარულით აღნიშნავდნენ, რომ ვიყავი საქართველოდან.

მე ვგრძნობ დიდ პასუხისმგებლობას ამ დიდი ჯილდოს გამო და ვეცდები ღირსეული ვიყო ამ სტიპენდიისა და მივაღწიო კიდევ უფრო მეტ წარმატებას“.

ახლა, როცა ორივე წერილს გაეცანით, ვიმედოვნებ, დამეთანხმებით, რომ ქვეყანაში არც ისეა საქმე, როგორც ზოგიერთ ურიკინეს სურს წარმოგვიდგინოს. ანუ თავისი უმადურობით სხვისი ღირსების დაკნინებასა და დაჩიავებას ცდილობენ და ის კი ავიწყდებათ, რომ მხოლოდ წესიერებას, სიკეთესა და მადლიერებას შეუძლია ჯანსაღი საზოგადოების ჩამოყალიბება და არა უსაგნო და უსამანო ლაქლაქსა და ვაგლახად წამოსროლილ პოპულისტურ ლოზუნგებს.

მხოლოდ დათმენასა და ზნეობრივი სიმაღლეების მიღწევას შეუძლია ერის გადარჩენა. სახელმწიფოს მშენებლობის ქვაკუთხედსაც სიმტკიცეს ჰმატებს ჯანსაღი საზოგადოება, ხალხი, რომელსაც მიმართავენ ამავე საზოგადოების წარმომადგენლები.

ეს მიმართვაც სწორედ ამ დღისთვის შემოვინახე, თორემ ჩხოროწყუს რაიონის სოფელ მუხურში სასკოლო ცხოვრების დაწყების 130 წლისთავი 20 დეკემბერს აღნიშნეს.

სხვადასხვა თაობის, სხვადასხვა სფეროში მოღვაწე მუხურის სკოლის კურსდამთავრებულებმა თამამად გადაშალეს ისტორიის კიდევ ერთი სახელოვანი ფურცელი და საქართველოს ამ ულამაზესი სოფლიდან გულწრფელად მიმართეს ქართველ ხალხს:

„ჩვენ დღეს საზეიმოდ და დიდი სიხარულით აღვნიშნავთ ჩხოროწყუს რაიონის სოფელ მუხურში სასკოლო ცხოვრების დაწყების 130 წლისთავს. გვწამს, რომ „ახალი საქართველოსათვის“ პრეზიდენტის პროექტის განხორციელება ქვეყანას ნამდვილად მოუტანს ნათელ მომავალსა და ბედნიერებას. მაგრამ გვაფიქრებს დღეს შექმნილი ვითარება. საქართველო ხომ, როგორც ერთი დიდი ოჯახი, ისე უნდა აღვიქვათ, მაგრამ ვიქცევით კი ისე, როგორც ეს მესაფერისია დიდი ქართული ოჯახისათვის? რაც დღეს ხდება საქართველოში, ნამდვილად გასაოცარებელია: უამრავი პარტია და მათი ქცევა, ერთმანეთის ლანძღვა, ამდენი შეურაცხყოფის მიყენება, ურთიერთმტრობა, ლამის მარათონად ქცეული სალანძღავ სიტყვებში მეჯიბრი დაპირისპირებულ ძალებს შორის. ნუთუ არ შეიძლება ერთმანეთს უფრო მეტი პატივისცემით მოვეპყრათ? სიძულვილს ხომ სიყვარული სჯობია. დავფიქრდეთ, ადამიანს სხვისი სიძულვილი სიამოვნებას არ მოუტანს. საუბედუროდ, მასმედიაში მეტად პოპულარულია ავის თქმა, ლანძღვა-გინება და ჭორაობა. ადამიანებს მოსწყინდათ უბედურების ყურება და მოსმენა, წაკითხვა და გაგონება. ხშირად უხამსი ჭორები იფრქვევა პრესის ფურცლებიდან, ტელეეკრანებიდან. ქვეყანაში ცუდთან ერთად ბევრია კარგი, სასიამოვნო, მაგრამ, საუბედუროდ, ნაკლებად წარმოჩინდება ასეთი მოვლენები.

ნუ დავივიწყებთ, – „რაც მტრობას დაუნგრევია, სიყვარულს უშენებია“. ყოველივე ამის გაცნობიერებით ზეიმის მონაწილეები მოგმართავთ საქართველოში მცხოვრებ ყველა ადამიანს: დავდგეთ სიყვარულით გასხივოსნებულ სანატრელ გზაზე, შევურიგდეთ, შევუთანხმდეთ ერთმანეთს, ჩვენი ცხოვრებიდან საერთოდ განვდევნოთ სიძულვილი, ურთიერთთანხმობა და თანამშრომლობა დავამკვიდროთ ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში. ყველამ ერთად ვიზრუნოთ საქართველოს მომავალზე და ვაკეთოთ უპირველესად სახალხო საქმე და არა – პირადული.

სწორედ ასეთი მიდგომები გავიხადოთ ყველამ უპირველეს მოვალეობად“.

რაღა დავამატო, რაღა ვთქვა გიორგი ციციშვილისა და ანა ნანუაშვილის მადლიერებით სავსე წერილების, მუხურიდან გამოგზავნილი მიმართვის გაცნობის კვალზე?

ანდა, საჭიროა კი რაიმეს თქმა?

ორივე წერილიცა და მიმართვაც მხოლოდ იმად გაახლეთ, რომ ამ საახალწლოდ არ დაგვავიწყდეს: მხოლოდ ერთობით, ერისა და ბერის საერთო ძალისხმევით, ქვეყნის ლიდერის თანადგომით გაგვიმარჯვდება.

ამ გამარჯვებას კი უთუოდ დააკლდება რაღაც დიდი და ღირებული, თუკი მადლიერება არ გაუნათებს გზას.

მადლიერების ჩირაღდანი გვინათებდეს გამარჯვებისკენ სავალ გზას.

ზონდო მძინარაშვილი.

* ბატონი გიორგი ციციშვილი ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენით დაჯილდოვდა.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 319-320. სამშაბათი, 31 დეკემბერი, 2002 წელი.

მხარე

მცხეთა ჩვენი საერთო საზრუნავი უნდა გახდეს

ხომ საოცრებაა ციცაბო მთის კალთიდან ამოზრდილი და ზეცაში ამაღლებული ტაძარი? შეჰყურებ ჯვრის მონასტერს და თავი ზღაპარში გგონია, რაც უფრო უახლოვდები, გაოცების გრძნობა თანდათან გიძლიერდება.

მიმაცილებენ თოვლის ფანტელები მცხეთისკენ მიმავალს: „მოდიოდა ნინო მთებით, მოდიოდა და მოჰქონდა სანატრელი ვაზის ჯვარი".

მცხეთა, სვეტიცხოველი, როგორც მშვიდობისა და სათნოების სიმბოლო.

ამ ორი საეკლესიო შედევრის ხილვის შემდეგ, თითქოს ჩერდება წამი, რადგან ძნელია თავი დააღწიო ჩვენი წარსულის ისტორიულ ზმანებებს და ახალ განზომილებაში მიწიერ ცხოვრებას დაუბრუნდე...

ჩემი რესპოდენტია მცხეთის რაიონის გამგებელი ანდრო კალანდაძე, მცხეთაში დაბადებული და გაზრდილი ახალგაზრდა კაცი, ვისაც მცხეთელების ყველა სატკივარი თუ პრობლემა, როგორც რაიონის პირველ კაცს, გათავისებული აქვს.

— საბედნიეროდ, რაიონი ბიუჯეტს ასრულებს, — ამბობს იგი, შეიძლება ითქვას, რომ მცხეთა თავისი შემოსავლებით ცხოვრობს, ბოლო ხუთ წელიწადში ბიუჯეტი 6 მილიონი ლარი გახდა, როცა ადრე 2,5-3 მილიონი იყო, მატება გრძელდება.

გამუდმებით რეზერვების ძიებაში ვართ. ადგილობრივი ბიუჯეტის შესრულებამ იმის შესაძლებლობა მოგვცა, რომ ცენტრალური ბიუჯეტიდან ტრანსფერს არ ვიღებთ, სახელფასო დავალიანება ერთი დღისაც არა გვქონია.

ბიუჯეტის შესრულების სიკეთე მხოლოდ ამით არ განისაზღვრება. ჩამოგითვლით: საშუალო განათლების მიღება რაიონში მცხოვრები ყველა მოსწავლისათვის უფასოა, გავხსენით უფასო პოლიკლინიკა, მრავალპროფილიანი რაიონული საავადმყოფო, აღვჭურვეთ იგი თანამედროვე სამედიცინო ტექნიკით, რაშიც დიდი დახმარება გაგვიწია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დახმარების სამინისტრომ. კაპიტალურად შევაკეთეთ გზები, სკოლებისათვის შევიძინეთ ინვენტარი.

რაიონის მცხოვრებთათვის ოპერაციათა 90 პროცენტი უფასოდ კეთდება. ამისთვის სადაზღვევო კომპანიას ყოველწლიურად 300 000 ლარს ვურიცხავთ.

— მოსახლეობის უამრავი ყოფითი პრობლემის მოგვარება მარტო ერთ ადამიანს არ შეუძლია. რაკი საერთო გაჭირვებაა, თქვენს კარებთან გამუდმებით იგი იქნება... ჩემს ამ შეკითხვაზე, ბატონი ანდრო პასუხის ნაცვლად მაგიდიდან რეცეპტების დასტას მაწვდის და თან განაგრძობს:

— გუშინ ორშაბათი იყო, 81 კაცი მივიღე. აი, ეს წამლები უნდა შევიძინოთ და მძიმე ავადმყოფებს გადავცეთ, მართალია, მიღების დღე განსაზღვრულია, მაგრამ ვინც როდის მოდის, ვიღებ, სოფლიდან ჩამოსულ კაცს მიღებაზე უარს როგორ ვეტყვით. კარგად მესმის ჩემი თანამოქალაქეების გულისნადები, ამიტომ ვცდილობთ მაქსიმალურად შევუმსუბუქოთ მათ ყოფა.

— მიმაჩნია, რომ რაიონის საგადასახადო სამსახური, რომელსაც სოსო კაესაძე უდგას სათავეში, ზედმიწევნით მობილურია, გეგმა ყოველთვის სრულდება. ერთადერთი, რაც გვიჭირს, ეს მიწის გადასახადის ამოღებაა, რა ვქნათ, გლეხობას ფული არა აქვს: წლეულს ერთი მარცვალი ყურძენიც კი არ მოუწევიათ.

— ჩვენმა ენერგომამებმა განათებული სახლები და ქუჩები თბილისში ნატვრის საგნად გვიქციეს, ამ მხრივ თქვენთან როგორ არის საქმე?

— სამწუხაროდ, აქაც ცუდად. ჩვენი ჰესი გამომუშავებულ ელექტროენერგიას მთლიანად თელასს აწვდის, ასე რომ, ხშირად ზაჰესის დასახლებაც კი უშუქოდაა, ეს კი დიდ უკმაყოფილებას იწვევს.

რაც შეეხება მოსახლეობის გაზით მომარაგების საკითხს, აქ საქმე გაცილებით უკეთესადაა. ქალაქი მცხეთა მთლიანად გაზიფიცირებულია. ხელი მოეკიდეთ სოფლების გაზიფიკაციის საქმეს და ბევრგან ეს პრობლემა გადავუწყვიტეთ.

— ამბობენ, მცხეთაში რესტორნების ბუმიაო, ეთანხმებით?

— მაგრამ სად არ არის დღეს რესტორანი? რაც მთავარია, ქალაქის ისტორიულ ადგილებში ჩვენ არცერთი რესტორანი არ აგვიშენებია. პირიქით, მოვაწყვეთ სკვერი, სამუსიკო ცენტრი, სპორტული მოედანი ბავშვებისათვის, სადაც მინი ფეხბურთის მატჩების ჩატარება შეიძლება, რამიც ცნობილი ბიზნესმენი ელგუჯა ბუბუტეიშვილი დაგვეხმარა.

მაგრამ მთავარი და მთავარი პრობლემა ხალხის დასაქმებაა. მართალია, მცხეთაში დღეს 57 მსხვილი, წვრილი და მცირე საწარმოა, მაგრამ შეიძლება ითქვას, რომ მასობრივ დაუსაქმებლობას გვერდი ვერ ავუარეთ.

არ მუშაობს საკონსერვო ქარხანა, ტრიკოტაჟის ფაბრიკა, სადაც ადრე 800 კაცამდე იყო დასაქმებული, გაჩერებულია ხეტყის კომბინატი, სასურსათო კომბინატი და ბევრი სხვა საწარმო.

რაიონის საბიუჯეტო შემოსავლის ძირითადი წყარო ტურიზმი უნდა იყოს. 90-იან წლებში ამ დარგიდან 20 მილიონი მანეთი შედიოდა რესპუბლიკურ ბიუჯეტში მცხეთიდან.

ბატონ ავთანდილ ჯორბენაძის დავალებით ამჟამად ვამუშავებთ მცხეთის განვითარების პერსპექტიულ გეგმას, სადაც ტურიზმს განსაკუთრებით დიდ ადგილს დავუთმობთ.

ვცდილობ, კაბინეტში მჯდომარე გამგებელი არ ვიყო, გამუდმებით ხალხში ვტრიალებ; ამიტომ კარგად მესმის ჩემი მოქალაქეების განწყობა. მიმაჩნია, რომ პირველი შეცდომა მაშინ დავუშვით, ფულიანი კაცი რომ შევაძულეთ ხალხს. მეწარმეზე კი ბევრი რამ არის დამოკიდებული, ადამიანების შრომითი დასაქმების სფეროში, ვფიქრობ, კანონში „მეწარმის შესახებ" ცვლილებებია შესატანი, გლეხს მიწა კი მიეცა საკუთრებაში, მაგრამ დახმარება ჩვენგან ნაკლებია.

— იქნებ რაიონის აგროსამრეწველო კომპლექსზე და დარგში არსებულ პრობლემებზე უფრო დაწვრილებით გვესაუბრა?

— დიდი სიამოვნებით. არახელსაყრელი ბუნებრივი კლიმატური პირობების გამო რაიონის აგროსამეურნეო კომპლექსმა დაახლოებით 2,3 მილიონი ლარი იზარალა.

თბილისთან სიახლოვე ეკონომიკურად ჩვენთვის ძალზე მომგებიანია, ამიტომაც პრიორიტეტული მიმართულება კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის სწრაფ განვითარებას უნდა მიექცეს, რასაც ჯერჯერობით ვერ მივაღწიეთ, საჭირო დაფინანსების შემთხვევაში კი რაიონის საბიუჯეტო შემოსავლები რამდენიმე მილიონი ლარით გაიზრდებოდა.

აღსანიშნავია დიდი ტრადიციების მქონე დარგის, როგორიცაა მევენახეობა და მის ბაზაზე მოქმედი მრავალპროფილიანი მეღვინეობის დარგის პრიორიტეტული დაფინანსება. ჩვენ შევიმუშავეთ პროგრამა, რომლის ამოცანაა ვაზის უნიკალური ჯიშების აღდგენა. ინვესტიციების მოზიდვის შემთხვევაში მიზნად გვაქვს დასახული მეხილეობის, განსაკუთრებით კი კურკოვანი ხილის, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოება, მრავალპროფილიანი საკონსერვო ქარხნის ამუშავება და სხვ.

რაიონის ნიადაგურ-კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე, მომგებიანია აღდგეს ადრეული მებოსტნეობა და მეკარტოფილეობა, აგრეთვე, სასათბურე მეურნეობები.

საკმაოდ დიდი რეზერვებია მარცვლეული მეურნეობის განვითარებაში, ვფიქრობთ, რომ სასურსათო და საფურაჟე მარცვლეული კულტურების მოყვანით, მოსავლიანობის ამაღლებით დაკმაყოფილდება არა მარტო რაიონის მოსახლეობა, არამედ სხვაგანაც გავიტანთ.

დადგა დრო მეცხოველეობის, მეფრინველეობის, მეფუტკრეობის, მეთევზეობის დარგების სწრაფი განვითარებისა.

მცხეთის რაიონის სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამმართველოს გაანგარიშებით, აგროსამრეწველო კომპლექსს აღნიშნული შედეგებისა და ფინანსური უზრუნველყოფის მისაღწევად, 6,4 მილიონი დოლარის ინვესტიცია ესაჭიროება.

სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამაში ჩამოყალიბებული ღონისძიებების განსახორციელებლად ასევე, აუცილებელია მიწის სავარგულების სარწყავი წყლით უზრუნველყოფა, სასწრაფოდ აღსადგენია დაზიანებული სარწყავი სისტემები, მოსაწესრიგებელია საირიგაციო სისტემების ტექნიკური მდგომარეობა და სხვა, რომლის გადაწყვეტის საშუალებაც რაიონის ადგილობრივ ბიუჯეტს არ გააჩნია.

სახალხო მეურნეობის ამ სფეროსათვის ხელშეწყობა, ინვესტიციების დაბანდება განაპირობებს შემდგომში ბიუჯეტის შემოსავლების მნიშვნელოვან ზრდას.

საქართველოს პრეზიდენტის რწმუნებული მცხეთა-მთიანეთის მხარეში ბატონი არმაზ შამანაური მაჟორიტარი დეპუტატი ბადრი ხატიძე ყოველნაირად გვერდში გვიდგანან, პრობლემებსაც ერთობლივად ვწყვეტთ და თუ რამეს მივაღწიეთ, ეს ჩვენი გუნდის კონსტრუქციული მუშაობის შედეგია.

თუმცა, საფიქრალი და, მითუმეტეს, გასაკეთებელი ბევრი გვაქვს. მარტო ის რად ღირს, რომ მისახედია ჩვენი სასიქადულო მამულიშვილის „მცხეთელ მინდიად" წოდებული მიხეილ მამულაშვილის ბაღი, მისი შემოგარენი. ვფიქრობთ, რომ ამ საკითხს როგორმე მოვაგვარებთ ისე, რომ იქ კვლავ მამულაშვილისეული ვარდების სურნელი ტრიალებდეს და ანდამატივით იზიდავდეს დამთვალიერებელს...

მცხეთას კი კვლავ ათოვდა. ახალი წლის მომლოდინე ბავშვებს პირველმა თოვლმა მართლაც დიდი სიხარული აჩუქა.

ესაუბრა
ნაზი იმნაიშვილი,
მცხეთა.

სიკეთეზე აღმოცენებული სიყვარულის სიმბოლო

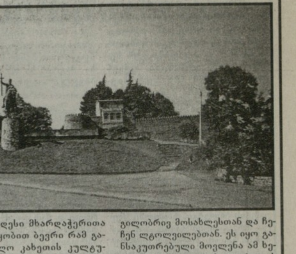

ახალი წლის გარიჟრაჟზე ჩემს სამშობლოს, უპირველეს ყოვლისა, მშვიდობა და სტაბილურობა მინდა ვუსურვო. ისტორიის კუთვნილებად დარჩენილიყოს პანკისის ხეობასთან დაკავშირებული ყველა პრობლემა, ქვეყნის ჭრილობების მოშუშების ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისა და ათასობით გაწამებული ადამიანის მშობლიურ კერაზე დაბრუნების წელიწადი ყოფილიყოს.

ეკონომიური სიძლიერე მინდა ვუსურვო საქართველოს ყველა რეგიონს, ჩემს კახეთს, თბილისს, საქართველოს ყველა მცხოვრებელს, ყველა ოჯახს ხვავი და ბარაქა.

მიუხედავად უამრავი წინააღმდეგობებისა, ქვეყანამ მიაღწია ეროვნული სახელმწიფოებრიობის შექნას.

ჩვენ გვჯერა, რომ გონიერება გაიმარჯვებს. საქართველოს ერთიანობაზე ზრუნვა, მისი ხვალინდელი დღის აღმშენებლობით პროცესებზე ფიქრი ჩვენი სათაყვანებელი სამშობლოს თითოეული მოქალაქის ვალია. გასული წელი იყო გარდატეხის წელი მრავალი თვალსაზრისით, სხვა წლებთან შედარებით, რთული, ბევრი გამოცდის შემცველი აღმავლობის წელი. ბევრი სასიკეთო საქმე გაკეთდა გასულ წელს კახეთში და ბევრ სამომავლო საკეთებელს ჩაეყარა საფუძველი.

ბოლო წლებში ათასეულობით ჰექტარი ვენახი გაშენდა;

ახალი ღვინის ქარხნები ამოქმედდა თანამედროვე ტექნიკით, ტექნოლოგიური ხაზებით, ნელა, მაგრამ წარმატებულად ვითარდება მრეწველობა, სოფლის მეურნეობა. უახლოეს ორ-სამ წელიწადში აღარ იარსებებს ელექტრო ენერგიის პრობლემა, ამოქმედდება ათეულობით საწარმო, დასაქმდება ათასეულობით ადამიანი;

მადლობა მინდა ვუთხრა და მივულოცო ახალი წელი ჩვენს განათლების მუშაკებს, პედაგოგებს იმ დიდი ღვაწლისათვის, რომელსაც ისინი არ იშურებენ მომავალი თაობის აღსაზრდელად.

განსაკუთრებით მისასალმებელია არაქართულ სკოლებში ქართული ენის სწავლების განვითარება.

კახეთის მხარის აღმასრულებელი ხელისუფლების სახელით მადლობა მინდა გადავუხადო საერთაშორისო ჰუმანიტარულ და არასამთავრობო ორგანიზაციებს, მსოფლიო ბანკსა და ჩვენს დამეგობრებულ რეგიონებს ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში, რომელთა უდიდესი მხარდაჭერითა და ხელშეწყობით ბევრი რამ გაკეთდა, ხოლო კახეთის კულტურის დღეები საფრანგეთში, ბურგუნდიის მხარის იონის დეპარტამენტში იყო ტრიუმფალური, რითაც საფრანგეთისა და საქართველოს მეგობრობის განმტკიცებას საუკუნოვანი საძირკველი ჩაეყარა.

ჩვენი მხარის წარმატებებს კიდევ ერთი სიხარული მიემატა. თელავის ვაჟა-ფშაველას სახელობის სახელმწიფო თეატრს, მის დასს, — აკადემიურობის სტატუსი მიენიჭა. განსაკუთრებული სიყვარულით მინდა მივულოცო მათ დამდეგი ახალი წელი.

უდიდესი ისტორიის რეალური დასტურია არქეოლოგიური გათხრების შედეგები ყვარლის რაიონის „ნეკრესის" მიმდებარე ტერიტორიაზე და საგარეჯოს რაიონის უდაბნოში ნაომარ გორაზე, სწორედ იქიდან ეწევა ქვეყნის ჩუმი ერთგული მსახურების უღელს დავით გარეჯი, კვეტერა და მრავალი ისტორიული ძეგლი. ჩვენი დიდი წინაპარი, ევროპისაკენ ლტოლვის, ევროპულ ოჯახში დაბრუნების მამა-პაპათა ოცნება 2002 წელს რეალობად იქცა, — კახეთი ევროპის რეგიონული ასამბლეის შემადგენლობაში შევიდა. ამით საფუძველი ეყრება ახალი ცხოვრების, იმედების განხორციელებას.

ნელ-ნელა, მაგრამ დაბეჯითებით ხორციელდება პოლიტიკა, რომელიც პანკისის ხეობასაც და მთელ საქართველოსაც შეუძლებლის დაძლევის ძალას აძლევს. აქ არ შემიძლია არ გავიხსენო 2002 წლის 4 თებერვალს პანკისის ხეობაში ხადორ-ჰესის მშენებლობის გახსნაზე საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის ჩამობრძანება დაემთხვა ათასობით ადგილობრივ მოსახლესთან და ჩეჩენ ლტოლვილებთან. ეს იყო განსაკუთრებული მოვლენა ამ ხეობაში, გულითადი სიყვარულის და მადლიერების გამოხატულება. ხალხი აღაელვნდა სამადლობელს ქვეყნის პრეზიდენტის მიმართ, ქართველი ხალხის მიმართ, რომლებმაც ყველაზე ძნელბედობის ჟამს გულის სითბო და ლუკმა გაუზიარა სამშობლოდან დევნილ უსახლკაროდ დარჩენილ მოსახლეობას. მერე სიმბოლურად დევნილებმა სამშვიდობო მტრედების გუნდი ააფრინეს მოზეიმე ხალხის თავზე, და აი, აქ მოხდა ნამდვილი სასწაული: მტრედებმა კამარა შეკრეს და გაფრინდნენ. ის-ის იყო თვალს უნდა მოჰფარებოდნენ, რომ ერთი მტრედი დაბრუნდა უკან, წრე შეკრა ხალხის თავზე, მერე ბატონ ედუარდს ლამის ფრთებით შეეხო მხარზე, კვლავ აიწია ზეცისკენ, ირაო შეკრა და შეუერთდა მტრედების გუნდს...

ათასობით ადამიანი, — ქალი, ბავშვი, ახალგაზრდა, მოხუცი, შემსწრე ამ სასწაულებრივი წუთისა, გარინდებული შესცქეროდა ამ მოვლენას და ყველამ აღიქვა იგი როგორც სიმბოლო სიკეთეზე აღმოცენებული უკიდეგანო სიყვარულისა, მადლიერებისა, მშვიდობისა და ბედნიერებისა. მეც ამ რწმენით მინდა მივულოცო ახალი წელი ჩემს სათაყვანო თანამემამულეებს, ვისურვო, რომ იგი იყოს ჩვენი ქვეყნის გამთლიანების, წარმატებებისა და გამარჯვების წელი საქართველოს ნამდვილი აყვავების და გაბრწყინების წელი!

ბიძინა სონღულაშვილი,
საქართველოს პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებული კახეთის მხარეში.

გაზეთი და მკითხველი

ჩვენი „მთავარი კორესპონდენტების" საახალწლო სურვილები

სარედაქციო ფოსტაში საახალწლო მილოცვები დაგროვდა, მასში უფრო სურვილებია. გაგაცნობთ ზოგიერთს:

ბიძინა ტაბატაძე, ინჟინერი, უმუშევარი: მიჭირს „საქართველოს რესპუბლიკის" შეძენა. ვკითხულობ ჯიხურთან, რომ გაიაფდეს, კარგი იქნება. ამ გაზეთში თვალს ვადევნებ მთავრობის გადაწყვეტილებებს.

ციალა კოპალაძე: ეკონომისტი: რა მსურს? 2003 წლიდან ჯიხურებში არ ჭირდეს მისი შეძენა.

თამარ ნაცვლიშვილი, დიასახლისი: თუ მოვასწარი, ამ გაზეთს „მაცნეს" № 51 ჯიხურში ვყიდულობ და ოჯახში ვკითხულობთ. ამ ჯიხურის გამყიდველმა იცის, ვინც არის მისი მუდმივი მკითხველი, მსურს მკითხველი მოემატოს.

იამზე ბესელია-კაკულია, პრესის რეალიზატორი: ხეთაგუროვის ქუჩაზე „მაცნეს" № 51 ჯიხურის გამყიდველი ვარ იმის შემდეგ, რაც აფხაზეთიდან გვაიძულეს წამოსვლა. „საქართველოს რესპუბლიკა" გაუყიდავი არ მრჩება. მკითხველის ყურადღება მიიქცია ორშაბათის სპეციალურმა ნომერმა. მინდა მეტი დაიწეროს აფხაზეთში დაბრუნებაზე და საიმედო.

თეონა ოქროპირიძე, სტუდენტი: ვსწავლობ და რესტორანში მიმტანად ვმუშაობ. რა იქნება ჩვენზეც დაიწეროს. ჟურნალისტებო, შეიხედეთ ასეთი ადგილებშიც!

ქეთევან წულაძე, „ქართული ფილმის" დუბლიაჟის ყოფილი რეჟისორი: „საქართველოს რესპუბლიკამ" ხელოვნებაზე დაბეჭდილ მასალებს უყურადღებოდ არ ვტოვებ. მომწონს, მაგრამ მეტი მინდა დაიწეროს კინოზე. გული მეთანაღრება ქართული კინოს მომავალზე, მის გასაჭირზე...

როზა კუხალაშვილი, აფხაზეთის ქალთა საბჭოს თავმჯდომარე: მომწონს „საქართველოს რესპუბლიკის" დაინტერესება ქალის ბედით, კანტიკუნტად ოჯახზეც იბეჭდება, თუ მომავალშიც გაგრძელდება, არ იქნება ურიგო.

ლანდა ბაბისონია, თბილისის სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის პედაგოგიური უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ბიბლიოთეკარი: თუ მომავალ წელს მაინც დაიგეგმება შეხვედრები მკითხველებთან, ეს ახალ თემებს შესთავაზებს რედაქციას. ასეთი შეხვედრა ორივესათვის სასარგებლო იქნება.

მიხეილ ჭონქაძე და სოფო ბოდუაძე, საქართველოს დავით აღმაშენებლის სახელობის უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის პირველკურსელები: ჩვენთან საინტერესო შემოქმედებითი მუშაობაა გაშლილი. ვესურს „საქართველოს რესპუბლიკამ" ჩვენთანაც შემოიხედოს და გააშუქოს ის, თუ როგორ ვსწავლობთ და ვეუფლებით პროფესიას. ჩვენი დამფვალიანებელი ეს გაზეთიც არის.

კლარა სვანიძე, ისან-სამგორის რაიონის გამგეობის აპარატის უფროსის მოადგილე, საერთაშორისო ასოციაციის „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიცოცხლისათვის" რაიონული ორგანიზაციის თავმჯდომარე: იბეჭდება, მაგრამ მსურს მეტი დაიბეჭდოს ბავშვების ბედზე. საზოგადოებაში ადამიანთა ურთიერთობაზე, განსაკუთრებით ადამიანურ დამოკიდებულებაზე, ურთიერთდანდობაზე, ქართული ტრადიციების ერთგულებაზე და ა. შ.

თენგიზ გიორხელიძე, პროფესია არ დაგვისახელა: მეტი უნდა ითქვას თქვენი გაზეთის ფურცლებიდან წიგნის სიყვარულზე. გვჭირდება, ბატონო, წიგნის პროპაგანდა, თორემ ვისაც ფული აქვს, ის არც ყიდულობს და არც კითხულობს. ვისაც ამის შესაძლებლობა არ გააჩნია, რა ქნას? წიგნი ვერ მიყიდია, რითი ვიყიდო?

როზა ჯოლოგუა, აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის მთავარი სახელმწიფო მრჩეველი ახალგაზრდობის საკითხებზე: ფეხბედნიერი ყოფილიყოს საქართველოსთვის 2003 წელი. ეს იყო აფხაზეთის დაბრუნება და ჩვენი იქ, შინ ჩვენს სახლებში უმტკივნეულოდ დაბინავება. ესაა ჩვენი ახალგაზრდობის ნატვრაც და ჩვენც ამ იმედითა ვართ.

დემურ ბაღდავაძე, საქართველოს ღირსების ორდენის კავალერი, სოჭში ქართული სათვისტომოს დიდი ქომაგი, სოჭის „ელექტრომშენის" გენერალური დირექტორი, ქართული კულტურის ცენტრ „ივერიის" გამგეობის წევრი, რუსეთის დამსახურებული ინჟინერი: დიდი მადლობა, რომ ვახსოვარ გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკას". სოჭში ჩვენი სათვისტომოს საქმიანობაზე არა ერთხელ გამოაქვეყნა წერილები, შეეხო ჩვენს ცხოვრებას ამ საკურორტო ქალაქში, ჩვენს საქმიანობას. მინდა, როგორც ამ გაზეთის ერთ-ერთმა მკითხველმა (მას თბილისიდან მიგზავნიან) სოჭში მცხოვრები ქართველების სახელით მოგილოცოთ დამდეგი 2003 წელი. ფეხბედნიერი ყოფილიყოს ყველა ქართველისათვის! სოჭსა და თბილისს შორის დიდ დარდად ნუ ჩაწოლილა ქართული მიწა-წყალი აფხაზეთისა. იყოს თავისუფალი მისვლა-მოსვლა და სოჭში მცხოვრები იქიდან დევნილი 3000-ზე მეტი ქართველი თავიანთ ეზო-კარს დაუბრუნდეს, ნუ დაირღვევა მათი უფლებებიც... ჩემს საქართველოს აქედან ვეფერები და თუ ხმა მიწვდება, დედას ვულოცავ ახალ წელს, იგი ვანის რაიონში ცხოვრობს, იქ ყველა მიცნობს და გადასცემენ.

საახალწლო სურვილებს, მილოცვებს ბოლო არ უჩანს, კარგია, როცა მკითხველი შენი გაზეთის მაჯისცემას გრძნობს, ჩვენთვის ყველაზე ძვირფასია მისი აზრი და მისი ბარათები. 2003 წელს კვლავ ველოდებით ჩვენი გაზეთის „მთავარი კორესპონდენტების" შეხმიანებას.

მოამზადა
ნათელა ფაილოძე.

მამულიშვილი

კოდორის ხეობა – საქართველოს რკინის კედელი და მისი მთავარი დარაჯი

ყოველი ქართველისათვის საამაყოა მრისხანე მთებისა და გოროზი მყინვარების, კოშკებისა და მაჩუბის საუფლო — სვანეთი.

მესტიაში, უშბის ძირში, შიხრის ხასხასა ველზე არის გა-

ნფენილი სოფელი ბეჩო („ბეჩო" — ღრმული, ბუნაგი), სადაც ოდითგანვე მკვიდრობს კვიციანების დიდი, გამორჩეული გვარი. მისი ერთ-ერთი წევრი, სწორუპოვარი ვაჟკაცი ემზარ კვიციანი უდგას სათავეში დალის ხეობაში საქართველოს იურისდიქციის შენარჩუნება-დაცვის გმირულ საქმეს, მართლაც ფხიზელ დარაჯად უდგას სამშობლოს საზღვარს თავისი კუთხის ერთ მუჭა ხალხთან ერთად.

— არავის ეგონოს, რომ ამ ტერიტორიის დაცვა-შენარჩუნება წმინდა სვანური და მხოლოდ სვანების საქმეა, — კუშტად ამბობს ემზარი, — აფხაზეთის დაბრუნებამდე დალის (კოდორის) ხეობის შენარჩუნება, ყველაფერს თავი დავანებოთ, ეროვნული თავმოყვარეობის საკითხია. თუ ესეც დავკარგეთ, მაშინ საერთოდ ხმა აღარ ამოგვეღება. ისედაც საკმარისად დამცრობილი, შერცხვენილი ვართ ჩვენი სახელოვანი წინაპრების წინაშე. საქვეყნოდ ლაჩარი ერის სახელს ნუ დავიმკვიდრებთ, — დალის ხეობის შესანარჩუნებლად დარაზმული უნდა იყოს მთელი საქართველო. ეს უნდა იყოს ყოველდღიური საფიქრალი ყოველი ქართველისა. ამ საქმეში ჩართული უნდა იყოს ყველა მხარის გუბერნატორი, ყველა რაიონის გამგებელი, ყველა სამინისტრო და უწყება. ხეობაში მყოფ გმირ ხალხს ზრუნვა სჭირდება, მათ ყველა პირობა უნდა შეექმნათ იმისა, რომ მომხედურსაც დაუხვდნენ და ცხოვრების პირობებიც ჰქონდეთ. დალის ხეობისკენ ჭუბერიდან გზა არასდროს არ უნდა ჩაიკეტოს, ხოლო შეეულმფრენი რეგულარულად ფრენდეს, სურსათ-სანოვაგით უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მოსახლეობა. საზღვრის ამ მონაკვეთზე განსაკუთრებული სიფხიზლე გვმართებს, თორემ რა გარანტია გვაქვს დიდთოვლობის დროს აფხაზურ-რუსული „ედელვაისი" არ დაგვესხას თავს და უბედურება არ დატრიალდეს?

ემზარ კვიციანი 1961 წელს დაიბადა დალის ხეობის ერთ-ერთ უმშვენიერეს სოფელ ჩხალთაში. იგი დიდი ოჯახის ნანაგრი შვილია. თვითონაც შესანიშნავი ოჯახი აქვს. ფიზიკურად ძლიერი, რაინდული სულის ვაჟკაცია. იგი აფხაზეთის ომში მის დაწყებისთანავე ჩაება ოჩამჩირის ზონაში და თითქმის ყველა საბრძოლო ოპერაციაში მონაწილეობდა.

ყველას გვახსოვს: სოჭის ხელშეკრულების შემდეგ ბრძოლები შეწყდა, მძიმე ტექნიკა ზღვით ფოთში გადაიყვანეს, ხალხი უკან დაბრუნდა, აფხაზეთის სკოლებში სწავლაც კი დაიწყო. ვერ გამოვიცანით მტრის მზაკვრული ჩანაფიქრი და ათასობით დაბრუნებული ადამიანი სასიკვდილო მარწუხებში მოექცა. „შერიგება" და „ხელშეკრულებაც" მოტყუება, უდიდესი შეცდომა იყო. არ მოტყუვდა მხოლოდ ემზარ კვიციანი. მას სჯეროდა, რომ ომი განახლდებოდა და ყოველმხრივ მზადება დაიწყო. პირველი რიგის ამოცანად საკენი-ჭუბერის გზის გახსნა დაისახა. ყველა ინსტანცია შეაწუხა და ადგილობრივი მოსახლეობის უდიდესი ძალისხმევით ეს გზა მართლაც გაიხსნა, რომელიც შემდგომში „სიცოცხლის გზა" გამოდგა ათიათასობით გაჭირვებული ადამიანისათვის.

ომის განახლებამდე ემზარმა ადგილობრივი ვაჟკაცებისაგან ბატალიონი „მონადირე" შექმნა, რომელიც დღესაც მედგრად იცავს დალის ხეობას. იმ მოკლე სამშვიდობო პერიოდში ტყვია-წამალიც მოიმარაგა, რაც მის წინდახედულობაზე მეტყველებს.

სამწუხარო, სამარცხვინო ფაქტია: დამარცხებული, შერცხვენილი ქართული ჯარი წინ გამორბოდა და უმწეო ადამიანები — ქალები, ბავშვები, მოხუცები უკან მოიტოვა (უფრო საკვირველი კი ის არის, რომ მრავალმა გამოქცეულმა ოფიცერმა შემდეგ, შინ, გენერლობაც კი მიიღო). ემზარი თავის 16 რჩეულ ვაჟკაცთან ერთად სოფელ ჩინში დახვდა ლტოლვილებს გამოდევნებულ მტრის რაზმს და გაანადგურა. ბრძოლაში ორი თანამებრძოლი: ემზარ კვანჭიანი და ვასო გვიჩიანი დაჰკარგა. შემდეგში ამ ჯგუფს დიდძალი ახალგაზრდობა შეემატა. ხატზე იფიცებდნენ სამშობლოს ერთგულებას. ასე გაიზარდა თანდათან ბატალიონი „მონადირე".

1993 წლის 24 ნოემბრისათვის მზაკვრული გეგმა მომზადდა: აქაოდა, 23 ნოემბერს სვანები გიორგობის დღეს აღნიშნავენ და მეორე დღეს, ე. ი. 24 ნოემბერს ბრძოლისუუნარონი იქნებიანო, ფართომასშტაბიანი შეტევა განახორციელეს, რომელშიც მონაწილეობდნენ ბაგრამიანის სახელობის სომხური ბატალიონი, კაზაკთა, ჩრდილოკავკასიელთა, აფხაზთა და რუსების შენაერთი. მათი დარტყმები პირველმა სოფლების ომარიშარისა და საკენის მოსახლეობამ, იქ განლაგებული „მონადირის" წევრებმა მიიღეს. ამ ოპერაციის დროს დაიკარგა ბაგადის ტერიტორია და დაიღუპა 7 მებრძოლი: გოგი რეზესიძე, ავთო სტეფლიანი, ტარიელ პაკელიანი, თამაზ ჯაჭველიანი, უჩა კვიციანი, გოდერძი და ერმინე გუჯეჯიანები. აი, ბაგრამიანის სახელობის ბატალიონს კი 200-ზე მეტი მებრძოლი გაუნადგურეს.

1994 წლის 27-28 ივლისს, სვანეთში უდიდესი რელიგიური დღესასწაულის დღეებში, რუსეთის სამშვიდობო ჯარის სარდლობამ (გენერალი იაკუშევი) ემზარს აჩვენა დოკუმენტი, რომლის ძალითაც მას ხეობა უნდა დაეტოვებინა, ეს მოთხოვნა ოფიციალური იყო, მას ხელს აწერდნენ გაეროს, აფხაზეთის, რუსეთის მხარეები და, რაოდენ გასაკვირიც არ უნდა იყოს, ქართული მხარეც. ამას იმით „ასაბუთებდნენ", თითქოს ემზარი და მისი ბატალიონი... ბანდიტური დაჯგუფება იყო. ამ დროს კიდევ გამოჩნდა ემზარის დიდი ვაჟკაცობა. ეს არ იყო უბრალო საუბარი, საქმე იარაღამდე მივიდა. კითხვაზე, ვის იცავ და ვის ნებას ასრულებო, ემზარმა მოკლედ და ამომწურავად უპასუხა, ჩემს ხალხს ვიცავო. გენერალ იაკუშევს მოეწონა ემზარის უდრეკი სიმტკიცე, თავისი ქვეყნის სიყვარული და ერთგულება აღუთქვა, სანამ სამშვიდობო ჯარების სარდალი მე ვიქნები, ერთი ტყვიაც არ გაგვარდება შენს წინააღმდეგო. გენერალმა ეს სიტყვა კაცურად შეასრულა.

ემზარი იმ დაძაბულ, ურთულეს პერიოდში ყოველდღიურად იმაღლებდა სამხედრო და საბრძოლო ცოდნას, ექსტერნად წარჩინებით დაამთავრა კიევის სამხედრო აკადემია.

აღსანიშნავია, რომ 1995-1997 წლებში, სწორედ მაშინ, როცა ემზარი თბილისში იყო, დაიძაბა ხეობაში კრიმინოგენული სიტუაცია, მოხდა 54 მკვლელობა ადგილობრივ მოსახლეობას შორის. ამ ბოლო დროს მდგომარეობა რადიკალურად შეიცვალა. ამის დასტურია, ის, რომ, 2002 წლის 12 აპრილს, როდესაც რუსებმა დესანტი გადმოსხეს, მოსისხლე მტრებიც კი გვერდიგვერდ დადგნენ საერთო საფრთხის წინააღმდეგ. ეს სამშობლოს სიყვარულის, პირადულზე მაღლა საერთო საქმის დაყენების მაგალითი იყო. ამჟამად ინტენსიური მუშაობა მიმდინარეობს გადამტერებული გვარებისა და ოჯახების შესარიგებლად, და ამ საქმესაც ემზარი უდგას სათავეში.

ემზარ კვიციანი 2000 წლიდან დალის ხეობაში პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებული და კოდორის მიმართულების სარდალია. ამჟამად ხეობაში წესრიგია, შეწყდა მკვლელობები, რაც განსაკუთრებით სასიხარულო და მისასალმებელია, ცხოვრების რიტმი ნორმალურ კალაპოტშია. პრეზიდენტი დიდ ყურადღებას იჩენს ხეობისადმი, მას ემზარი თავის ხალხთან ერთად დიდად ემადლიერება.

ემზარი ფიზიკურად ძლიერი, სულიერად მტკიცე ვაჟკაცია. ჩვენ მის მრავალ საგმირო და რაინდულ საქმეებს არ შევეხეთ. ოღონდ ერთი კი აუცილებლად უნდა ვთქვათ: ჩვენს გაოცებას იწვევს, რომ მას დღემდე არც ერთი სახელმწიფო ჯილდო არ მიუღია. ანეკდოტად დადის ერთ-ერთ მაღალი სამხედრო ჩინოსანის რეაქცია ემზარის ჯილდოზე წარდგენის წინადადებაზე — სიკვდილის შემდეგო!

სრულიად საქართველოს მამულიშვილთა კავშირი „ვეფხიშვილობა", რომლის საპატიო წევრიც ბატონი ემზარია, პრინციპულად აყენებს საკითხს, რომ ამ ჭეშმარიტი მამულიშვილის ღვაწლი, რომელიც ფაქტობრივად დღესაც ცეცხლის ხაზზეა და მედგრად იცავს სამშობლოს საზღვარს, სათანადოდ დაფასდეს, იგი გორგასლის ორდენს იმსახურებს.

იაკობ ახუაშვილი,
კარლო ძოწძიანი.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა"!

დასაქმება

სურვილი იყოს, თორემ სამუშაო არის

სამუშაო ადგილების ვაკანსიები 31 დეკემბრისთვის

	რაიონი	ვაკანსია	ხელფასი	შენიშვნა
1	ნაძალადევი	მდივან-რეფერენტი	შეთანხ	რუს.ინგ. მცოდნე, სას გარეგნობა 35
2	ნაძალადევი	აგენტი	შეთანხ	40 წ-მდე, ახლო მაცხოვრებელი
3	ნაძალადევი	მუშა	შეთანხ	ნაგვის გატანა
4	ნაძალადევი	მეეზოვე	შეთანხ	ქუჩების დასუფთავება
5	ნაძალადევი	მბურღავი	შეთანხ	კვალიფიციური
6	ნაძალადევი	ხარატი	შეთანხ	კვალიფიციური
7	ნაძალადევი	მღარავი	შეთანხ	კვალიფიციური
8	ნაძალადევი	აგენტი	შეთანხ	კატალოგების რეალიზაცია
9	ნაძალადევი	ოპერატორი	150	კომპიუტრის, კვალიფიციური
10	ნაძალადევი	პროგრამისტი	150	კვალიფიციური, 35 წ-მდე
11	დიდუბე	ელექტრიკოსი	შეთანხ	კვალიფიციური
12	დიდუბე	კარბურატ.შემკეთებელი	შეთანხ	გამოცდილი
13	დიდუბე	მღებავი	შეთანხ	კვალიფიური
14	დიდუბე	კარბურატ.შემკეთებელი	შეთანხ	კვალიფიციური
15	დიდუბე	პარიკმახერი	შეთანხ	კვალიფიციური. 30წ-მდე
16	დიდუბე	ჟურნალისტი	შეთანხ	35 წ. რუს.მცოდნე გამოცდილი
17	დიდუბე	შალითის გადამკერელი	შეთანხ	კვალიფიციური
18	დიდუბე	მეთუნუქე	შეთანხ	კვალიფიციური
19	დიდუბე	ხელოსანი	შეთანხ	"პრისკის" კვალიფიციური
20	დიდუბე	მემანიკურე	შეთანხ	კვალიფიციური. 30წ-მდე
21	დიდუბე	სარეკლამო აგენტი	200	კომუნიკ. სას. გარეგნ
22	დიდუბე	ძრავის შემკეთ.	შეთანხ	კვალიფიციური
23	დიდუბე	დილერი	შეთანხ	25წ. კომუნიკ. სას. გარეგნ
24	დიდუბე	აგენტი	200	სას. გარეგნ. კომუნიკ.
25	დიდუბე	სარეკლამო მენეჯერი	შეთანხ	კომუნიკაბელური
26	დიდუბე	მენეჯერი	200	კომუნიკ. სას. გარეგნ
27	ისანი	მანიკურის გამკეთებელ	შეთანხ	გამოცდილი, ახლო მაცხოვრ.
28	ისანი	ჭურჭლის მრეცხავი	შეთანხ	გამოცდილი, ახალგაზრდა
29	ისანი	დამლაგებელი	შეთანხ	ახალგაზრდა
30	ისანი	ეკონომისტი	65	40 წ. ამოცდილი
31	ისანი	პედიკურის გამკეთებ	შეთანხ	სერთიფიკატით, ახლო მაცხ.
32	ისანი	პარიკმახერი	შეთანხ	გამოცდილი. ვარკეთილის მაცხოვრებ
33	ისანი	დამტარებელი	შეთანხ	ღვეზელის, ხაჭაპურის
34	ისანი	რეალიზატორი	შეთანხ	ხაჭაპ.ხინკალი,პერაშკი
35	ჩუღურეთი	დილერი	შეთანხ	წინასწარ 50 ლ. გადასახადი
36	ჩუღურეთი	ზეინკალი	შეთანხ	კვალიფიციური
37	ჩუღურეთი	ჟურნალისტი	შეთანხ	გამოცდილი
38	ჩუღურეთი	იურისტი	შეთანხ	გამოცდილი
39	ჩუღურეთი	ადვოკატი	შეთანხ	გამოცდილი
40	ჩუღურეთი	პოლიციელი	შეთანხ	გამოცდილი
41	ჩუღურეთი	გამყ.გაზეთის	შეთანხ	გაყიდულზე 5-7 თეთრი
42	ჩუღურეთი	ოქრომჭედელი	შეთანხ	კვალიფიციური
43	სამგორი	მხერხავი	შეთანხ	გამოცდილი
44	სამგორი	გამყიდველი	შეთანხ	ორხევის მაცხ. 8-21 სთ.
45	სამგორი	დურგალი	შეთანხ	კვალიფიციური
46	სამგორი	ხარატი	შეთანხ	კვალიფიციური
47	სამგორი	ზეინკალი	შეთანხ	კვალიფიციური
48	სამგორი	დამლაგებელი	შეთანხ	9 სთ- 21 სთ-მდე
49	სამგორი	გამყიდველი	შეთანხ	20-40 წ-მდე
50	ვაკე	მწყემსი	შეთანხ	სამგ.დასახლ. იქ იცხოვროს
51	ვაკე	მანიკურის გამკეთებელ	შეთანხ	კვალიფიციური,
52	ვაკე	კოსმეტოლოგი	შეთანხ	კვალიფიციური
53	ვაკე	დამლაგებელი	შეთანხ	ახალგაზრდა, ენერგიული
54	ვაკე	სტილისტი	შეთანხ	კვალიფიციური
55	ვაკე	მუშა	შეთანხ	სამგ.დასახლ. იქ იცხოვროს
56	ვაკე	მწველავი	შეთანხ	სამგ.დასახლ. იქ იცხოვროს
57	ვაკე	მანიკურის გამკეთებელ	შეთანხ	კვალიფიციური
58	ვაკე	პედიკურის გამკეთებ	შეთანხ	კვალიფიციური
59	ვაკე	ამორტიზატორის შემკეთ	შეთანხ	კვალიფიციური
60	ვაკე	მანიკურის გამკეთებელ	შეთანხ	კვალიფიციური
61	ვაკე	სარეკლამო აგენტი	შეთანხ	კომუნიკაბელური
62	ვაკე	ხელოსანი	შეთანხ	მობილურის
63	მთაწმინდა	სარეკლამო აგენტი	შეთანხ	30წ. კომუნიკაბელური
64	მთაწმინდა	მანიკურის გამკეთებელ	შეთანხ	40 წლამდე გამოც.
65	მთაწმინდა	კოსმეტოლოგი	შეთანხ	თავისი ინსტუმენტ. გამოცდილი
66	მთაწმინდა	დისტრიბუტორი	შეთანხ	მიღება შერჩევის წესით. სამედიცინო
67	კრწანისი	იუველირი	შეთანხ	40 წ-მდე, პროფესიონალი
68	კრწანისი	ავტოელექტრიკოსი	შეთანხ	გამოცდ. ახლო მაცხ. სადღელამისო
69	კრწანისი	ძრავის შემკეთ.	შეთანხ	გამოცდ. ახლო მაცხ. სადღელამისო
70	კრწანისი	სავალ.ნაწ.ხელოსანი	შეთანხ	გამოცდ. ახლო მაცხ. სადღელამისო
71	კრწანისი	პარიკმახერი	შეთანხ	40 წ-მდე. პროფესიონალი
72	კრწანისი	მკერავი	შეთანხ	ინდ.მკერავი, კვალიფიციური
73	კრწანისი	სადაზღვევო აგენტი	შეთანხ	არასაპენსიო ასაკი. თანხის %.
74	კრწანისი	კარბურატ.შემკეთებელი	შეთანხ	გამოცდ. ახლო მაცხ. სადღელამისო
75	კრწანისი	მძღოლი	შეთანხ	
76	კრწანისი	მიმტანი	შეთანხ	18-30 წ. ვაჟები, გამოცდილი
77	კრწანისი	დარაჯი	30	ახლო მაცხ. 60 წ-მდე
78	კრწანისი	დამგველი	შეთანხ	
79	გლდანი	ნაგვის მანქან.მძღოლი	შეთანხ	კვალიფიციური
80	გლდანი	დაზღვევის აგენტი	შეთანხ	ენერგიული, კომუნიკაბელური,
81	გლდანი	სარეკლამო აგენტი	შეთანხ	35 წ-მდე კომუნიკაბელური
82	გლდანი	ჟურნალისტი	შეთანხ	35 წ-მდე კომუნიკაბელური
83	გლდანი	მძღოლი	შეთანხ	50 წ-მდე პროფესიონალი
84	გლდანი	დარაჯი	20	3 დღ. ერთხელ
85	გლდანი	ავტომემკეთებელი	შეთანხ	კვალიფიციური
86	გლდანი	მუშა	შეთანხ	ნაგვის გატანა
87	გლდანი	ავტოელექტრიკოსი	შეთანხ	კვალიფიციური
88	გლდანი	დამტარებელი	შეთანხ	ხაჭაპური, ჩებურეკი
89	გლდანი	კონტროლიორი	შეთანხ	ამოღებული თანხის 10%-ი
90	გლდანი	დარაჯი	შეთანხ	3 დღ. ერთხ. ავტოსადგომზე
91	გლდანი	მეეზოვე	შეთანხ	ახლო მაცხოვრებელი
92	საბურთალო	სარეკლამო აგენტი	შეთანხ	კომუნიკაბელური
93	საბურთალო	სტილისტი	შეთანხ	გამოცდილი
94	საბურთალო	ძიძა	20	24 სთ-იანი სამუშ. 4 დღ. ერთხელ
95	საბურთალო	დამლაგებელი	40	10-15 სთ-მდე

დასაქმების სახელმწიფო სამსახურის ქ. თბილისის რაიონული განყოფილებები თავისუფალი სამუშაო ადგილების შესახებ ინფორმაციას გასცემენ დასაქმების სამსახურში რეგისტრირებულ სამუშაოს მაძიებლებზე. რეგისტრაციისთვის მოქალაქემ რაიონულ განყოფილებაში უნდა წარმოადგინოს: ა) პირადობის მოწმობა (პასპორტი); ბ) შრომის წიგნაკი; გ) განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტი (დიპლომი);

დასაქმების სახელმწიფო სამსახურის ქ. თბილისის რაიონული განყოფილებები განთავსებულია:

დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონული განყოფილება – დავით აღმაშენებლის 140-ა გამგეობის შენობა, I სართ. ტ. 94-24-98.

ისანი-სამგორის რაიონული განყოფილება – ავლაბრის ქ. 34,მეტრო „ავლაბრის" მიმდებარე ტერიტორია.

მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული განყოფილება – გ. გულუას I. გამგეობის შენობა, IV სართ. ტ. 72-01-30.

ვაკე-საბურთალოს რაიონული განყოფილება – კოსტავას 68-ა გამგეობის შენობა, II სართ. ტ. 33-23-97.

გლდანი-ნაძალადევის რაიონული განყოფილება – სარაჯიშვილის 1. გამგეობის შენობა, II სართ. ტ. 62-59-92.

- 12 ფაქტი, 12 მოვლენა მსოფლიოში
- ფხენიანი მაგრად დგას
- ფბბ დახმარებას ითხოვს
- რწმუნებების მოხსნის შემდეგ - სასამართლოში

2002 წელი — ფოტოებით

ეს წელიწადი სხვადასხვაგვარი იყო — ავიც და კარგიც, ტრაგიკულიც და სასაცილოც. ისევე, როგორც, ნებისმიერი სხვა წელიწადი, იგი გახდა მოწამე ადამიანთა დაღუპვის და დაბადებისა, მოწამე ღრმა კრიზისების და გრანდიოზული ზეიმებისა, აღმაფრენების და დაცემისა... მოდით, ერთად გავიხსენოთ, რა წელიწადი იყო ეს.

ზიმბაბვეს მარტის საპრეზიდენტო არჩევნებში კვლავ გაიმარჯვა რობერტ მუგაბემ. ბინძური საარჩევნო ტექნოლოგიების ბრალდებებს შედეგად მოჰყვა ის, რომ თანამეგობრობამ ზიმბაბვეს წევრობა შეუჩერა.

იენისში ბრაზილიამ ფეხბურთელთა მსოფლიო პირველობა მოიგო. ჩემპიონატი პირველად მოეწყო აზიაში, და ნახევარფინალამდე პირველად მივიდა აზიის გუნდი — სამხეთ კორეის ნაკრები.

„ვაშინგტონელმა ჩუბინმა" მოკლა 10 და დაჭრა სამი კაცი ამერიკის დედაქალაქის გარეუბნებში. სნაიპერები ორნი აღმოჩნდნენ. ახლა ისინი სასამართლოს მოელიან.

სულ ცოტა, ათასი კაცი გახიზნეს ეტნის მთის მიმდებარე რაიონებიდან: 2002 წელს ვულკანი ძალზე ბობოქრობდა.

ისრაელმა აპრილში დაიკავა იორდანეს დასავლეთი ნაპირის ჯენინის ლტოლვილთა ბანაკი. ოპერაციას, რომლის მიზანი იყო, ალეკვეთა პალესტინელ მოთარეშეთა გამოხდომები, შედეგად აურაცხელი მსხვერპლი მოჰყვა.

ავღანეთში ჰამიდ ყარზაიმ ავღანეთის დამოუკიდებლობის დღე იზეიმა, როგორც გარდამავალი მთავრობის ხელმძღვანელმა, მაგრამ, საველე მეთაურები კვლავინდებურად აკონტროლებენ ქვეყნის ბევრ რაიონს.

ამქვეყნიურ სამოთხედ წოდებულ ბალის კუნძულზე მომხდარმა აფეთქებებმა 180-ზე მეტი სიცოცხლე შეიწირა. დაღუპულთა უმრავლესობა ავსტრალიელები, ბრიტანელები და ინდონეზიელები არიან. ვარაუდობენ, რომ ეს აქტი „ალ-ყაიდას" ჩადენილია.

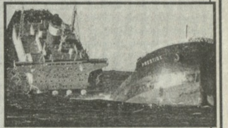

ტანკერი „პრესტიჟი" ორად გაიპო და ჩაიძირა ესპანეთის სანაპიროდან 240 კილომეტრზე. მაზუთმა დაფარა პლაჟები, უდიდესი ზარალი მიაყენა თევზჭერას და დახოცა უამრავი ნადირ-ფრინველი.

ანგოლას თავს დაატყდა შიმშილი, რომელმაც ქვეყანას სამოქალაქო ომის შემდეგ აღდგენის იმედები გადაუწურა. გვალვას შედეგად მოჰყვა ის, რომ აფრიკის სამხრეთსა და აღმოსავლეთში 30 მილიონი კაცი შიმშილობს.

11 სექტემბერს მთელი მსოფლიოს ადამიანებმა აღნიშნეს ნიუ-იორკსა და ვაშინგტონზე თავდასხმების ტრაგიკული წლისთავი.

რუსეთის სპეცსამსახურებმა მოსკოვში გაათავისუფლეს თეატრის მსახიობები და მაყურებლები, რომლებიც მძევლად ჰყავდათ აყვანილი ჩეჩენ მოთარეშეებს. დაიღუპა ყველა მოძალადე და 117 მძევალი.

ერაყს ომის საფრთხე შეექმნა: ნოემბერში გაეროს სამხედრო ინსპექტორები ქვეყანაში დაბრუნდნენ, რათა შეამოწმონ მასობრივი დაზიანების იარაღთან დაკავშირებული ყველა ობიექტი.

კომუნისტური კორეა დათმობას არ აპირებს

ჩრდილოეთმა კორეამ განაცხადა, რომ მისი ბირთვული პროგრამის გამო დაწყებული კონფრონტაციის მშვიდობიან გადაწყვეტას ესწრაფვის, მაგრამ, მუქარის წინაშე უკან არ დაიხევს. ფხენიანის ეს განცხადება გამოქვეყნდა მას შემდეგ, რაც ვაშინგტონის წარმომადგენლებმა გამოაცხადეს, რომ შეერთებულ შტატებს განზრახული აქვს, გააძლიეროს დიპლომატიური და ეკონომიკური გაელენა ჩრდილოეთ კორეაზე.

მმართველი პარტიის ბეჭდვით ორგანოში ნათქვამია, რომ ფხენიანის მხრივ დათმობა ქვეყნისათვის „დამცირების, დაღუპვის, დამორჩილებისა და დამონების ტოლფასი იქნება".

სტატიაში აგრეთვე ხაზგასმულია, რომ „ვაშინგტონთან კონფრონტაცია გარდაუვალია, თუ აშშ არ აიღებს ხელს თავის აგრესიულ და მტაცებლურ მეთოდებზე".

აქამდე ფხენიანმა გადაწყვიტა, გაეძევებინა გაეროს ინსპექტორები თავისი ბირთვული ობიექტებიდან. შეერთებული შტატები აცხადებს, რომ ცდილობს, შეაკავოს ჩრდილოეთი კორეა, კერძოდ, ჩინეთისა და რუსეთის დახმარებით. არის საუბარი, რომ ფხენიანს გაეროს სანქციები დაუწესონ.

ამერიკის ხელისუფლებმა ჩრდილოეთ კორეას აგრძნობინეს, რომ ბირთვული შეიარაღების პროგრამის გაგრძელება მას ეკონომიკურ კოლაფსად შეუბრუნდება. თეთრმა სახლმა განაცხადა, რომ მზად არის, გააძლიეროს ეკონომიკური ზეწოლა ფხენიანზე, და მოუწოდა კორეის მეზობლებსა და გაეროს, იზოლაციაში მოაქციონ სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა.

ამერიკის ადმინისტრაციამ ჩრდილოეთ კორეის სიტუაციისადმი მიდგომას გამოხატავენ გამოთქმით „ადეკვატური შეკავების სტრატეგია". ბრიფინგის დროს თეთრი სახლის წარმომადგენელმა ჟურნალისტებს განუცხადა, რომ აშშ შეეცდება, რათა იაპონიამ, სამხრეთ კორეამ, ჩინეთმა და რუსეთმა შეწყვიტონ ეკონომიკური ურთიერთობა ჩრდილოეთ კორეასთან. რაც შეეხება გაეროს, ამერიკა მოითხოვს, რომ მან სანქციები გამოაცხადოს ფხენიანის წინააღმდეგ და ფორმალურად განიხილოს ეს საკითხი 12 იანვრის სხდომაზე.

არის კიდევ ერთი ვარიანტი – მცირებად გაგზავნონ ამერიკის სამხედრო ხომალდები და აღკვეთონ ჩრდილოეთ კორეიდან იარაღის მიწოდება, რათა მაქსიმალურად შეუმცირონ ამ ქვეყანას იარაღის ვაჭრობით მიღებული მოგება. თუმცა, ასეთი მოქმედებისათვის აუცილებელია სანქციების შესაბამისი რეჟიმის შემოღება.

ეკონომიკური და ფინანსური გაელენა პრობლემის გადაჭრის ერთადერთი მეთოდია, რომელიც თავის განკარგულებაში აქვთ ამერიკის ხელისუფალთ. პენტაგონის ამასწინანდელი რიხიანი განცხადებების მიუხედავად, თეთრი სახლი არ მალავს, რომ ჯერჯერობით არ განიხილავს სამხედრო საშუალებებს.

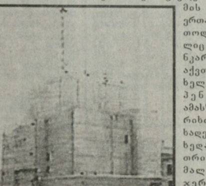

აშშ: როგორ შემოაღწიეს არაბებმა?

ფედერალურმა გამოძიების ბიურომ ამერიკელებს მიმართა თხოვნით, დაეხმარონ ხუთი ახალგაზრდა არაბის ძებნაში, რომლებიც უკანონოდ შევიდნენ ქვეყნის ტერიტორიაზე გასულ კვირას. ესენი არიან 19-დან 33 წლამდე ასაკის ახალგაზრდები, რომლებსაც არაბული სახელები აქვთ.

ეფბ იუწყება, რომ ისინი იდენტიფიცირებულ იქნენ გამოძიების დროს, რომელიც წარმოებს როგორც შეერთებულ შტატებში, ისე საზღვარგარეთ. გამომძიებლები რეგულარულად აწყდებოდნენ ამ ხუთეულის წევრთა სახელებს. თუმცა, კონკრეტული მონაცემები ტერაქტებში მათი მონაწილეობის შესახებ, ჯერჯერობით არ გააჩნიათ.

მიუხედავად ამისა, ბიურო აშკარად შეშფოთდა, როდესაც შეიტყო, რომ 24 დეკემბერს ხუთეულმა თავი ამოჰყო აშშ ტერიტორიაზე, და დაუგზავნა მათი ფოტოსურათები და მონაცემები 18 ათას სამართალდამცველ ორგანოს მთელ ამერიკაში. სამართალდამცველები ორგანოების შეშფოთებას აძლიერებს ახალი წლის მოახლოებაც, რომლის დროსაც, შეიძლება, იგეგმებოდეს ტერაქტები მასობრივი თავშეყრის ადგილებში.

თანაც, არის ცნობები, რომ ძებნილი პირნი შეერთებულ შტატებში შევიდნენ კანადიდან. ამერიკის ათასკილომეტრიან ჩრდილოეთის საზღვარს ჩაკეტილი არ ეთქმის: საკონტროლო-გამშვები პუნქტები არის მხოლოდ ნავსადგურებში და გზებზე, ისე კი, საზღვარს არ იცავენ, ათასში ერთხელ თუ გაივლის ადგილობრივი პოლიციის საპატრულო მანქანა. სწორედ კანადიდან ცდილობდა შეერთებულ შტატებში შეღწევას 1999 წლის 14 დეკემბერს ახალგაზრდა ალჟირელი აჰმედ რესამი. იგი ვაშინგტონის შტატის პორტ-ანჯელესის სასაზღვრო პუნქტში დააკავეს, როდესაც შენიშნეს, რომ აკანკალებდა და ოფლი ასხამდა: იმ მომენტში ალჟირელმა არ იცოდა, რომ მალარია ჭირდა. რესამმა გაქცევა სცადა, მაგრამ, სულ მალე დააკავეს. მას ნაქირავებ ავტომობილში აღმოუჩინეს თვითნაკეთი ასაფეთქებელი ნივთიერება და საათის მექანიზმები.

როგორც შემდეგ გამოირკვა, რესამს ეს ჯოჯოხეთური მანქანა იმისთვის მიჰქონდა, რომ აღენიშნა 2000 წლის დადგომა ლოს-ანჯელესის საერთაშორისო აეროპორტში მოწყობილი საშინელი აფეთქებით. შემდეგ მან გამოძიებასთან თანამშრომლობა დაიწყო და ბრალდების მოწმედ გამოდიოდა ტერორისტების ორ პროცესზე.

რა გასაკვირია, რომ ფედერალურმა გამოძიების ბიურომ განგაშის ზარს შემოჰკრა, როდესაც შეიტყო, რომ ახალი წლის დამდეგს შეერთებულ შტატებში, თანაც, კანადიდან, შემოიპარა ხუთი კაცი, ვის სახელებსაც რეგულარულად აწყდებიან გამოძიების დროს.

დაპატიმრება პარიზის აეროპორტში

შარლ დეგოლის სახელობის აეროპორტში დაპატიმრებულია საბარგო განყოფილების მუშა, რომელსაც პოლიციამ მანქანის საბარგულში უპოვა ცეცხლსასროლი იარაღი – პლასტიკის ასაფეთქებელი მასალა და დეტონატორი.

მტვირთავი, წარმოშობით ალჟირელი, იმ მომენტში დააკავეს, როდესაც თავის მანქანაში ჯდებოდა. უკანასკნელი ორი კვირის მანძილზე, პოლიციამ უკვე ცხრა კაცი დააპატიმრა. ისინი ყველანი ალჟირელები და მაროკოელები არიან და ბინაში აღმოაჩნდათ ბომბების დასამზადებელი ნივთიერება.

მილუტინოვიჩი მიდის

სერბეთის პრეზიდენტმა მილან მილუტინოვიჩმა კვირას მოხსნა რწმუნებები.

ჰააგის საერთაშორისო ტრიბუნალს ერთი სული აქვს, როდის გადასცემენ მის თავს, მაგრამ, სერბეთის მთავრობა დღემდე უარს ამბობს, დააკავოს მილუტინოვიჩი და ამტკიცებს, რომ დაპატიმრებამ შეიძლება სახელი გაუტეხოს ქვეყანაში პრეზიდენტობის ინსტიტუტს.

საერთაშორისო ტრიბუნალის მთავარი ბრალმდებელი კარლა დელ პონტე დაჟინებით მოითხოვს მილუტინოვიჩის გადაცემას, როგორც კი მას გაუვა ხელისუფლების სათავეში ყოფნის ვადა.

სერბეთის პრეზიდენტს იუგოსლავიის სახელმწიფოს ყოფილ მეთაურთან სლობოდან მილოშევიჩთან ერთად ტრიბუნალი ბრალად სდებს ადამიანობის წინაშე ჩადენილ დანაშაულობებს.

მილუტინოვიჩი კი ამტკიცებს, რომ კოსოვოს ომის დროს მას არ გააჩნდა ინფორმაცია იმის თაობაზე, თუ რა ხდებოდა იქ, და შესაბამისად ვერაფერს მოიმოქმედებდა.

ბი-ბი-სის ბელგრადელი კორესპონდენტი მეტიუ პრაისი იუწყება, რომ ჰააგისათვის მილუტინოვიჩის შესაძლო გადაცემა არაპოპულარული იქნება, აგრეთვე, ქვეყანაში მოახლოებული მართლმადიდებლური დღესასწაულების ფონზე. მაგრამ, სერბეთის ხელისუფალნი, ალბათ, იძულებული გახდებიან, გაწირონ მილუტინოვიჩი – ძალზე დიდია გაელენა, რომელსაც მათზე ახდენენ.

უცხოეთის სააგენტოებისა და ჟურნალ-გაზეთების მიხედვით მოამზადა

არჩილ მანჯგალაძემ.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა"!

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 319-320. სამშაბათი, 31 დეკემბერი, 2002 წელი.

საერთაშორისო საფინანსო ბაზრები

ინვესტორთა საახალწლო განწყობა

გასულ კვირაში ამერიკის შეერთებული შტატების აქციათა ბაზარზე წლის ბოლოსთვის დამახასიათებელი ტრადიციული რალი არ შედგა და, როგორც ანალიტიკოსები ვარაუდობენ, კოტირებების ზრდა არც დამდეგი წლის დასაწყისისთვის არის მოსალოდნელი. ბაზრის მონაწილეებმა ლოდინის პოზიცია აირჩიეს და როგორც ჩანს, უახლოეს პერიოდში სიტუაცია ძირითადად, უკიდურესად დაძაბულ გეოპოლიტიკურ ვითარებაზე იქნება დამოკიდებული.

კვირის ბოლო ვაჭრობის მონაცემებით, ამერიკის შეერთებული შტატების საფონდო ბაზარზე ძირითადი ინდექსების დაცემა დაფიქსირდა. ინვესტორები აქციებზე კოტირებებს კვლავ გეოპოლიტიკური განგაშის ფონზე აგდებდნენ, ამჯერად ეს ახალ ფაქტორს, ჩრდილოეთ კორეაში განვითარებულ მოვლენებს დაუკავშირდა. თეთრი სახლის ოფიციალური პირების განცხადებით, ჩრდილოეთ კორეამ მკვეთრად დააჩქარა სამუშაოები ატომური იარაღის შესაქმნელად, რაც პენტაგონის სერიოზულ გაღიზიანებას იწვევს.

ამერიკულ აქციათა კოტირებების დაცემის ერთ-ერთ მიზეზად იქცა მოსალოდნელზე დაბალი კორპორაციური მოგების მაჩვენებლებიც. არ გამართლდა ინვესტორების იმედი წარმატებული საშობაო ვაჭრობის სეზონის შესახებაც, რაც ტრადიციულად წლის ბოლოსთვის საფონდო ბაზრის გამოცოცხლებას იწვევს. ანალიტიკური კომპანიების მიერ დამუშავებული მასალების მიხედვით, საშობაო სეზონზე საცალო გაყიდვების მოცულობა მნიშვნელოვნად შემცირდა გასული წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით, რაც ძირითადად მისმა ხანგრძლივობამ განაპირობა. საქმე ის არის, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებში საშობაო სეზონი მადლიერების დღიდან 25 დეკემბრამდე პერიოდს მოიცავს და, ამდენად, იგი წელს სულ 26 სავაჭრო დღისაგან შედგებოდა, რადგან მადლიერების დღე, რომელიც ტრადიციულად ნოემბრის მეოთხე ხუთშაბათს აღინიშნება, თვის ბოლოს 28 ნოემბერს დაემთხვა. გასულ წელს კი საშობაო გაყიდვების სეზონი 32 სავაჭრო დღისაგან შედგებოდა, რადგან მადლიერების დღე 22 ნოემბერი აღმოჩნდა. 2001 წელს საცალო გაყიდვების მოცულობამ საშობაო სეზონზე 127.3 მლრდ. დოლარი, ხოლო 2002 წელს 113.1 მლრდ. დოლარი შეადგინა, ანუ წინასადღესასწაულო გაყიდვები წელს გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, 11 %-ით შემცირდა, რაშიც გადამწყვეტი როლი საშობაო სეზონის ხანგრძლივობამ ითამაშა, რადგან ერთი სავაჭრო დღის მოცულობამ 2001 წელს 3.98 მლრდ. ხოლო მიმდინარე წელს 4. 35 მლრდ. დოლარი შეადგინა.

ნიუ-იორკის საფონდო ბირჟაზე კვირის ბოლო ვაჭრობის ბრუნვის მოცულობამ 0.76 მლრდ. აქცია შეადგინა. გარიგებების მოცულობა მკვეთრად ნეგატიური იყო. დაცემული აქციების მოცულობამ ორჯერ გადააჭარბა გაზრდილს.

კოტირებების მორიგი ზრდით დაიხურა ამერიკული ობლიგაციების ბაზარი. ანალიტიკოსების შეფასებით, მრავალწლიანი „ხარის ბაზრების შემდეგ“, როცა აქციებში დაბანდებები სულ უფრო უსაფრთხო მოჩანდა, ინვესტორების განწყობა ბოლო სამი წლის გამოცდილებით 180 გრადუსით შემოტრიალდა.

როგორც ისტორია ადასტურებს, ინვესტორები, კარგავენ რა აქციების მიმართ ნდობას, ობლიგაციებს უბრუნდებიან, რაც მათ საკმაოდ უსაფრთხო და მომგებიან საქმედ ეჩვენებათ. ამასთან, ზოგიერთი ექსპერტის შეფასებით, ობლიგაციების ყიდვას შესაძლოა იგივე გაცრუება მოჰყვეს, რაც აქციებს და როგორც Wall Street-ზე მიიჩნევენ, არ არის გამორიცხული, რომ ამით ინვესტორები მორიგ ორმოს ითხრიდნენ, რის შემდეგაც შესაძლოა ორმაგად მოტყუებულები აღმოჩნდნენ. თუმცა, ცხადია, ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ ისინი საერთოდ უნდა გაურბოდნენ მსგავს საფინანსო ინსტრუმენტებს. ექსპერტთა რჩევით, სხვადასხვა ხარისხის აქტივებით პორტფელის დივერსიფიკაცია კვლავაც რჩება რისკების მართვის ძირითადი ფაქტორი, მაშინ როდესაც კოტირებების მერყეობის პერიოდის გამოთვლა ხშირ შემთხვევაში წამგებიან ვარიანტად ითვლება. ამასთან, არცთუ იშვიათად, უსაფრთხო დაბანდება შესაძლოა რისკიანზე მეტად წამგებიანი აღმოჩნდეს.

ასეა თუ ისე, გეოპოლიტიკური რისკებით დატვირთულ გარემოში, როგორც ჩანს, ოქრო ნამდვილად ის არის, რასაც სპეციალისტები გვირჩევენ. ბოლო პერიოდში საერთაშორისო ბაზრებზე მასზე ფასების სტაბილურმა ზრდამ გაამყარა მოსაზრება, რომ გაურკვეველი საომარი მოქმედებების პირობებში, ინვესტორები ამ ძვირფასს ლითონს, თავიანთ პორტფელში ყველაზე მიმზიდველ საფინანსო ინსტრუმენტად მიიჩნევენ.

* * *

ძვირფასი ლითონების ბაზარზე გასული კვირის ბოლოს ოქროს ფასი 5,5-წლიანი მაქსიმუმის დონეზე დასტაბილურდა და განიცადა რა უმნიშვნელო კორექცია წინა კვირასთან შედარებით, უნციაზე 348 დოლარი შეადგინა.

სტაბილურია ვერცხლის და პლატინის ფასი უნციაზე 4.67 და 590 დოლარი შესაბამისად.

* * *

სავალუტო ბაზრებზე გასული კვირა საშობაო დღესასწაულთან დაკავშირებით დაბალი აქტიურობით აღინიშნა. მიუხედავად ამისა წამყვან ვალუტებთან მიმართებაში დოლარის კურსის შესუსტების ტენდენცია კვლავაც გაგრძელდა, რაც ერაყისა და ჩრილოეთ კორეის გარშემო სიტუაციის გამწვავებამ და ნავთობზე ფასების მკვეთრმა ზრდამ განაპირობა. დოლარის კურსზე ნეგატიურად მოქმედებს ძირითადი ამერიკული საფონდო ინდექსების დაცემაც.

ანალიტიკოსთა შეფასებით, ბოლო პერიოდში გამძაფრებული გეოპოლიტიკური სიტუაციის ფონზე, ევროპულ ვალუტებზე მზარდი მოთხოვნა აღინიშნება. კერძოდ, წამყვანი ვალუტების მიმართ, მნიშვნელოვნად გაიზარდა შვეიცარიული ფრანკის კურსი, რომელსაც სხვადასხვა ეკონომიკური თუ პოლიტიკური კრიზისების პერიოდში „თავშესაფარი ვალუტას“ ფუნქცია ენიჭება.

გასული კვირა შვეიცარიული ფრანკის გაძლიერების უკვე ზედიზედ მეორე კვირა იყო. შვეიცარიული ფრანკის, როგორც „ვალუტა თავშესაფარის“ კურსის ზრდას შეერთებული შტატების მხრიდან ერაყის წინააღმდეგ საომარი მოქმედებების ჩქარი დაწყების მოლოდინი განაპირობებს.

ამასთან, ფორექსის ბაზრის ექსპერტების ინფორმაციით, შვეიცარიის ნაციონალური ბანკი, რომელიც არ მიესალმება შვეიცარიული ფრანკის ზედმეტად გამყარებას, მზად არის ნებისმიერ მომენტში მიიღოს მისი კურსის დაწევისაკენ მიმართული ღონისძიებები. ეს შეიძლება იყოს, როგორც ბანკის ხელმძღვანელების ზეპირი განცხადებები, ისე სავალუტო ინტერვენციები, ან ოპერაციები ფულად ბაზარზე, ან შვეიცარიის ძირითადი საპროცენტო განაკვეთის შემცირება.

იგივე პოზიციას იზიარებს იაპონიის ხელისუფლებაც. ქვეყნის ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლები აცხადებენ, რომ ფორექსის ბაზარზე ვალუტის კურსების მოძრაობა ბოლო პერიოდში საკმაოდ მოულოდნელ ხასიათს იღებს. ფინანსთა მინისტრის შიოკავას თქმით, სამინისტრო საგულდაგულოდ აკვირდება სიტუაციას სავალუტო ბაზრებზე და მზად არის მიიღოს გადამჭრელი ზომები იმ შემთხვევაში თუ იაპონური იენას კურსის ზედმეტი გამყარება აღინიშნა, რაც მისი შეფასებით, ნეგატიურად აისახება ქვეყნის ეკონომიკის გაჯანსაღებაზე.

ამასთან, ევროზონის ექსპერტების შეფასებით, რეგიონის ზრდის ტემპები მიმდინარე წელს, სავარაუდოდ, მოსალოდნელზე დაბალი აღმოჩნდება, რის მიზეზადაც გერმანული ეკონომიკის შესუსტებული ტემპი სახელდება. ფორექსის ანალიტიკოსების თქმით, ამგვარმა განცხადებებმა შესაძლოა უარყოფიდად იმოქმედოს ერთიანი ვალუტის კურსზე. ჯერჯერობით კი ამერიკულ სესიაზე კვირის ბოლო ვაჭრობაზე ევრო/დოლარის კურსი თითქმის 80 პუნქტით გაიზარდა და 1.0364 მაჩვენებლიდან 1.0440-ის დონეზე განისაზღვრა. დოლარი/შვეიცარული ფრანკის კურსი თითქმის 140 პუნქტით დაეცა 1.4038-დან 1. 3893-ის დონემდე. ანალიტიკოსების შეფასებით, წამყვანი ვალუტების მიმართ დოლარის კურსის შესუსტების ტენდენცია სავაჭრო ოპერაციების დაბალი მოცულობების პირობებში გრძელდება. ამასთან, სპეციალისტების თქმით, ფორექსის ბაზრებზე წინასაახალწლო პერიოდის აქტივობა ძალიან დაბალია, რის გამოც ცალკეული ოპერატორების მხრიდან, უმნიშვნელო ინტერესმაც კი – იყიდოს, ან გაყიდოს რომელიმე ვალუტა, შესაძლოა წამყვანი ვალუტების კურსების მნიშვნელოვანი ცვლილებები განაპირობოს.

* * *

გასულ კვირაში **ნავთობის ბაზარმა** კვლავ გააგრძელა ფასების ჩადება ვენესუელასა და ერაყის რისკებში და ამ ფაქტორებზე დაყრდნობით მორიგი ზრდა მაინც მოასწრო, მიუხედავად იმისა რომ კათოლიკურ შობის დღესასწაულთან დაკავშირებით, საქმიანი კვირა ტრადიციულად ხანმოკლე იყო. გაზეთ Wall Street Journal-ის მიერ გაკეთებულმა გამოკითხვამ ცხადყო, რომ ანალიტიკოსების შეფასებით, ოპეკი ვერ შეძლებს, ნავთობის მოპოვების იმ ოდენობით კომპენსირებას, რის საჭიროებასაც შექმნის სიტუაცია იმ შემთხვევაში, თუ ვენესუელას ნავთობის წარმოება კვლავ პარალიზებული დარჩება და დამდეგი წლის დასაწყისში, როგორც ვარაუდობენ ერაყში საომარი მოქმედებები დაიწყება. ბაზარზე ერთდროულად ვენესუელასა და ერაყის ნავთობის უკმარისობა დღეში 5 მლნ. ბარელის დეფიციტს შექმნის.

ოპეკის წევრ ქვეყნებს შორის არსებული შეთანხმება, შესაძლებელს ხდის ნავთობის მოპოვების ერთობლივი კვოტა დღეში 500 ათასი ბარელით გაიზარდოს, იმ შემთხვევაში თუ „ნავთობის კალათის“ ფასი (რომელიც 7 ხარისხის ნავთობისაგან შედგება), ზედიზედ 20 დღის მანძილზე გადააჭარბებს 28 დოლარს.

კვირის დასაწყისში მოვარდნილმა საგანგაშო სიგნალების ახალმა ტალღამ, საერთაშორისო ბაზრებზე ნავთობის ფასების მორიგი ზრდა განაპირობა. ორშაბათს ლონდონის საერთაშორისო ნავთობის ბაზარზე Brent-ის მარკის ნავთობზე თებერვლის ფიუჩერსი ბარელზე 29.72 დოლარამდე, ხოლო ნიუ-იორკის NYMEX-ის საქონლის ბირჟაზე WTI-ის მარკის ნავთობზე თებერვლის ფიუჩერსი 31.75 დოლარამდე გაიზარდა, ხოლო ნიუ-იორკის NYMEX-ის საქონლის ბირჟაზე WTI-ის მარკის ნავთობზე თებერვლის ფიუჩერსი ბარელზე 32 დოლარის ნიშნულს გადასცდა.

კვირის დასაწყისში აღებული ზრდის სტარტი ნავთობის ბაზარმა კვირის ბოლოსკენაც გააგრძელა. ხუთშაბათს, ლონდონის საერთაშორისო ნავთობის ბაზარი შობის დღესასწაულთან დაკავშირებით, კვლავ დაკეტილი იყო. ასე, რომ მსოფლიოში ორი უმსხვილესი ნავთობის ბაზრიდან შობის მომდევნო დღეს, მხოლოდ ერთი, ნიუ-იორკის NYMEX-ის საქონლის ბირჟა გაიხსნა. ერაყის ომის მოსალოდნელობა მსოფლიოს არასტაბილურობას და ნავთობის მიწოდების დარღვევას უქადის. ვენესუელას პოლიტიკურმა კრიზისმა კი მსოფლიოში ნავთობის წარმოების მოცულობით, რიგით მეხუთე ქვეყნის სრული პარალიზება გამოიწვია. ჩრდილოეთ კორეის პრობლემამ კიდევ უფრო გაამწვავა საერთაშორისო დაძაბულობა, რამაც ახალი აწევა განაპირობა ნავთობსა და ოქროზე. თუმცა ვენესუელას ხელისუფლებამ ხუთშაბათს განაცხადა, რომ იანვრის შუა რიცხვებიდან ნავთობის ექსპორტს აღადგენს, ნავთობის ბაზარმა მას არ დაუჯერა და შედეგად ნიუ-იორკის NYMEX-ის საქონლის ბირჟაზე WTI-ის ნავთობზე თებერვლის ფიუჩერსის ფასმა ბარელზე ახალი მაქსიმუმი 32.49 დოლარი შეადგინა.

ეკა ლეჟავა,
„სრ“ ეკონომიკური მიმომხილველი.

სიკეთე

გვჯერა, აფხაზეთში მატარებლით დავბრუნდებით

სრულიად ახალგაზრდა მოვედი რკინიგზაში სამუშაოდ, უკვე 30 წლის სტაჟი მაქვს. ვარ სოხუმელი და აფხაზეთის ომის მონაწილე. იქიდან გამოდევნილებს მიწასთან გასწორებული რკინიგზა დაგვხვდა, მაგრამ მისი ხელახლა ფეხზე დადგომის მომსწრე გავხდით. არასდროს დამავიწყდება უსახლკარონი, მშიერ-ტიტველნი და მიუსაფარნი, როგორ მივადექით რკინიგზის დეპარტამენტს, როგორ დაგვამშვიდეს, დაგვაპურეს და მიგვიჩინეს ბინები.

სიკეთეს დანახვა და დაფასება უნდა. ისევ გვახსოვს მაშინდელი რკინიგზა და ახალი წელი, ცივი და უსახური. დღეს კი საქვეყნოდ ცნობილია ჩვენი რკინიგზის წარმატებები, რაც ზოგს სიხარულს როდი გვრის, ებრძვიან ბატონ აკაკი ჩხაიძეს, რატომ კარგ საქმეს აკეთებთო. მე კი, მინდა განვაცხადო, სხვა თუ არაფერი, ჩემი და უამრავი სხვა ოჯახისთვის გაწეული სიკეთე გადაარჩენს აკაკი ჩხაიძის საქმეებს, მას უამრავი მადლიერი ადამიანი ჰყავს.

გმადლობთ, ბატონო აკაკი, იმისთვის, რომ თქვენი წყალობით საყვარელ საქმესაც ვაკეთებთ და ხელფასებიც გამუდმებით გვემატება. გვჯერა აფხაზეთშიც მატარებლით დავბრუნდებით.

გილოცავთ დამდეგ ახალ, 2003 წელს, ბედნიერებას და სიუხვეს ვუსურვებთ თქვენს ოჯახს, საქართველოს რკინიგზას – უფრო დიდ წარმატებებს.

აფხაზეთიდან დევნილი რკინიგზელების სახელით,
ინა თოფურია.

თეატრები

ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახ. თეატრი
რუსთაველის 25. ტ.99-65-66

03.01, 05.01 (15.00) პეტრე ჩაიკოვსკი "მაკნატუნა". ბალეტი ორ მოქმედებად. დირიჟორი - გიორგი ჟორდანია. *ფასი 2-5 ლარი.*

ზღაპრის თეატრი
აღმაშენებლის 136 ტ. 95-01-23

04.01, 05.01(12.00) "ნაცარქექია", "კონკია", "ფიფქია", "კომბლე", "პეპი გრძელიწინდა", "ჩექმებიანი კატა", "რწყილი და ჭიანჭველა", "დიდების ზღაპარი, ზღაპრის თეატრში". *ფასი 2 ლარი.*

ნოდარ დუმბაძის სახელობის ცენტრალური საბავშვო თეატრი
აღმაშენებლის 99/1 ტ. 96-09-03

დიდი დარბაზი
03.01-05.01 (12.00) ჰანს კრისტიან ანდერსენი "თოვლის დედოფალი". დამდგმელი რეჟისორი - გია კიტია

მცირე დარბაზი
03.01-05.01 (12.00) "საშობაო ზღაპარი". დამდგმელი რეჟისორი - გია კიტია.

სამშაბათი 31 დეკემბერი

07.30 ალიონი 09.45 დრო და ფული 10.00 მხ. ფილმი "მენავთობე ქალები" ...

ოთხშაბათი 1 იანვარი

ხუთშაბათი 2 იანვარი

პარასკევი 3 იანვარი

შაბათი 4 იანვარი

07.55, 15.00, 20.00, 01.55 მოამბე 08.05 ...

კვირა 5 იანვარი

07.55 მოამბე 08.10 მულტსერიალი "თოვლ-..." ...

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 319-320. სამშაბათი, 31 დეკემბერი, 2002 წელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შემოქმედის ნოსტალგია

დიმიტრი ჯაიანი: მომენატრა ზღვა, რომელიც დღეს ასე შორია

სიამაყით აღნიშნავს — იგი იმ რამდენიმე ქართველ მსახიობთა რიცხვს მიეკუთვნება, სახალხო არტისტის წოდება ადრეულ, 38 წლის ასაკში რომ მიანიჭეს. ჩანს, დიმიტრი ჯაიანს დაბედა გამონაკლისთა შორის ყოფნა, — დღესაც, საქართველოს პარლამენტში იგი პოლიტიკოს ხელოვანთა მცირერიცხოვანი ჯგუფის წარმომადგენელია.

შრომისმოყვარე, ენერგიული, ზოგჯერ იმპულსური, ფეთქებადი, მსახიობისათვის დამახასიათებელი გადამდები ემოციურობით გამორჩეული... პოპულარულია, თეატრსა და კინოში განხორციელებულ როლებთან ერთად, ამ პოპულარობაში პარლამენტის ტრიბუნასაც გარკვეული წვლილი შეაქვს. ამას თუ დავუმატებთ ქართულ ტელესერიალში — „ძილის წინ" — მონაწილეობას, მარტივ ახსნას მივუძებნით დიმიტრი ჯაიანის წარმატებულ აწმყოს.

სამი ათეული წლის წინათ, 1973 წელს დაამთავრა თბილისის თეატრალური ინსტიტუტის სამსახიობო ფაკულტეტი, გამორჩეული მაესტროს, ზნეკეთილი, დიდბუნებოვანი რეჟისორის სამა მიქელაძის ხელმძღვანელობით. იმავე წლიდან, მეგობარი მსახიობის ნუგზარ ყურაშვილის თხოვნით სოხუმის თეატრში იწყებს მუშაობას. დებიუტიც ქუდბედიანი აღმოჩნდა დიმა ჯაიანისათვის — ზედიზედ განსახიერებულმა ორმა მთავარმა როლმა ყარამანმა (ა. გეწაძის „გზა, ყარამანს ცოლი მოჰყავს") და ალდემარომ (ლოპე დე ვეგას „ცეკვის მასწავლებელი") მაყურებლის აღიარება მოუტანა. ამის შემდეგ იგი საბოლოოდ დამკვიდრდა სოხუმში და ამ ხნის მანძილზე არაერთი საინტერესო სცენური სახე შექმნა: მეფე გიორგი (კ. გამსახურდიას „დიდოსტატის მარჯვენა"), ტრეპლევი (ა. ჩეხოვის „თოლია"), ბარონი (მ. გორკის „ფსკერზე"), ტიტე ნატურარი (პ. კაკაბაძის „ყვარყვარე თუთაბერი"), ელიზბარ ერისთავი (გ. ბათიაშვილის „1832 წელი"), პოკონ პოკონსენი (ჰ. იბსენის „ბრძოლა ტახტისათვის"), ბახა (ვაჟა-ფშაველას „მოკვეთილი")...

ეკრანული პერსონაჟებითაც გაიმდიდრა აქტიორული ბიოგრაფია: კაეაევი („ოგარიოვის № 6" — მოსფილმი), ჯუმბერ ბეთაშვილი („სტალინის დაკრძალვა" — მოსფილმი), ბარათაშვილი („ბატონი მავრუსის სკოლა — ტალინფილმი), ნური ხომერიკი („პირველი მერცხალი" — რეჟისორი ნანა მჭედლიძე), ლევანი („ვინ არის მეოთხე" — რეჟისორი ოთარ კობერიძე)... ნოდარ მანაგაძის ფილმში „ანგელოზების გადაფრენა" — მღვდლის როლში გაგვაოცა მისი აქტიორული პალიტრისათვის სავსებით განსხვავებული ფერების გამოყენებით.

დღეს კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის სოხუმის სახელმწიფო თეატრი თბილისში განაგრძობს მოღვაწეობას. მეტად რთულია დევნილის სტატუსით თავისუფალი, დამოუკიდებელი ნაბიჯების გადადგმა. გამუდმებული ფიქრი იმის თაობაზე, თუ როდის დაუბრუნდები მშობლიურ გარემოს, დამთრგუნველი ფსიქოლოგიური ტვირთია თეატრის თითოეული წევრისათვის. ძნელბედობის ჟამს დასმა დიდი ნდობა გამოუცხადა დიმიტრი ჯაიანს — სამხატვრო ხელმძღვანელად ისურვა. ისიც, ფანატიკურად შეყვარებული თავის პროფესიაში, წარბშეუხრელად ჩაუდგა სათავეში სოხუმის სანაქებო ტრადიციების მქონე თეატრს და ცდილობს შემოქმედებითი ალამი დაბლა არ დახაროს, რამეთუ შესანიშნავად უწყის, რომ ამგვარ ღალატს შთამომავლობა არ აპატიებს.

— ათეული წლების მანძილზე ქართული და აფხაზური თეატრი ჯერ ერთ შენობაში მუშაობდა, როგორც ორი დასი, შემდეგ ორ დამოუკიდებელ თეატრად ჩამოყალიბდა. როდის გაჩნდა თქვენს შორის ბზარი და გრძნობდით თუ არა, რომ ეს ბზარი ნაპრალად არ იქცეოდა?

— იმ დღის გახსენება დღესაც მზარავს. ომი აფხაზეთში 1992 წელს არ დაწყებულა. ამ ომს საფუძველი გაცილებით ადრე ჩაეყარა, ჯერ კიდევ 1978 წელს, როდესაც თეატრში კრება გამართეს. მახსოვს, როგორ აფრთხილებდნენ ყველას აფხაზური დასის „აქტივისტები", რომ ამა და ამ დღეს გაიმართება საერთო კრება და ერთი ადამიანიც არ დააკლდესო. ჩემი თაობისათვის თეატრი იყო ომის დაწყების სიგნალი. რა წაშლის ჩემს ცნობიერებაში „აბობოქრებულ" დიმიტრი კორტავას, რომელიც მოთქვამდა, რომ ის უბედური კაცია, რადგანაც არ იცოდა აფხაზური ენა და, სამწუხაროდ, იცოდა ქართული... ეს ის კორტავა გახლავთ, რომელიც თეატრის გაყოფის შემდეგ აფხაზურ კოლექტივს ჩაუდგა სათავეში, მანამ კი ზუგდიდის თეატრის მთავარი რეჟისორი იყო.

სწორედ ამ ავადსახსენებელ კრებაზე ითქვა ის, რაც შემდეგ 1992 წელს პრაქტიკულად განხორციელდა. მიმაჩნია, რომ საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების უდიდესი შეცდომა იყო, როდესაც ერთ მშვენიერ დღეს გავიღვიძეთ და დავინახეთ აბრა — აფხაზური (და არა აფხაზეთის) თეატრი... პიონერთა სასახლის შენობაში რომ გადავედიოდით, აფხაზეთის თეატრის შემოსასვლელთან გროვად ეყარა ჩვენი კუთვნილი რეკვიზიტის ნაწილები, ხმის გამაძლიერებლები, განათების აპარატურა... ვიდექით და ცრემლები ღაპალუპით გადმოგვდიოდა.

აფხაზურ დასში ბევრი ღირსეული ადამიანი იყო. თეატრის იმჟამინდელი დირექტორი და შესანიშნავი მსახიობი შარახ ფაჩალია თავისი პოზიციის გამო, ფაქტობრივად, მოსპეს, როდესაც ტყვარჩელის კულტურის სახლის დირექტორად გადაიყვანეს. თეატრიდან გააგდეს ამირან ტანია, რომელმაც ვაჟკაცურად გაილაშქრა თავისი სათაყვანო პედაგოგის აკაკი ხორავას აუგად მხსენებელთა წინააღმდეგ. აქვე მინდა მოვიგონო ოლეგ ლაგვილავას, ვიკა მაანს და სხვებს, რომლებმაც დაგმეს მგრის ფეხის ხმას აყოლილი თანამოძმეები. სამწუხაროდ, ყველაზე აგრესიულები იყვნენ თბილისის თეატრალური ინსტიტუტის ახალკურსდამთავრებულები.

— რა გავლენას ახდენდა ბოლო ხანს განვითარებული შორს გამიზნული პოლიტიკური თამაში თეატრის შემოქმედებაზე?

— თეატრი თავისი შემოქმედებით ცდილობდა ზეგავლენა მოეხდინა მაყურებელზე. შემიძლია თამამად განვაცხადო, რომ ეროვნული მოძრაობის გაღვივება თეატრთან არის დაკავშირებული. ყველა მნიშვნელოვანი მოვლენის დროს თეატრის შენობასთან იკრიბებოდნენ ხოლმე. მახსოვს, გაფიცვები რომ დაიწყო, ღამის სამ საათზე ლენინის მოედნიდან სტუდენტები თეატრში შემოვიყვანეთ. რეპერტუარიც დროისა და სულისკვეთების გათვალისწინებით იყო აგებული: იბსენის „ბრძოლა ტახტისათვის", კ. გამსახურდიას „დიდოსტატის მარჯვენა", გორკის „ფსკერზე", ნ. დუმბაძის „ერთი ცის ქვეშ" თითქოს იმ დროისათვის დაწერესო ამ გენიოსებმა. ამიტომაც იქცა თეატრი ტრიბუნად. აფხაზური დასის მსახიობები გიორგი ქავთარაძის ხელმძღვანელობის პერიოდში, ყოველდღე ესწრებოდნენ ჩვენს სპექტაკლებს. ომი ადრეც შეიძლებოდა დაწყებულიყო, 1989 წლის 9 აპრილამდე და მას შემდეგაც, მაგრამ ერი იმდენად შეკრული იყო, ვერ გაბედეს. ხოლო როდესაც ერთ მოედანზე ქართველების ერთი ჯგუფის მიტინგი იმართებოდა, მეორეზე კი — მეორე, მტრები მაშინ დარწმუნდნენ ომის დაწყების გარდუვალობაში.

— სოხუმის თეატრი შემოქმედებითაც მუდამ საინტერესო კოლექტივი იყო. აქ პერიოდულად მოღვაწეობდნენ ქართული თეატრის უბრწყინვალესი წარმომადგენლები: მარინე თბილელი, სალომე ყანჩელი, ბუხუტი ზაქარიაძე, ლეო ფილფანი, ოთარ კობერიძე... მათ გარდა ქართველ რეჟისორთა ბევრი გამორჩეული სახელი შეგვიძლია ჩამოვთვალოთ. თეატრის ისტორიას ამშვენებს ლეგენდარული ვასო ყუშიტაშვილის მოღვაწეობა სოხუმში. თქვენ ვისთან მოგიწიათ მუშაობა და რას გაიხსენებდით განსაკუთრებით?

— ჩვენს თეატრში, მართლაც, ბევრი შესანიშნავი რეჟისორი მუშაობდა. ბედმა გამიმართლა, რომ შესაძლებლობა მომეცა შევხვედროდი ბრწყინვალე რეჟისორ-პედაგოგს იური კაკულიას, რომლის მუშაობა მსახიობთან მთელი სკოლაა, ცხოვრების ბოლომდე რომ გაგყვება. საინტერესოდ და, ვიტყოდი, კაცურად განვლო გზა ჩვენს თეატრში დათო ცისკარიშვილმა. მე და დათო კობახიძე ერთად ჩავედით სოხუმში. ბევრი სასიამოვნო მოგონება მაკავშირებს ჩვენს ერთობლივ მუშაობასთან დაკავშირებით, რაც შეეხება გოგი ქავთარაძის ოქროს ხანას სოხუმში, ბედნიერად ვთვლი თავს, რომ ამ „რენესანსში" მეც შევიტანე ჩემი მცირე წვლილი.

გოგი ქავთარაძის სახელთან არის დაკავშირებული სოხუმის თეატრის აღმასვლა. მახსოვს, გასტროლები თბილისში, ლენინგრადში, ორჯერ მოსკოვში — პუშკინის სახელობის თეატრში და ძველ „მხატში". განსაკუთრებით აღიბეჭდა ჩემს ცნობიერებაში ტრიუმფული გასტროლები ვილნიუსსა და რიგაში. ეს იყო 1985-86 წლები. წაღებული გვქონდა „დიდოსტატის მარჯვენა" და „ბრძოლა ტახტისათვის". იმხანად, ამ ქვეყნებში მომწიფებული იყო აზრი საბჭოთა კავშირიდან მათს გამოყოფაზე და, ამდენად, ამ სპექტაკლებმა, შეიძლება ითქვას, ფუროორი მოახდინა. სრულიად უპრეცედენტო ფაქტის მოწმენი გავხდით იბსენის წარმოდგენისას. 15-წუთიანი ოვაციების შემდეგ მაყურებელმა მოგვთხოვა სპექტაკლის ფინალის გამეორება. საოპერო სპექტაკლში კარგად შესრულებული არიის გამეორების მოწმენი ხშირად ვყოფილვართ, მაგრამ დრამატული სპექტაკლის ფრაგმენტის ხელახლა გათამაშების მაგალითს ვერ ვიგონებ.

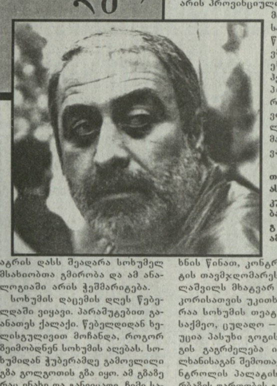

— როგორ და რა განწყობით დატოვეთ სოხუმი?

— ეს ყველაზე ტრაგიკული დღე იყო ჩემს ცხოვრებაში. ვისაც იარაღის აღება შეეძლო, თავგანწირვით იცავდა მშობლიურ ქალაქს. თეატრიდან ათი ადამიანის სიცოცხლე შეეწირა ამ ომს, მათ შორის მამა-შვილის ომარ და ვახტანგ ელერდაშვილებისა. მათი ოჯახის დედა ლორინა პაპუაშვილი-ელერდაშვილისა დღესაც ჩვენს თეატრშია და სცენაზე ყოფნით იხანგრძლივებს გაგანჯულ სიცოცხლეს. ბატონმა გიგა ლორთქიფანიძემ მაჩაბლის თეატრის დასს შეადარა სოხუმელ მსახიობთა გმირობა და ამ ანალოგიაში არის ჭეშმარიტება.

სოხუმის დაცემის დღეს წებელდაში ვიყავი. პარაშუტებით გაანათეს ქალაქი. წებელდიდან ხელისგულივით მოჩანდა, როგორ ზეიმობდნენ სოხუმის აღებას. სოხუმიდან ჭუბერამდე გამოვლილი გზა გოლგოთის გზა იყო. ამ გზაზე რაც ვნახე და განვიცადე, ჩემი საიდუმლოა. ამ საიდუმლოს საფლავში ჩავიტან. ეს გზა უკანვე უნდა გავიაროთ, რათა განვიწმინდოთ.

თბილისმა გულღიად მიგვიღო. რა დამავიწყებს რობერტ სტურუას ადამიანურ ჟესტს, რუსთაველის თეატრის მცირე სცენა რომ დაგვითმო. ამ სახელოვანი თეატრის ყველა წევრი, ბატონი რობერტით დაწყებული, კარისკაცით დამთავრებული, სითბოთი და ყურადღებით გვეპყრობოდნენ, თავი სხვის ჭერქვეშ შეხიზნულად რომ არ გვეგრძნო.

— სამხატვრო ხელმძღვანელის მისია პრესტიჟულია, მაგრამ დიდ პასუხისმგებლობასაც გულისხმობს.

— ეს უზარმაზარი ტვირთია, რომელიც თუ იკისრე, უდრტვინველად უნდა ზიდო. ბედნიერი ვარ, როდესაც ჩვენი თეატრის მუშაობას დადებითად აფასებენ სოხუმის თეატრის არაერთ წარმატებათა მესაძირკვლენი: მიხეილ ჩუბინიძე, სოსო კალანდაძე, ფლორა შედანია, ნორა ყიფიანი, თინა ბოლქვაძე... სოხუმის თეატრი არავის არ ჰგავს. შეიძლება გვქონდა ჩავარდნები, მაგრამ პროვინციული არასდროს არ ყოფილა, ვინაიდან თვითონ ქალაქი არ არის პროვინციული. ამჟამად კამიუს უაღრესად საინტერესო ნაწარმოებზე ვმუშაობთ. პიესას „ალყა" ჰქვია, რომლის პრემიერასაც რეჟისორ დავით დოიაშვილის დადგმით მალე შემოგთავაზებთ.

— ამჟამად, თუ შეიძლება ასე ითქვას, „საკუთარი" შენობა გაქვთ. რას გვეტყოდით ამის შესახებ?

— რამდენიმე ხნის წინათ, კონტროლის პალატის თავმჯდომარეს სულხან მოლაშვილს მხატვარ გოგი გეგეჭკორისათვის უკითხავს — როგორაა სოხუმის თეატრის შენობის საქმე, ცუდადო — მოკლედ გაუცია პასუხი გოგის. ამ დიალოგის გაგრძელება იყო ბატონ სულხანისაგან შემოთავაზებული კონტროლის პალატის სააქტო დარბაზის ფართობის გადმოცემა, სათეატრო ნაგებობის ასაშენებლად, დროებით, სანამ თბილისში ვიქნებით. გავიხარეთ. მივმართეთ ბატონ ბადრი პატარკაციშვილს, რომელმაც გულთან ახლოს მიიტანა ჩვენი გასაჭირი, დასაწყისისათვის ასი ათასი ლარი გამოგვიყო და დავიწყეთ მშენებლობა. მესამედი უკვე გაკეთებულია. ეჭვი არ გვეპარება, რომ ბატონი ბადრი ბოლომდე მიიყვანს დაწყებულ საქმეს, თუ სოხუმში დავბრუნდებით, ისეთ თეატრალურ ნაგებობას დავუტოვებთ თბილისს, ინგლისის სამეფო თეატრსაც რომ წელგამართული უმასპინძლებს.

— დღეს ყველა თეატრს ფინანსური გასაჭირი აქვს, რა გზებს ეძიებთ ამ კრიზისული მდგომარეობიდან თავდასაღწევად?

— კეთილსა და პატრიოტ ადამიანებს რა გამოლევს! დღიდან ჩვენი ჩამოსვლისა, მხარში გვიდგას გუჯა ბუბუტეიშვილი. ბევრი მძიმე წუთი გადაგვატანინა, ბევრჯერ დაგვიფინანსა სპექტაკლი, ზოგჯერ ლუკმაც გაუყვია ჩვენთვის სხვადასხვა საჩუქრის სახით. ასევე დიდი მადლიერებით მინდა მოვიხსენიო გია ჯოხთაბერიძე, თბილისის სამივე მერი — ნიკო ლეკიშვილი, ბადრი შოშიტაიშვილი, ვანო ზოდელავა; აკაკი ჩხაიძე, ბადრი წილოსანი, რომელმაც უსასყიდლოდ დაგვითმო ცოტნე დადიანის გამზირზე კლუბი, სადაც წარმოდგენებს ვმართავთ. მათს გარდა, იყვნენ ადამიანები, რომლებიც მოდიოდნენ ჩვენთან და რითაც შეეძლოთ გვეხმარებოდნენ.

— მოწოდებით და პროფესიული მრწამსით, მიმაჩნია, რომ პირველ რიგში, თქვენ შემოქმედი ხართ და შემდეგ პოლიტიკოსი. პარლამენტში ყოფნა ხელს გიწყობთ, თუ პირიქით...

— პარლამენტში მოხვედრა პოლიტიკაში მოღვაწე ჩემი მეგობრების თაოსნობა იყო. მათ ჩათვალეს, რომ იქ საჭირო ვიქნებოდი. მე მსახიობი ვარ და ამით ბედნიერი. თავიდან რომ ვიწყებდე ცხოვრებას, კვლავ მსახიობის პროფესიას ავირჩევდი!..

— მჯერა, დადგება დრო, და თქვენ დაუბრუნდებით ყველა ჩვენგანისათვის საყვარელ სოხუმს.

— იმავე წებელდასთან დავდგები, რომელსაც გამეტებით უშენდნენ ტყვიებს, კვლავ აყვავდება ნუში და ვიტყვი:

„გამარჯობა, აფხაზეთო, შენი!
ლურჯო მთებო, თეთრო სანატორია,
მომენატრა მზე სინათლის მფენი,
მომენატრა ზღვა, რომელიც შორია".

ესაუბრა
ვაჟა ძიგუა.

შემოქმედის კერია

ნიჭი ყოველთვის ანათებს, იგი ფარდის მიღმა არასდროს იმალება

ამ ცნობილი ფოტოსურათის შემყურეს სურვილი მქონდა ერთ-ერთი სცენური „ჯუჯის" ოჯახური იდილია საკუთარი თვალით მენახა. დიდი ხნის სურვილის ასრულებას თავისთავად საახალწლო საჩუქრად მივიჩნევ, რისთვისაც მადლობას მოვახსენებ ბატონ ვახტანგს.

ყველასათვის საყვარელი მსახიობის, ამ შემთხვევაში ჩემი პირადი მასპინძლის, ვახტანგ ტატიშვილის ბუნება და ხასიათი მისი ბინის უზადო თეთრ კარს ერწყმის, რომელსაც ზართან იუმორის აქცენტით მარკერით ხელით მხოლოდ „ვახო" აწერია.

კარს იქით აერიამულებული ხმები თავიდანვე სასიკეთოდ განაწყობს აქაური მობინადრეებისადმი, ვისთვისაც სტუმრის მიღება-დახვედრა ტრადიციად ქცეულა. ხმები ტატიშვილების უმცროსი თაობის შვილიშვილების „ჯარს" ეკუთვნის, რომელთაც ვერც ბაბუას კონცერტების, ვერც მისი საიუბილეო საღამოს და ვერც მათი მონაწილეობით ბასტი-ბუბუს „მხიარული კარუსელის" ჩანაწერების ჩართვა-გამორთვას მოასწრებ. ისინი თავისუფლად ერკვევიან ყოველგვარი საოჯახო თუ საკონცერტო ტექნიკის „მაქინაციებში".

ჯერ კიდევ ბელგიიდან 90-იან წლებში ჩამოტანილმა აპარატურამ დიდი კვალი დააჩნია ოჯახს, მუსიკალური კულტურა დაამკვიდრა და აღზარდა მომავალი თაობები, რასაც სიამოვნებით აღნიშნავენ კიდეც უფროსები.

შვიდი წლის ნინუცა, სამი წლის მარი და ორი წლის ვახო ცხვირზე დაკოპსებული „ჯუჯის" წითელი ბურთულებით მაშინვე მოირთვნენ, როცა გაიგეს სტუმარი ჟურნალისტიაო, ბებიას, ქალბატონ ნინოს მუხლებზე მოეხვივნენ და იცინეს.

...მშვიდი, ღიმილიანი დიასახლისი ვინ იცის მერამდენედ ყვება თავისი ოჯახის შექმნის ისტორიას: რომ მან და ვახტანგმა სტუდენტობის დროს გაიცნეს ერთმანეთი. უცხო ენებში ფრანგული ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის ბოლო კურსზე ხელმოწერის შემდეგ აღარ იმუშავა, შვილები — სოფიკო და გიგა გაზარდა. მოსკოვის პროსპექტის ბინაში მტკიცე, ტრადიციული ოჯახი შექმნა მოსიყვარულე და მეგობარ მეუღლესთან ერთად, რომ ცხოვრებას თავისი კარგი და ცუდი სიურპრიზები აქვს, არსებობს დასამახსოვრებელი დღეებიც, მაგრამ რაც უნდა იყოს, ახალი წელი განსაკუთრებული დღესასწაულია მისთვის. ნაძვისხესთან ერთად იგი ლამაზად რთავს ოთახებს, განსაკუთრებულად საკუთარი გამომცხვარი ტკბილეულითა და ნუგბარით ახარებს ოჯახს.

— გოზინაყიც გვიყვარს და შოკოლადებიც. ტორტიც ხომ გვიყვარს, ბებიკო? შოკოლადებს ხომ გვაჭმევ ბაბუ? — აჭიკჭიკებული პატარები ერთმანეთს ართმევენ სათქმელს.

— გამოიცვალა თაობა, უფრო მომთხოვნები გახდნენ, ჩემს შვილებს ერთს ვეტყოდი და მორჩებოდა საქმე. ამათ კი უნდა უმეორო. — თქვა ქალბატონმა ნინომ, თვალებით რბილად დატუქსა პატარები და რძალთან, ნათიასთან ერთად დაგვტოვა.

ბავშვებთან საუბრისას, ოჯახური ინფორმაციის ამ დაუშრეტელ წყაროსთან ბატონი ვახტანგის სცენისგან განსხვავებით „საოჯახო" ჟესტიკულაციითა და მიმიკით მაშინვე მიხვდები, რომ იგი სახლში ნამდვილი ლიდერი, მამა და ბაბუაა. მისივე თქმით, თანაც ადამიანი, რომელიც მიიჩნევს, რომ სამზარეულო ის ადგილია, სადაც ცხოვრობს ქართველი.

— ვერ წარმოვიდგენდი ასე მტკიცე ხასიათის პატრონი თუ ბრძანდებოდით, — შევკადრე საყვარელ მსახიობს.

— ვითომ? შეიძლება! ის კი ვიცი, რომ რასაც ანსამბლმა „ივერიამ" 35 წლის მანძილზე მიაღწია, მტკიცე ნებისყოფა დაედო საფუძვლად. სად არ ვიმუშავეთ — თოველში, ყინვაში, მზეში, ქვიშაში, ნაირგვარ სტიქიაში, რა შორეულში, რა ციმბირში, რა ურალში, რა სტეპებში... და არასდროს არ გვიფიქრია სახელის შესანარჩუნებლად. უბრალოდ, ასე აეწყო ჩვენი ცხოვრება. დაგვიფასდა კარგი ნამრომი კარგ მეგობრებს. სტუდენტობიდან, ჯერ „პუშკინიდან", მერე „გეპეიდან", კიდევ ვინ მოთვლის საიდან — დუეტებით, ტრიოებით, კვარტეტებით, შემდეგ „ივერიით" მოვყვებით ერთმანეთს მე, ბუთხუზ ბასილაია და ჯემალ ბაღაშვილი. ჩვენ გვერდით უპირველესად ყოველთვის ჯერ ნორმალური ადამიანები, შემდეგ კი კარგი მომღერლები იყვნენ. ანსამბლმა „ივერიამ" თავიდან, ვიდრე დღემდე, გვირგვინი დაადგა მე და ჩემი მეგობრების ცხოვრებას. იღბალიც იყო, ალბათ — თუკი რაიმე წოდებები არსებობს ქვეყნის კულტურულ თუ სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში, დაჯილდოებულები ვართ. ეს კი არა და „ვარსკვლავიც" გაგვიხსნეს სახელმწიფო ფილარმონიის საკონცერტო დარბაზის წინ.

— და ეს ყველაფერი მაშინ, როცა „ივერია", რბილად რომ ვთქვათ, თავისი მახვილსიტყვიერებით ხელისუფლების ოპონენტადაც მოგვევლინა რამოდენიმე პროგრამაში?!

— საწყენი არაფერია. სცენიდან „გამოცოცხლება" ყველას ჭირდება, უმტკივნეულოა, მთავრობისათვის მისაწვდომი გაჭირვებული ხალხის ხმაა. ერთი კია, თუ სალაპარაკოს არ დაგვიტოვებენ არც ჩვენ ვიტყვით რამეს, მაგრამ, სამწუხაროდ, უამრავი თემაა გასაშუქებელი.

რაც შეეხება ჩემს ხასიათს, მშობლებიდან გამომყვა სწავლისადმი და საქმისადმი ერთგულება და პასუხისმგებლობა. ჩემზე წლინახევრით უფროსი ძმა, თამაზი, რაც თავი მახსოვს, სულ პასუხსაგებ თანამდებობებზეა. ერთად მოვეწყვეთ მაშინდელ „პუშკინის" პედაგოგიურ ინსტიტუტში ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე. ინსტიტუტის დამთავრებისთანავე მასწავლებლად დავიწყეთ მუშაობა თბილისის მე-9 საშუალო რუსულ სკოლაში. მე, 36 საათი, ანუ კვირაში 6-6 გაკვეთილი მქონდა ყოველდღე მე-6-მე-11 კლასის ჩათვლით, ფიზიკაში, ასევე ჩემს ძმას მათემატიკაში, რასაც თავის დროზე ბევრი მასწავლებელი ვერ დაიტრაბახებდა. მამაჩემი, გრიგოლი, ბოტანიკის მეცნიერების პროფესორი გახლდათ, სხვა წიგნებთან ერთად „ბოტანიკის ლექსიკონის" ავტორიცაა. მშობლები თბილისში სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში სწავლისას შეხვდნენ ერთმანეთს, შემდეგ ბათუმის ბოტანიკურ ბაღში დასახლდნენ იქაურ თანამშრომლებთან ერთად და დედამაც სპეციალობით, ბოტანიკის განხრით დაიწყო მუშაობა. იქ დავიბადეთ ორი ვაჟი და მოგვიანებით, ქალიშვილი.

— ალბათ, როგორც ყველა ომისდროინდელ ბავშვს თქვენც გაკლდათ ნუგბარიცა და გართობაც. მით უმეტეს, საახალწლოდ.

— დიახ, ბოტანიკურ ბაღში ჩურჩხელას ვინ გააკეთებდა. ან ბაბუა გამოაგზავნიდა სოფლიდან ან ვინმე მოგვიკითხავდა, როცა ჩურჩხელა მქონდა ნამდვილი ახალი წელი მაშინ მითენდებოდა. ერთხელ კი, როცა ჩემი დაბადების დღის დილა გათენდა, მე და ჩემს ძმას დედამ საწოლშივე მოგვართვა უდიდესი საჩუქარი — შავ კარაქწასმულ პურზე მოყრილი შაქრის ფხვნილი. ამიტომ, რაც დღეს ხდება ეს მსოფლიო პროგრესია. თავის დროზე ევროპის ქვეყნებშიც ჭირდა, ალბათ, ბავშვების გასახარად ამდენი გართობა და ნუგბარი. ვერც მათი ტელევიზიები დაიტრაბახებდნენ საბავშვო პროგრამების სიმრავლით...

— ახლა ანსამბლი „ივერია" დგამს სპეციალურ საბავშვო პროგრამებს რაშიც მშვიდობასა და სიკეთეს ღაღადებს დედამიწაზე.

— პოლიტიკოსი არ გახლავართ, მაგრამ მშვიდობისათვის სამი რამაა საჭირო: სიყვარული — შეიმეცნე კულტურა, ხელოვნება, ბედნიერება, ხატე, უსმინე... სიკეთე — ნუ ავნებ სხვას, ნუ უმტრობ, ნუ დაჩაგრავ, ვისაც შენზე ნაკლები შესაძლებლობები აქვს... და სილამაზე — შეიგრძენ ესთეტიკა და იქნები ძლიერი! ამას მღერიან „ჯუჯები".

— ამის ქადაგება მაშინაც შეგეძლოთ, როცა ასწავლიდით, რატომ დატოვეთ სკოლა?

— სკოლა, მაგრამ არა პედაგოგიკა.

ბავშვებთან ურთიერთობას რა სჯობს. ჩვენ კარგად შეგვასწავლეს პედაგოგიკის მეთოდიკის საკითხებთან ერთად ბევრი საჭირო საგნის საფუძველიც. 61 წლის კაცი ფსიქოლოგიის გაკვეთილის გარეშეც კარგად უნდა ერკვეოდეს ცხოვრების საკითხებში, მაგრამ როცა ამ პროფესიას დავეუფლე, თავიდანვე ჩავუღრმავდი წვრილმან დეტალებსაც კი. ამან ასახვა ჩემს მიერ განვლილ გზაშიც ჰპოვა ოჯახსა თუ შემოქმედებაში. დაპროგრამება არაფერში მიყვარს, მით უმეტეს, გაკვეთილისა. მე იმპროვიზაციაში ვგრძნობ თავისუფლებას, — ამას შესანიშნავად უწყობს ხელს სცენა.

ალბათ, სიმღერაზეც მკითხავთ და მევე გავაგრძელებ თქვენის ნებართვით. რუსული სკოლა დავამთავრე, რადგან რუსული დაწყებითი სკოლა ბოტანიკურ ბაღში, ჩვენი სახლის პირველ სართულზე იყო. ამის შემდეგ მახინჯაურის სკოლაში გადავინაცვლე. ადგილზე მისვლამდე ოთხკილომეტრიანი გზა უნდა გამევლო. „მწვანე კონცხის" რკინიგზის სადგურის ბუფეტში „პრიანიკები" და „ზალატოი კლუჩიკებით" პირს ჩავიტკბარუნებდი და დიღინით გავაგრძელებდი სავალს.

სიმღერა პატარაობიდანვე შევისისხლხორცე. „მწვანე კონცხის" მიდამოებში ბევრი დასასვენებელი სახლი და სანატორიუმი იყო განლაგებული. რეპროდუქტორებიდან დამსვენებლებისათვის სულ ისმოდა მარკ ბერნესის, კლავდია შულჟენკოს, ძაგნიძისა და ჩხიკვაძის დუეტის, „გეპეის" ტულუმის ორკესტრისა და სხვათა მიერ შესრულებული პოპულარული და ახალი რუსული თუ ქართული სიმღერები. ამიტომ მე და ჩემი მეგობრები გზაშივე ვითვისებდით მათ ნამღერს, ქაღალდზე დახატულ ოქტავაზე აღვნიშნავდით, თუ რომელი ნოტი რის შემდეგ უნდა დაგვეკრა და ბოლოს დიდი ხვეწნა-მუდარით ვახერხებდით ბოტანიკურ ბაღში არსებულ საბავშვო ბაღის პიანინოზე დაკვრას.

რუსული ენის ცოდნა დიდად წაადგა ჩემს შემოქმედებას — არაერთხელ აღუნიშნავთ რუსეთში ჩემს მიერ რუსული რეპერტუარის ნომრის ხარისხიანი შესრულება, ეს კი არა და ბევრ რუსულენოვან ავტორს უკვირს და არც სჯერათ ჩემი შექმნილი რომაა.

— ბატონო ვახტანგ, საახალწლო სურვილი ყველას აქვს, რას ინატრებდით?

— ბაბუაჩემის სიმონ ცენტერაძის ოჯახში სოფელ გორაბერეჟოულში დეიდაჩემის, ჭიჭიკო ბენდელიანის სახელობის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმის დირექტორის, ქეთოს კეცის სქელი მჭადი ან შავი პურის ფქვილის ხაჭაპური მაჭამა ბუხარში წიფელას, ცაცხვის, კოპიტის ან აკაციის ჯირკვზე ცეცხლზე მიფიცხებული. იყო დრო, იცოცხლე, ვაზარალებდით ყანებსაც და ხეხილსაც, გატენილი გვქონდა ნაპარავით გულისჯიბე და უბეები, მაგრამ თქვენ წარმოიდგინეთ, ჩურჩხელა არასოდეს მოგვიპარავს — სკოლა სექტემბერში იწყებოდა და მაგ დროს სოფელში აღარ ვიყავი.

ქალბატონო ია, დიდი მადლობა მინდა მოგახსენოთ, რომ ჩვენმა საუბარმა ბავშვობაში გადამიყვანა, მაგრამ რაც უფრო შორს მიდიხარ, უფრო და უფრო მეტი გარდაცვლილი მეგობარი გახსენდება. უკანასკნელი კი ნუგზარ საჯაია, ჩემი სტუდენტობის, ყრმობის მეგობარი დავკარგე, ვისთან ერთადაც 16 წლიდან მოვდიოდი, ჩემი ოჯახის ხელისმომკიდედაც გავიხადე. ახლა კი, მეგობრებმა პირველად 25 დეკემბერს მის დაბადების დღეს ერთად შევიკრიბეთ და მოვიგონეთ.

ვთხოვთ, ხმამაღლა მათქმევინოთ, ჩემი სურვილი:

როგორც სცენაზე და სკოლაში ნამუშევარმა ვეტერანმა კაცმა, საზოგადოებას მინდა ვთხოვო, რომ ნუ დაეჩაგრავთ ნიჭიერ ახალგაზრდობას, ნუ დავუთმობთ გზას ფულით მოპოვებულ „ნიჭიერებას". ამით ცოდვას ჩავიდენთ უფლის, შემოქმედის წინაშე, რომელიც ცამივე ანაწილებს ადამიანის შესაძლებლობებს, მის ბედსა და იღბალს.

ესაუბრა
ია კალანდარიშვილი.

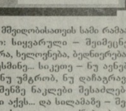

შემოქმედის დრო

ზურაბ ნიჟარაძე: ყველა ქართველის გული ამღერებულიყოს...

ილია ჭავჭავაძის პროსპექტი, № 39. ათსართულიანი სახლის სხვენი... კარს მიღმა კლასიკური მუსიკა ისმის, მგონი ვერდია...

ვაკაკუნებ...

მესმის — მობრძანდით, კარი ღიაა!

დიახ, დიახ, ნამდვილად ვერდია. მხატვრის სახელოსნოში ვერდის უკვდავი მელოდია ისმის.

მასპინძელი სადღაც შორს, სახელოსნოს სიღრმეში მაგიდას უზის მეგობართან ერთად, ჭიქა ღვინოს შეექცევიან და საუბრობენ.

კარის ზღურბლს გადაცილებული წამიერად ვყოვნდები, თბილ ქუდსა და ბამბის ქურთუკში გახვეულ მხატვარს ვერ ვცნობ, მაგრამ სახელოსნოს ბინადრები თავს მახსენებენ. ნაცნობი სახეები, ფიგურები, ნაცნობი ფერები... დიახ, ეს ზურაბ ნიჟარაძეა, ჩემთვის ასე ნაცნობი და ახლობელი მხატვარი, რომლის ადრეული ჟანრული კომპოზიციების „ჩიტების გამყიდველი" და „ქალი მამლით" ფოტორეპროდუქციები ყმაწვილობისას მინის კარადიდან მიმზერდა.

მაგიდასთან მიწვევს...

ვხედავ — ერთი პატარა მაგიდა სავსეა მუსიკალური ნადავლით, — კასეტებით, დისკებით, უმეტესობა, კლასიკური მუსიკის ჩანაწერებია, აქვეა მალერი, შტრაუსი, პროკოფიევი, ბერნსტაინი... საუბრის დაწყების მიზეზსაც სწორედ ეს მაძლევს.

— რამდენად ასაზრდოებს მუსიკა თქვენს შემოქმედებას?

— ძალიან დიდი მუხტი მოდის მუსიკიდან. იგი აუცილებელი პირობაა ნორმალური ცხოვრებისათვის, შემოქმედებაში საყრდენს მაძლევს. ხომ ცნობილია, რომ რიტმი გარკვეულწილად აყალიბებს შრომას. ჩემთვის რიტმი არის ის, საიდანაც იწყება ყველანაირი ათვლა სინამდვილისა.

სახელოსნოს ცენტრში რამდენიმე მოლბერტია დაუმთავრებელი ტილოებით. ეს მხატვრის ხასიათია. ერთდროულად რამდენიმე „დაზგაზე" მუშაობს. ამჯერად, ჩანს, თანაბარი გატაცებით ხატავს პეიზაჟს, შიშველ ფიგურას, კომპოზიციას...

— დიახ, ბევრ ნახატზე ერთდროულად ვმუშაობ. როცა ერთში გარკვეულ დონეს ვაღწევ და შემდეგ აღარ ვიცი რა გავაკეთო, ვშორდები და მეორე სურათს ვუბრუნდები, ხშირად ეს მეორე მიკარნახებს რა აკლია პირველს.

— დღევანდელი, დაულაგებელი ყოფა რამდენად ახდენს თქვენს შემოქმედებაზე ზეგავლენას?

— ვცდილობ ამ სინამდვილეში ისეთი საყრდენი ვიპოვო, რომელზედაც ყოველდღიურობა არავითარ ზეგავლენას არ ახდენს. მე ცვალებადი და წარმავალი კი არ მაინტერესებს, არამედ მყარი, კონსტანტური ესთეტიკა, ყოველ შემთხვევაში, ვცდილობ მივუბრუნდე ისეთ საწყისებს, ისეთ ესთეტიკურ დონეს, რომელიც ამ ცვალებადობას არ განიცდიან, ან თუ განიცდიან, მინიმალურად. ჩემთვის გარკვეულ ორიენტირად ითვლება ზნეობრივი აბსოლუტი. არ შეიძლება ზნეობა იყოს ბურჟუაზიული, კომუნისტური... ზნეობის სფეროში ამის დაშვება რაღაც გაუგებარ შედეგებამდე მიდის. ხელოვანი დროზე არ უნდა იყოს დამოკიდებული. ჩემთვის დროის დინება კი არ არის მთავარი, არამედ დროის მიღმა მდგარი ძალაც საყრდენი, ფუძისეული.

ხელოვნებაში რატომღაც გაბატონებულია აზრი, რომ იგი ცვალებადია, თანამედროვეა, რაც მიანიშნებს იმას, რომ დამოკიდებულია დროზე. მე ვეწინააღმდეგები იმ აზრს, რომ შემოქმედებას წინ უსწრებდეს იდეა. მოულოდნელობის მომენტი უნდა ჰქონდეს ავტორს, განწყობა და სიძლიერე იკარგება, როცა წინდაწინ იცი, რას აკეთებ. ეს გზა ჩემთვის მიუღებელია. პლასტიკის სამყაროში უკვე არსებობს ოსტატობის, გამომსახველობის სრულყოფილების დონეები. აი, ამ დონის მაქსიმალურობისაკენ ვისწრაფვი.

— მაშ, რას ნიშნავს თქვენთვის თანამედროვეობა?

— ახალს, მოულოდნელობას ვეძახი თანამედროვეობას. თანამედროვე უნდა იყოს განცდა. განცდა თუ მართლა განცდაა, უკვე თანამედროვეა, კარგია. რაც უფრო ღრმაა განცდის მომენტი, მით უფრო მნიშვნელოვან ნაწარმოებს შექმნი.

— დღეს რომელიმე ჟანრმა ხომ არ გაგიტაცათ, განსაკუთრებით?

— არა, ყველა ჟანრში ვმუშაობ და ერთიდაიგივე ამოცანის წინაშე ვდგები. ვცდილობ, დავძლიო რა მიმართებაშია მთელი ნაწილთან, როგორ ხდება მრავალფეროვნებისა და დაპირისპირებულის ერთად, ერთ ესთეტიკურ მთლიანობაში წარმოჩენა. აი, მაგალითად, თქვენ მეგობრებთან ერთად მიდიხართ ტყეში, უცბად ყველანი ამჩნევთ მუხას და ყველანი ერთხმად შესძახებთ, რა ლამაზი მუხაა... საკმარისია მზერა გადაიტანოთ ტოტებზე, რომ მუხის სიმშვენიერე ქრება, მაშასადამე სიმშვენიერე მის მთლიანობაშია, და მუხა ისე უნდა დაიხატოს, რომ ის სიმშვენიერე, რაც მის არსებაშია, არ დაიკარგოს.

ვფიქრობ, ეს საკმაოდ რთული მომენტია.

— ახალგაზრდებზე, ახალ თაობაზე რა აზრის ბრძანდებით?

— მომწონს მათი სითამამე, საკმაოდ გაბედულ ნაბიჯებს დგამენ. თავისუფლად არღვევენ ნორმებს და ეს იმ დროს, რომ გახშირდა ლაპარაკი მხატვრობის კრიზისზე, რომ პლასტიკის დარგი ამოწურულია და ა. შ. ამიტომაც მოძალდა ავანგარდიზმი. ამას არ ვეთანხმები, ჩემი აზრით, პლასტიკური სამყარო ცოცხალი ორგანიზმების, სხეულების სამყაროა და თუ მხატვარი ხარ, პლასტიკურ სამყაროს, სხეულს უნდა დაუბრუნდე, კი არ გაიმეორო, არამედ ისწრაფვო ახლის შექმნისაკენ.

— რით იყო თქვენთვის მნიშვნელოვანი 2002 წელი?

— გარკვეული შემოქმედებითი ზღუდეები გადავლახე. კონკრეტულად უფრო გავაცნობიერე უბრალო პრინციპი იმისა, რომ ნაწილის, დეტალის გამომსახველობა, რა დოზით არის დასაშვები ისე, რომ მთელის სიძლიერე არ იყოს დარღვეული, რაზეც წეღანაც ვისაუბრეთ.

— ბატონო ზურაბ, რას უსურვებდით ახალ წელს ქართველ ხალხს?

— სიყვარულის უნარს. ეს ღვთაებრივი მონაცემია, სიყვარულს თავის საქმეში, სიყვარულს ერთმანეთის მიმართ, სამშობლოს სიყვარულს... იგი ყოვლისშემცველი ცნებაა, სიხარულისა და სიძლიერის განცდის მდგომარეობაში ყოფნას და ერთი ფილოსოფოსისა არ იყოს, „ამღერებულ გულს" ვუსურვებ.

ვტოვებ გამოჩენილი მხატვრის ჯადოსნურ სამყაროს, მის უმშვენიერეს ნახატებს, რომლებიც ყველა დროში იტყვიან თავის სათქმელს.

რუსუდან
მუხიგულაშვილი.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა"!

კუკურის ცხოვრების სურათები

ალარც კი ახსოვს კუკურის რამდენჯერ აკრიფა 8.006.006, ბოლოს მიიწვიეს სტუდიაში. ათეულში მოახერხა გასვლა და აი, იგი სხვებთან ერთად მონიტორთან ზის.

დუტა ჩვეულ ადგილზე დადგა და შოუ გახსნილად გამოაცხადა. მერე მონაწილეებიც ჩამოთვალა. თავისი გვარ-სახელის გაგონებაზე კუკურიმ ნაძალადევად გაიღიმა და ხელი დაუქნია მაყურებლებს.

– მაშ ასე! – აცხადებდა წამყვანი, – პირველი შესარჩევი კითხვა: დაალაგეთ თანმიმდევრობით კვირის დღეები: ხუთშაბათი, ორშაბათი, კვირა, სამშაბათი, პარასკევი, ოთხშაბათი, შაბათი.

კუკური დაიძაბა, მონიტორს ეცა. „აბა, შენ იცი, ახლა უნდა ივაჟკაცო", – შეუძახა თავს.

ცოტა ხნის შემდეგ ისევ დუტა ახმიანდა:

– დავალება თქვენ ასე უნდა შეგესრულებინათ: ორშაბათი, სამშაბათი, ოთხშაბათი, ხუთშაბათი, პარასკევი, შაბათი, კვირა. ოთხმა კონკურსანტმა გასცა სწორი პასუხი, აქედან პირველი იყო კუკური გაბაძე!

„აი ყოჩაღ, მალადეც!" – გაიფიქრა გამარჯვებულმა და ნერვიულად აცახცახდა.

წამოდგა, დუტას მიუახლოვდა. მასთან შედარებით სულ პატარა გამოჩნდა. უფრო დაიბნა.

დუტამ მძლავრად ჩამოართვა ხელი და ისე დიდხანს ქაჩავდა მკლავს, რომ კუკურის კინაღამ ბეჭი ამოუვარდა.

– ხომ არ ღელავთ? – ღიმილით გადმოხედა ზემოდან.

კუკურიმ თავი გააქნია, სიტყვა ვერ დაძრა.

– აბა, რატომ კანკალებთ? – ჩაეძია წამყვანი.

– ზამთარში ასე ვიცი, – იმართლა თავი.

– გასაგებია! არა უშავს, დაგამშვიდებთ! – გაამხნევა დუტამ და აცახცახებული კუკური სკამისკენ წაათრია.

დუტა მსუბუქად შეხტა სკამზე, კუკური ძლივს აბობღდა...

– ისე, პატარა ტრაპი რომ მიგედგათ ჩვენისთანებისათვის, ურიგო არ იქნებოდა! – წაიხუმრა გამოსაცდელმა.

– სწორი ბრძანდებით, სხვებმაც გვირჩიეს, მაგრამ უფლებას არ გვაძლევენ, – განუმარტა დუტამ, – მაშ ასე, ცოტა დავეწყნარდეთ, გავისაუბროთ! რა პროფესიის ბრძანდებით?

– ეკონომისტი გახლავართ!

– ოო, მშვენიერი სპეციალობა გქონიათ! მუშაობთ?

– კი!

– კარგია, ჩვენ დროში ეს იშვიათობაა! – შეაქო დუტამ, – თუ საიდუმლო არ არის, სად მუშაობთ?

– შპს „აიდოსგში"

– ძალიან კარგი! ვისთან ერთად მოხვედით?

– მეუღლესთან და ტიტესთან ერთად, – უპასუხა კუკურიმ და იქით გახედა, სადაც ისინი ეგულებოდა.

დუტა სტუმრებს მიესალმა.

– ხომ კარგად ბრძანდებით, მალვა და ტიტე, ტიტე და მალვა?

წყვილმა თავშეკავებულად გამოხატა საკუთარი მდგომარეობა.

– მშვენიერი მეგობრები გყოლიათ! – ისევ შეაქო დუტამ.

– გულშემატკიერები არიან, მოვალეები, – ხმადაბლა ჩაილაპარაკა კუკურიმ.

– მდაა, – ჩაახველა დუტამ. – ცოტა დავეწყნარდით, არა? თქვენ გეცოდინებათ ჩვენი თამაშის წესები, მაგრამ მე მაინც შეგახსენებთ, – და დაიწყო თამაშის წესების სხაპასხუპით ჩამოთვლა.

„ვიცი, ვიცი, საქმეზე გადადი, ძმაო!" – გაიფიქრა კუკურიმ.

– მაშ ასე, ჩვენ ვიწყებთ შოუს – „ვის უნდა ოცი ათასი?" – შეჰყვირა დუტამ, – პირველი კითხვა და ოცი ლარი!

– თუ შეიძლება ას ლარამდე კითხვებს გამოვტოვებ და მერე დავიწყოთ, – შებედა კუკურიმ.

– როგორ თუ გამოვტოვოთ? – გაიკვირვა დუტამ.

– ბატონო, მაინც იოლი კითხვებია და... ხომ არი ასეთი წესი ძალოსნობაში – სპორტსმენს შეუძლია, გამოტოვოს განსაზღვრული წონა და მერე ჩაებას შეჯიბრებაში.

– ვწუხვარ, ბატონო კუკური, მაგრამ ჩვენთან სხვა წესებია! – გაიმტკიცა ხმა დუტამ, – მაშ ასე, დავიწყოთ, პატივცემულო ეკონომისტო! პირველი კითხვა და ოცი ლარი...

კუკური იოლად გაუმკლავდა კითხვებს:

– ასე არ ჯობს? მშვენიერად გაიარეთ პირველი ეტაპი და თქვენ უკვე გარანტირებული ასი ლარი გაქვთ! – შეაქო დუტამ, – ამასთან ერთად, თქვენ მოიგეთ სატელეფონო ბარათი ჯეო-სელისაგან ტრიოსონი.

დუტამ ამოაძრო უბიდან ჯილდოები და მოთამაშეს გადასცა.

– შემდეგი კითხვა და ორასი ლარი, – ისევ აუწია ხმას დუტამ, – რა ერქვა ქართული ზღაპრის გმირს, რომელიც ნაცარს ქექავდა: ა). კაკო, ბ) დევი; ც) ნაცარქექია თუ დ) ამირანი?

„ე, ბიჭო, ეს ქე უნდა ვიცოდე!" – შეუძახა თავს კუკურიმ და დაიძაბა. მერე გონება გაუნათდა – პატარაობისას მოზარდ მაყურებელთა თეატრში ნანახი სპექტაკლი გაიხსენა.

– ცე – ნაცარქექია! – წამოიძახა კუკურიმ.

– დარწმუნებული ხართ?

კუკურიმ თავი დაუქნია.

– ნუ იჩქარებთ, თქვენ სამი დახმარება გაქვთ! – არ ეშვებოდა წამყვანი.

– ცე, ნაცარქექია! – გაჯიუტდა კუკური.

– საბოლოო გადაწყვეტილება ჩამოაყალიბეთ! თუმცა თქვენ დასაკარგი არაფერი გაქვთ, – გარანტირებული ასი ლარის პატრონი ხართ.

– საბოლოო პასუხია: ცე, ნაცარქექია! – მტკიცედ წარმოთქვა კუკურიმ.

– კარგით, ბატონო! ნაცარქექია და – თქვენ უკვე ორასი ლარი გაქვთ.

კუკურიმ შვებით ამოისუნთქა.

– გავაორმაგოთ თანხა! შემდეგი კითხვა და – ოთხასი ლარი! რომელი ქვეყნიდან იყო ნაპოლეონი: ა) რუსეთიდან, ბ) იაპონიიდან, ც) აფრიკიდან თუ დ) საფრანგეთიდან?

ბოლო კითხვას განსაკუთრებით ხაზი გაუსვა დუტამ.

„ნაპოლეონი, ნაპოლეონი, ვიცი, კაცო, როგორ არ ვიცი, ნაჭამიც კი მაქვს, გენერალი იყო... მაგრამ რომელ ქვეყნიდან?" – აუმღვრა ტვინი კუკურის და ფიქრებს მიეცა.

დუტა დაჟინებით მიშტერებოდა გამოსაცდელს.

– დახმარება ხომ არ გამოვიყენოთ?

გამოიყვანა ფიქრებიდან დუტამ.

„სწორია, სწორია", – გაიფიქრა კუკურიმ, – „აბა, რა ჯანდაბად მინდა, სახლში ხომ არ წავიღებ?!"

– დარბაზს ვთხოვ დახმარებას! – შეჰღაღადა კუკურიმ.

– ესე იგი, დარბაზის დახმარება! მაშ ასე, მოიმარჯვეთ პულტები, დარბაზში მსხდომნო! კიდევ ერთხელ ვიმეორებ კითხვას...

...დიაგრამაზე სწრაფად აიესო „დ" შკალა.

– ასი პროცენტი ერგო „საფრანგეთს". დანარჩენებს ნოლ-ნოლი პროცენტი, – გამოაცხადა შედეგი დუტამ, – რა ვქნათ?

– ვენდობი დარბაზს! – განწირული ხმით თქვა კუკურიმ.

– კი მაგრამ, დარბაზი ხშირად ცდება! კიდევ გაქვთ დახმარებები!

– ვენდობი დარბაზს! – გაიმეორა კუკურიმ.

– წაგების შემთხვევაში თქვენ კარგავთ...

– ვენდობი დარბაზს, ბატონო, რა მქონია, რა მექნება! – აღელდა კუკური.

– კარგით! ჩამოაყალიბეთ საბოლოო პასუხი.

– დე, საფრანგეთი!

– გავამწვანოთ?

– გაამწვანეთ!

„ნაპოლეონი" გამწვანდა.

– აბა, თუ მიხვდებით, ახლა რას გამოვაცხადებ? – მიმართა კუკურის და თვალები მოჭუტა.

– ეს რა დამატებითი კითხვაა? – შეშინდა კუკური.

– „არა და არა, ოიდიპოს", – დაიბოხა ხმა დუტამ და არტისტულად გაასავსავა ხელები. ჩვენ გადაცემაში... რეკლამის დროა! – უშეღავებელი წრე მოხაზა, და თვალები დაქაჩა.

„რამ მომიყვანა ამ სასაკლაოზე?" – შეეცოდა საკუთარი თავი კუკურის.

საბედნიეროდ, რეკლამა მალე დამთავრდა და დუტა საქმეს მიუბრუნდა.

– აი, თქვენ რომ გეთქვათ, „აფრიკა", გექნებოდათ... – და დუტამ დიდი პაუზა გააკეთა, – ასი ლარი, ახლა გაქვთ... ოთხასი ლარი! მადლობა დარბაზს! ამასთან ერთად, თქვენ მოიგეთ სატელეფონო ბარათი და ალკოჰოლი! სმა გიყვართ? – შეეკითხა კუკურის.

მან მორცხვად დახარა თავი.

– პოდა, დალევის წინ ორი საათით ადრე მიიღებთ ამ უკანასკნელს და არც ღვიძლი გაგაღიზიანებთ და არც „პახმელია" შეგაწუხებთ, ჩიტივით იქნებით!

– არაფერი არ მაწუხებს მე, – ჩაილაპარაკა კუკურიმ და საჩუქრები გამოართვა.

დარბაზში მქუხარე ტაში გაისმა. განსაკუთრებით აქტიურობდნენ კუკურის გულშემატკიერები.

ხმაური ჩაწყნარდა.

– გავაორმაგოთ თანხა. შემდეგი კითხვა და – რვაასი ლარი! – საზეიმოდ გამოაცხადა წამყვანმა.

– „აუ, ბიჭო, ესეც რომ მოვიგო, არ ავშენდები?!" – გაფიქრებისაც კი შეეშინდა კუკურის.

დუტამ კითხვა დასვა:

– ანდაზის მიხედვით, უპატრონო ეკლესიას, ვინ დაეპატრონენ? ა) სპორტსმენები, ბ) ექიმები, ც) ეშმაკები, დ) მზარეულები.

კუკურიმ თავზე ხელი შემოიდო.

„ეეე, დრო იყო, მიტოვებულ, დანგრეულ ეკლესიებს ვისაც უნდოდა, ის ეპატრონებოდა! ანდაზით რომ არ ვიცი? ვაი შენს პატრონს, კუკურა!"

დუტამაც შემოიდო თავზე ხელი და მოპასუხეს მიაშტერდა.

დრო გადიოდა.

– თქვენ კიდევ გაქვთ ორი დახმარება! – გამოიყვანა კუკური ფიქრებიდან დუტამ, – ზარი ახლობელთან და ორმოცდაათი-ორმოცდაათზე.

„დავრეკავ, მაგრამ ვის დავურეკო? ვინც მყავს, ყველა ჩემზე „დურაკია". მოდი, ვიქტორს დავურეკავ!"

– ზარი ახლობელთან! – დაასკვნა კუკურიმ.

– გადაწყვიტეთ? ვისთან ვრეკავ?

– ვიქტორთან! ჩემ მეგობართან.

– რა სპეციალობისაა?

– დარაჯია!

დუტამ მხრები აიჩეჩა.

– კი, ბატონო!

...ეთერში ქალის გაკვირვებული ხმა გაისმა.

– გამარჯობათ! – მიესალმა დუტა, – ვის ველაპარაკები?

– თქვენ თითონ ვინ ბრძანდებით? – გაღიზიანდა ქალი.

– მე დუტა ვარ!

– ვინ დუტა?!

საუბარში კუკური ჩაერთო:

– ვერა, კუკური ვარ, კუკური!

– ასე თქვი, შე კაცო!

– ვიქტორა სად არის?

– ეშმაკმა იცის მაგის თავი და ტანი! – გაანჩხლდა ქალი და ყურმილი დაკიდა.

დუტამ ისევ აიჩეჩა მხრები, წარბები აზიდა.

– რა ვქნათ? – გაკვირვებით იკითხა.

– მაგ ქალმა ყველაფერი იცის, – დარწმუნებით თქვა კუკურიმ და ბრძანა, – ცე, ეშმაკები!

– საიდან იცით?

– მე არ ვიცი, მაგრამ ვერასი კი მჯერა!

– თქვენ კიდევ დაგრჩათ დახმარება! ნუ ვიჩქარებთ, თორემ საკმაო თანხას კარგავთ!

– ცე, ეშმაკები! – დაასვა ბეჭედი კუკურიმ.

– ესე იგი, დავაფიქსიროთ საბოლოო პასუხი?

– ცე, ეშმაკები!

– კეთილი. ცე, ეშმაკები... და თქვენ... რვაასი ლარი გაქვთ!

ახმაურდა დარბაზი. კუკურის აღარაფერი ესმოდა. გაოფლიანებული სივრცეს გაჰყურებდა.

– ყოჩაღ, ყოჩაღ! ძალზე ორიგინალურად თამაშობთ, – მოიფშვნიტა ხელები დუტამ.

დუტა ლაპარაკობდა, შემდეგი კითხვაც დასვა, მაგრამ კუკურის ყურები დახშული ჰქონდა, თავი უბრუოდა.

– შემდეგი კითხვა და ათასი ლარი.

– ვწყვეტ, ბატონო, თამაშს! – ძლივს წაილუღლუღა.

– რა ბრძანეთ?

– აღარ მინდა, გმადლობთ!

– რატომ, რატომ, თქვენ ხომ მშვენიერად გამოგდით თამაში. ერთი დახმარება გაქვთ.

– მოერჩი, ბატონო...

– ნუთუ არ გინდათ ოცი ათასი? ახალი წელი მოდის, ოჯახი ხრამია... – არიგებდა ჭკუას დუტა.

დარბაზიდან უცნაური ხმები გაისმა. დუტამ გახედა კუკურის მხლებლებს, ისინი ხელებს უქნევდნენ მეგალეს და მიანიშნებდნენ – აღექი, აღექიო:

– დარბაზს ვთხოვ – კარნახი არ იყოს! – მკაცრად გააფრთხილა დუტამ. მერე კუკურის მიუბრუნდა:

– ესე იგი, საბოლოოდ გადაწყვიტეთ, არა?

– დიახ, დიახ!

– თქვენი ნებაა! – დუტამ უბიდან ბარათი დააძრო და აკანკალებულ კუკურის გაუწოდა.

მოგებულმა ხელი შეაგება, დუტამ უკან გასწია ბარათი.

– მითხარით, საბოლოოა თქვენი გადაწყვეტილება?

კუკური გამწარდა:

– შეიძლება ახლობელთან დავრეკო?

– თქვენ უკვე გამოიყენეთ ზარი ახლობელთან.

– არა, მე უბრალოდ დავრეკავ, პასუხისთვის კი არა!

– ვის ურეკავთ? – იკითხა დუტამ.

– მეგობარს, ნაღდ მეგობარს, შუბუს!

– კეთილი!

ტელეფონში ჩახლეჩილი ხმა გაისმა:

– რომელი ხარ?

– კუკური ვარ, კუკური!

– რაშია საქმე, „ბრატ"?

– აგერ რვაასი ლარი მოვიგე და არ მაძლევენ!

– ვინ არ გაძლევს? მოვდივარ, მოვდივარ!

დუტას გაეღიმა, თმაზე ხელი გადაისვა.

– ინებეთ თქვენი რვაასი ლარი!

...კუკური ჩამოხტა სკამიდან, დუტას მადლობა გადაუხადა და გასასვლელისკენ გაქანდა.

– აქეთ! აქეთ! – შეაბრუნა დუტამ, – იმედია, კიდევ დაგვირეკავთ და ითამაშებთ! – სიცილით დაადევნა.

„ახლა გავიდე აქედან და ჩემდა თავად მეორედ აქ მომსვლელის"...

ფიქრობდა კუკური და აჩქარებული ნაბიჯით გადიოდა დარბაზიდან.

სწორი არ იყო კუკური?!

გურამ გომართელი.

ვარიაციები თემაზე – „ვის უნდა ოცი ათასი?"

მოგვეცით ჩვენი 800 ლარი!

მოთხრობა

საშობაო ხუმრობა

მხარიღლივ გადაკიდული, ფოსტალიონის გადატყაული ჩანთა, ომარამ კედელთან მიდო, აბაბანებული, ხელების ფშვნეტით ღუმელს მიუჯდა და, მერე მოგვიგონ, გამარჯობათ, ხალხო.

– კიდევ კარგი, გაგახსენდა! – გამოხედა ცულის ლესვაში გართულმა ბიძაჩემმა.

– რა სალმის ღირსები ხართ აქაურები... სამსაათიან ავტობუსს მოვყევი, მას აქეთია ქურნალ-გაზეთებს ვარიგებ... აბა, იარე უბან-უბან, ხელ-ფეხ გათოშილმა... გაფიცავ, ამ დაწყებამ კი, ერთმა არა თქვა, აჰა, ჭიქა არყით ჯანი მაინც გაითბე, ჩიტივით სული არ ამოგძვრესო... აფსუს, ჩემო სოფელო! – ბებიას რა არის, ძაღლიც კი არ შემომეყეფს ხოლმე. პატივისცემაზე ხო ზედმეტია ლაპარაკი, ისე ვინ გამოგვიშვებს... ეეჰ, დედაჩემო, – მიუბრუნდა ბებიაჩემს, – იმ ცხონებულ მამაჩემს, იგივე პაპაჩემს, ეხლა წმინდა გიორგის ეკლესიაზე როა წამოგორებული და ორმეტრიანი ქვა ადევს, ეგრე რომ ეჯავრებოდი, ამ ქვეწვევაში რომ გამოგათხოვა...

– დედა, ჩააცეცხლე რამე, თორემ აღარ გაჩერდება, – გაეცინა ბიძაჩემს.

– ილაპარაკოს, ლაპარაკშია შექცევა-ნამობი, არ იცი? – მაგიდაზე დაუდგა ჭიქა და არაყის გრაფინი, – ძალიან მაგარია, თუ გინდა, წყალი გადაერიე, – მხრებზე მიეფერა დისშვილს.

– ცოტა მისაყოლებელიც რამე მომიტანე და, გადავურევ თუ არა, მე ვიცი, – არაყი დაჰქაშნიკა, ტუჩები ააწკლაუნა და მერე სულ გადაუშვა, ჩაიწყა, ჩაიბუგა ხორცი, იხვიანი მაინც არ გაიტეხა, თვალებგამოკარკლულმა ძლივს ამოიხვნეშა, ამას რაღა წყალი უნდაო.

– მოკალული გაქვს პირი, რა ხარ, რისა ხარ, არ ვიცი?! – გაიოცა ბებიამ, – ნეტა რუსებს ხო არ დარჩა?

– რაღაც საჭმელ კია აგვისხია ბალახიანი თმაგახურებული, – ცული შეაბრიალა ბიძაჩემმა და სალესავი წყლიან ნაჭერში დაასველა.

– გვარში ქერა არავინ გვყოლია...

ომარამ თვალი ჩამიკრა, ილაპარაკონ რამდენიც უნდათო და გრაფინს მისწვდა.

ფანჯარა ზამთრის მოლოდინით დახურული ბალის ბავშვიან ბუხრების ფრთებს. სუსხმა უკვე მოფშენიტა ტოტებზე შერჩენილი ფოთოლი, გაამდა ხისძირებში და ორღობებში დაფენილი შემოდგომის ფერადები. გუშინ საღამო ხანზე ამოარდნილმა ქარმა იმ მოპრუწულ ფოთლებსაც გაუარ-გამოარა, ჩამოყარა, თითო-ოროლადა შეაღოდა გასუქდა ხეებს და ცოტა ხნის წინ დაბურული ბაღი სულ გამჭვირვალე გახადა.

ვირგლა მსხლის კენწეროზე თავს ძლივს იმაგრებს ერთი ავარდნებული ყვავი, ყვაა-ყვაა, გადმოაყრის ისედაც ცოდო-მადლით დამიმულ სოფელს თავის გულის ვარამს. არც საქონელია კარგ დღეში, ბალანამოლები უგემური იტრინებიან, ქათმებიც სადღაც მებუდრებულან, მხოლოდ ღორია ხალისიანად – ნახადიან გამში დინგს საამოვნებით ღრუტუნით ამოურევს, თავაწეული უამრო გამომეტყველებით გაირინდება და, ჩამისიდის სამეცი ღაბაბში წუწა.

ბნელდება, ქარი უფრო ღონიერდება, მოაქვს ნაცარივით აბორიალებული წვრილი ფიფქი...

არაყი კიდეი უნდა დაილიოს, ომარა მესამესაც მიაყოლებს, თან ჰყვება ათასნაირ ამბებს, ზოგს გაგონილს, ზოგსაც გამოთებში ამოკითხულს, დაჭორულია სახე მოუყრიანდება, აეტკიება. ლაპარაკში გართულს ხელი ისევ გაექცევა გრაფინისაკენ, მეოთხე ჭიქით, დამდეგ წელს დალოცავს, ამის მერე სამ სადღეგრძელოს კიდევ ამობს, მეიდან ბას დამობს წუთილს და ისევ ღუმელთან გადმოინაცვლებს. სითბოზე კიდევ უფრო ეკიდება, ხელს გადაეგს ბებიაჩემს, ხო იცი, როგორ მიყვარხარ, მენ ხელში ვარ გაზრდილი, ამ ხელებს ვენაცვალეო.

რატომ ხელიდან არ გაუვარდაო, – თვალს მიკრავს ბიძაჩემი, მაგრამ ომარა ყურადღებას არ აქცევს, თავისას მირეკავს.

ბებიაჩემმა ლოგინის გამლა რომ დაიწყო, წამოხტა, მოიკიდა თავისი ჩანთა, ჩამოიმხო გრძელყურება, სამხედრო ქუდი, აბა, კარგად მეყოლეთ, ეხლა ოჯახს უნდა გადავხედოო.

– ამ ყიამეთში და ქვის ტეხვაში სად გაგიშვებ! – გადაუდგა ბებიაჩემი.

– ხო იცი ჩემი ხასიათი, ვერ დავრჩები.

– მაშინ ადრე მაინც წამავებულიყავი, რათა გამიბი... ოთხი კილომეტრი ცოტა ხო არ არის, არხში არ ჩავარდე, ან ხევში არ ჩაიჩეხო.

დაუტია ბიძაჩემმაც, დადე ჩანთა, ეხლა წასვლის დრო აღარ არისო, მაგრამ ომარა უფრო გაჯიუტდა, ლამე რას მიქვია, თვალდახუჭულმაც რო ვიარო, ვითომ რა მოხდება, ეგრე ვარ გაჩვეული... ჩემუხნის ქარმა, რა ეუყოთ მე – ჩემი... რისი გეშინიათ, ვაი, ომარა რა ცუდად გცნობებიათო, – ჩაიცოდა მეყრდი და რაღა უნდა გეექნა, გაუშვით, თავში ქვა იხალისო, ბიძაჩემმა თვითონვე ქურთუკი მოისხა, მეზობლებში ქლიბის სათხოვნელად წავიდა.

ომარამ ცოტა ხანს კიდევ იბორძიკა, აუმაღლა და აუმაღლა ხმას, ამ ჩანთას რო დავეკარგებ, განიც დიდი რო არ გაიმეტა ემერთმა, ხო არაფერი ეუშლებათ, ამ მხარეში ვინ არის ჩემი ხმის გამცემი, გაშეცმს და კაი მელასაც დაიჭერსო.

წავიდა ომარა, გაჰყვა შალმოსხმული ბებიაჩემიც, გადაცილა საყდრამდე.

გიჟისა ხო არაფერი ვარგა, არც სიმთვრალის, არც სიფხიზლე, ნეტა მშვიდობით გადავიდესო, – მობრუნებულმა აალაგა სუფრა, დარეცხა ჭურჭელი, ჩამაწენა ლოგინში და, ოთახში პერანგ-საცვლისამ, ღელვებისისაგანში ელდაკრეფილი, აკანკალებული მოჩვენებაც შემოვიდა, შემოვიდა კი არა, შემოვარდა, გვერდზე მოქცეული სამხედრო ქუდი მოიხადა და დაფეთებულმა ჩვენი ომარა არ შეგებრა ხელში?

– რა დაგემართა, ბიჭო? – შუხლები გამოითქვეფა ბებიაჩემმა.

ომარას უნდა რაღაც თქვას, მაგრამ ვერ ახერხებს, კბილი-კბილს ისე აცემინებს, საწოლში მესმის მათი რაკარუკი. ტახტის მხარეს, ღუმელთან, სამფეხაზე საცოდავად ჩამოჯდა, ჩაიკუნჭა და მეყო ხელები ფურნეში.

სადღაა ჩვენი გულადი, ორი სოფლის ფოსტალიონი ომარა, მემინებული თაგვივით იყურება, წინდებში ჩაგანებული ზონრებიანი საცვლის ბოლოებს ამოსდია, დასველებულან, ყინვისაგან გაფხუკულან და ძირს დასთრევენ.

– მოიგა, არაყი! – ამოიგმინა როდის-როდის.

მოურბენინა, ჩქარ-ჩქარა შეუსხა ჭიქა ბებიაჩემმა.

დალია და მაჯა დაყნოსა.

კიდევ დაგისხამო.

აღარ მინდაო.

მერეფეზე ხო არ მეჩერდები, ერთიცაო.

დამცინე, დეიდაჩემო, ჩემ გულმც ჩაიხედე, მეხუმრება თუ არაო, – ცრემლმორეულმა სახე გვერდზე მებრუნა.

ბიძაჩემიც შემოვიდა.

– ყოჩაღ, ომარა, კარგია, რომ მაინც დარჩი, ასეთ ამინდში სად უნდა გეხეტიალა, ეგეობა, დასაძინებლად ემზადები... დაწექი, რაღას უცდი...

ომარამ ამოიოხრა:

– თქვენ რო კაცს თვალს დაადგამთ, ხეირი დაუყრება?

რა მოხდაო, მოგეხედა გაკვირვებით ბიძაჩემმა.

– მოიგა, დეიდაჩემო, ის მეცხრეც, თორე გასკდა ჯაერისაგან გული... ხელფასი მაინც არ ამელო, ისიც წავალს...

ომარა საყდრამდე რომ მიაცილე, ბებიაჩემო თურმე კიდევ შეეხეტყა, ვეუბ მაინც დარჩენილიყავიო, მაგრამ ვინ უგდო ყური? გაყოხოაფერი სულ კუნტრუშ-კუნტრუშით ლაღმა დაღმართზე, ჩაიდა არხისპირზე, ლაადგა მარას და მიარბენინებს არყით აცეკვებული ფეხები და მურგარი.

უცებ, წყალსაქაჩთან, სასაფლაოს მხრიდან, ვიღაცამ დაკივლა, ლამის გადმოაფრინდა ჯაგებს, თან, გმისპირა აჯილის ბუჩქებს მოფარებულმა, ალაპალაპა ომარაზე დამიზნებული თოფის ლულა, გაიქერ ყველაფერი, თორემ გაგათავებო.

– თავიდან შევფიქრიანდი, მერე კი... დეიდაჩემო, მოიგა ერთი ჭიქაც... პოოდა, გავმაგრდი, თუ ვაჟკაცი ხარ, სახე დამანახვე, ანდა ხელსახელ მოდი, ენახო, რა გდიხარ, და რა ყრიხარ-მეთქი, – დაჭყივლე აქედან... განცხადებისა ბუჩქებისაკენ, მაგრამ ახლოს ვინ მიგიშვა, დამიცალა ფეხებთან თოფი, ერთხელ, მეორედ, მესამედ...

– რამდენ ლულიანი თოფი ჰქონდა? – გაუკვირდა ბიძაჩემს.

– სხვაგა პყავდა, სხვაცა, თორე, რალაცას მოუხერხებდი... ჩემი აუგი უნდა ვთქვა, სიკვდილს მაინც სიცოცხლე ემჯობინე, უუი, თქვენს კაციბას-მეთქი, მივაყარე ცხვირ-პირში ყველაფერი და წამოვედი... ერთი ზურგიდანაც მომაყოლეს, მაგრამ ფეხი მაინც ვერ ამაჩქარებინეს.

– თუ წყალსაქაჩთან დაგხვდნენ, მაინც კარგად გიელია, – ჩაეცინა ბიძაჩემს.

– სიცივემ შემაწუხა, თორე...

– დაკარგულს აღარაფერი ეშველება, ამის მერე მაინც ისწავლე ჭკუა... პიგნის ცხელი ჩაი დალიე და დაწექი, ფილტვების ანთება არ დაგემართოს, – ღიმილს გამოუხმრიკა ბებიაჩემმა...

სიმთვრალე შებრუნებული ომარა ჩაის ხმაურით ხვრეპდა, თან მაქრის კენიწით პირს იტკბარუნებდა:

– ეგრე როგორ მოეკიდები, სადმე არ მეხვდება, დაგარდელამალული რა არის ამ ქვეყანაზე... შეიძლება ქალაქიდანაც ამყვნენ, დამინახეს სადგურში, ბილეთის ასაღებად, მთელი ბლუჯა ფული რო ამოვიღე... ალბათ, ალბათ... – მალე კედლისკენ გადაბრუნებულმა ომარამ ხვრინვა ამოუშვა.

– აი, რო გუებები, დედამიწა მრგვალია-მეთქი, არც ახლა დამიჯერებ? ხო ხედავ, მომოურბინა ომარამ და, ისევ აქ მოვედი! – საბანი ამოიგდო ბიძაჩემმა.

მალე კედელზე ჩამოკიდებული რადიოდან, დაბალ ხმაზე, საქართველოს ჰიმნიც ჩარაკრაკდა.

ჩაწუელი ლამპა თავისთავს ძლივს ანათებდა. გარეთ კი ნამქერი დაპარპამებდა, გაჰქონდა და გამოაქონდა კარლიც საბძლიდან ჩალა-ბულა. სადღაც, ძველი სასაფლაოს ხავსიან ლოდებს შორის, წაქცეულ ჯვრებთან, მჯდარნი მაინც ორი ყაჩაღი იჯდა და ომარას ავლიდლიდებას იყოიდა.

ადგ, ომარა, ადგ, ბიჭო, მოუხდი შენებურად, ბური ადინე!

მაგრამ ომარას აღარაფერი ესმოდა, მხოლოდ ხანდახან ამოაკვნესებდა ხოლმე ძილში ჯარიანი გული...

დილით სიცილის ხმამ გამაღვიძა.

წამოვჯექი და, თვალები მოვიფშვნიტე, ნამდვილად ცხადში ვარ თუ სიზმარია-მეთქი.

თმაბურძღლი ომარაც საწოლში წამომჯდარა, გაბეცებული დაჰყურებს თავის განსაცმელს, ვიღაცამ სკამზე რომ დაუწყვია. ჩანთაც იქვეა და მეზ გაბერხულელი უვავითით ზის ყურებაანი, სამხედრო ქუდი.

რაც მართალია, მართალია, ქუდი თვითონვე მოიყოლა, ყაჩაღებს არ წაურთმევიათ, მაგრამ, დანარჩენი?

– მამ, სამი ტყვია ფეხთან დაგიცალეს, ერთიც ზურგში მოგაყოლეს, არა? – სიცილით ლამის მუცელ გაეხეთქა ბიძაჩემი.

– ესეთ ამინდში, მიშველ-ბიგნელის გამეშვება, რა ხუმრობაა! – შებღვირა ბებიაჩემმა.

– რა ვიცი, ერთი შეეძახე თუ არა, მაშინვე გაიძრო ყველაფერი და ელამის საცვლამდე მაკოლა, – მუხლებში ჩამხდარი სულ ძლივსდა თქვამდა, – ვიფიქრე, უკან გაუქცევ-მეთქი... არა, მაინც რამდენი ტყვია გასროლეს? ჯობა და თოფის ლულა ვეღარ უნდა გაარჩიო...

– შენი მიმით ერთი ტყვიც აღარა ეთქვა? – ცალყბად გაეღიმა დამორცხვებულ და ჯერ კიდევ აძნელ ომარას.

– შემოწუშ, ის თუა, რის გამოც აგყენს ქალაქიდან ქურდი.

– აქ იქნება, სად ჯანდაბაში წავიდოდა, – გარუდაწყა ფეხით მესულა ჯიბეს ხელი.

აღარ გაჩერდა, გადაიკიდა ჩანთა, ჩამოიხდა სამხედრო ქუდი, კარგად იყავითო, მოგვიგდო გაბუტულმა და წავიდა.

– ბიჭო, ომარა, ლორს ბამასთა გულათ, აღარ გადმომიყვანოთ, დედაბერიანად გულობებით, გაიგე? – დაადევნა ხუმცხმით მამადლ ფოსტალიონს ბიძაჩემმა.

სიმსუქნით დადაბაბებულ ლორს ყურადღება არ მიუქცევია ბიძაჩემის ნათქვამისთვის, სალაფავში დინგჩაყოფილს, ფეხქვეშ შემდგარ წუმპემდე დამებული მუცელი სიამოვნებისაგან უთახთახებდა.

ვანო ჩხიკვაძე.

ძალიან მცირე ბიზნესი

ინკარნაცია კიბის უჯრედში

(პირველი გვერდიდან)

რუსთაველზე, კავშირგაბმულობის შენობის კიბის ქვეშ, როგორც ფიროსმანი, ორი მეწაღე ზის და მუშაობს: ოთარ ზაქარიაშვილი – სანდომიანი სახის მოხუცი და ჯემალ ტურტულაძე, ახალგაზრდა, სიმპათიური კაცი. სიმართლე გითხრათ, პირველად შევხვდი ქართველ მეწაღეებს, რომლებიც თავიანთი ჯადოსნური ხელებით სიცოცხლეს უბრუნებენ დაზიანებულ, გაცვეთილ ფეხსაცმელებს. ძალიან საჭირო ადამიანები არიან დღეს, როცა ფეხსაცმლის შეკეთება უფრო ადვილია (გადახდის თვალსაზრისით), ვიდრე მათი შეძენა.

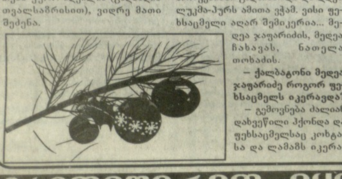

სახელოსნო სავსეა, სავსე კი არა გადაჭედილია ათასი ზომისა და ფორმის ფეხსაცმლით, რაც მეწაღეთა ოსტატობასა და მეიაფეობაზე მიუთითებს. ოთახში წებოს მძაფრი სუნი ტრიალებს, კედლებიდან ლამაზმანები გამომწვევად იმზირებიან. ასეთი სახელოსნოსთვის დამახასიათებელი ძირითადი ატრიბუტი რადიო კი ყვება და ყვება ქვეყნის ამბებს...

– ბატონო ოთარ, აქ როგორ მოხვდით?

– 50 წელია, რაც მეწაღედ ვმუშაობ. ჯერ სულ პატარა ვიყავი, ფეხსაცმელებით თამაში რომ მიყვარდა. ეს სიყვარული შემდეგ პროფესიაში გადაიზარდა და დღეს ლუკმა-პურს ამითა ვჭამ. ვისი ფეხსაცმელი აღარ შემიკერია... მედეა ჯაფარიძის, მედეა ჩახავას, ნათელა თოხაძის.

– ქალბატონი მედეა ჯაფარიძე როგორ ფეხსაცმელს იკერავდა?

– გემოვნება ძალიან დახვეწილი ჰქონდა და ფეხსაცმელსაც კოხტასა და ლამაზს იკერავდა, უფრო თავისუფალი სტილისას. ერთ დროს პლეხანოვზე ვმუშაობდი, მაშინ ერთი გიჟი ბიჭი დადიოდა ჩვენს უბანში, კიკა ერქვა. ერთხელ ქალბატონ მედიკოს გამოკიდებია და შეუშინებია. შემოვარდა ჩვენთან აღელვებული, მიშველეთ, ვიღაც გადარეული მომდევსო. ჩვენ დავამშვიდეთ და როცა ავუხსენით ყველაფერი, ძალიან შეწუხდა და შეეცოდა საცოდავი.

– ქალის ფეხსაცმელი უფრო ძნელი შესაკერია თუ მამაკაცის?

– რა თქმა უნდა, ქალის. უწინ ქალის ფეხსაცმლის ქუსლს ხელით ვთლიდით ცაცხვის ხისგან. ათასი ფორმისა და ზომის ქუსლები გამოგვყავდა.

– ეთანხმებით თუ არა იმ აზრს, რომ მოდა უკან ბრუნდება?

– კი, ვეთანხმები. ჯერ ფართოცხვირიანი ფეხსაცმელი იყო მოდაში, შემდეგ წვრილცხვირიანი მოკასინები შემოვიდა. მერე ისევ ფართოცხვირიანი დაბრუნდა და დღეს კი ისევ წვრილცხვირიანს ანიჭებენ უპირატესობას.

– ფეხსაცმლის ფორმის, მოვლისა და ტარების მიხედვით ადამიანის ხასიათის გამოცნობააო შესაძლებელი. მართალია?

– მართალია. ფეხსაცმელი თავის პატრონს ჰგავს. როცა დაზიანებული ფეხსაცმელი მოაქვთ, იმ წუთში ეხვდები, როგორი სიარული აქვთ პატრონს, როგორი ხასიათი.

– თანამედროვე ქალები როგორ დავდივართ?

– მაღალ ქუსლებზე სიარული დღევანდელმა ქალებმა არ იციან. ასეთ ქუსლებზე შემდგარმა ქალმა ტანი უნდა დაიმორჩილოს, მხრებში გამართულმა, წელგამართულმა უნდა იაროს. დაბალ ქუსლებზე შემდგარი ქალი კი რაღაცნაირად მიჩერჩეტობს..

– ბატონო ოთარ, თქვენ თუ იცით ფეხსაცმლის მოვლის საიდუმლო რეცეპტი?

– საიდუმლო არაფერია, უბრალოდ, ხმარების შემდეგ ფეხსაცმელი უნდა გავწმინდოთ, საცხი უნდა წავუსვათ, დილას კი შალის ნაჭრით გავაპრიალოთ. ფეხსაცმლის გარეცხვა არ შეიძლება, სველი ჩვარით უნდა გამოვწმინდოთ. ზოგიერთი კი, ფეხსაცმელს ლამის სარეცხი მანქანით რეცხავს. დღეს ძირითადად უხარისხო, ხელოვნური ტყავით შეკერილი ფეხსაცმელი შემოდის, რომელიც ხმარებაში საშინელ, სპეციფიკურ სუნს ტოვებს. ის პაერს არ ატარებს და ფეხის ჯანმრთელობისათვის ძალიან ცუდია. სწორედ ამ უსიამოვნო სუნის გამო დაიწყეს ქალებმა ფეხსაცმლების რეცხვა, თორემ უწინ ამას ვინ მოიფიქრებდა. რაც შეეხება ზამთის ფეხსაცმელს, ის მხოლოდ სადღესასწაულო დღეებში უნდა ჩავიცვათ, თეატრში, ოპერაში. უწინ გამოსასვლელი ფეხსაცმელი ქალს ჩანთით დაჰქონდა, დანიშნულების ადგილთან რომ მივიდოდა, ძველებს გაიხდიდა და ახლებს ჩაიცვამდა. და ეს ჩვეულებრივი ამბავი იყო.

– როგორ ფიქრობთ, ძველად უფრო ხარისხიანი ფეხსაცმელი იკერებოდა თუ დღეს?

– რა თქმა უნდა, ძველად. უწინ ფეხსაცმელი 2-3 წელიწადი რომ გვეტარებინა, ფორმას არ შეიცვლიდა. დღეს უფრო ლამაზი ფეხსაცმელი იკერება, მაგრამ უხარისხო. სუხიშვილების ანსამბლის წევრებმა საზღვარგარეთიდან ძალიან კარგი ფეხსაცმელები ჩამოიტანეს. როცა ფირმის ნიშანი მოიძიეს, აღმოჩნდა, რომ ის თბილისის ფაბრიკა „ლუქსში" იყო შეკერილი. ქართულმა ფეხსაცმელმა პარიზში გამოფენაზე პირველი ადგილი დაიკავა. თბილისელი სომეხის შეკერილი ფეხსაცმელი 250 გრამს იწონიდა. ფეხსაცმელი მსუბუქი, დახვეწილი, ლამაზი, ბუნებრივი მასალებით შეკერილი უნდა იყოს. უწინ ფეხსაცმელს თხის ტყავისგან კერავდნენ. დღეს კი ხარის, ძაღლის ტყავისგან შეკერილი ფეხსაცმელი იყიდება.

– თქვენი პროფესია თქვენი შემოსავლის წყაროა? როგორ ცხოვრობთ?

– ადრე უფრო კარგად ვცხოვრობდით, მეტი შემოსავალი გვქონდა. საბჭოთა პერიოდში სახელმწიფო ნედლეულით თავად გვამარაგებდა. დღეს კი ყველაფერს ჩვენვე ვყიდულობთ. საბაზრო ეკონომიკამ ბევრი თავსატეხი გაგვიჩინა. დღეს ფეხსაცმელებს იშვიათად იკერავენ, იმიტომ რომ უფრო ძვირი უჯდებათ, ვიდრე შეძენა. ჩვენთან ბევრი გაჭირვებული მოდის, ბევრჯერ უფასოდ გვიმუშავია. აბა, პენსიონერი რომ მოდის და გეუბნება: დღეს და ხვალ არ გამიკეთო, ზეგ პენსიას ავიღებ და გამოგივლითო, გეფიცებით, ძელები მეწვის... სიმბოლურად ერთ ლარს ვიღებთ, შეურაცხყოფად რომ არ მიიღოს. კომუნისტების დროს ხარისხის შესამოწმებლად ფეხსაცმელს შუაზე გადახსნიდნენ. აბა, კაი ბიჭი იყავი და ყველაფერი „პადლოშით" არ გქონოდა გაკეთებული. დღეს კი ფეხსაცმელს ქაღალდისგან კერავენ. თურქული, ჩინური, სირიული ფეხსაცმელი უვარგისია, ინგლისური, ავსტრიული, ჩეხური ფეხსაცმელი კი მაღალი ხარისხისაა.

– თქვენი ყოველდღიური შემოსავალი რის გასაქანს გაძლევთ?

– იმისას, რომ თავი ვირჩინოთ, საბაზრო ეკონომიკის გარდამავალ პერიოდში ჭირს ცხოვრება, მაგრამ მომავალს მაინც იმედიანად ვუყურებ. მე თუ არა, იქნებ ჩემი შვილები და შვილიშვილები მაინც მოესწრონ დროის უკეთესად შემობრუნებას. ხომ იცით, რაც მტრობას დაუნგრევია, სიყვარულს უშენებიაო.

ესაუბრა
თამარ მარუაშვილი.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა"!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სულიერება

„რათა უკუნისამდე შეუძვრელად ეგოს ესე ადგილი...“

გზა ბოდბის სავანემდე

ღვთისმშობლის დაუჯდომელში არის ასეთი სიტყვები: „გიხაროდენ, სიმაღლეო ძლითაალსავალო კაცობრივთა გულის სიტყუათაო“.
ეს სიტყვები გამახსენდა, როცა ბოდბის დედათა მონასტერზე მასალის გაკეთება დამავალეს, ვიცოდი, სრულყოფილად ვერ შევძლებდი ყოველივე იმის გადმოცემას, რასაც მონასტერი და იქაური ცხოვრება ჰქვია, რადგან ჩემთვის მიუწვდომელი იყო მისი სულის იდუმალი წყაროები, აქამდე მხოლოდ მათ გარეგან გამოვლინებას თუ ვამჩნევდით.
ამ სურვილით ანთებული, რომ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ფურცლებზე კიდევ ერთხელ აღინუსხება ახალგაზრდა დედების უდიდესი ნამოღვაწარი, მომავალი საქართველოსათვის მათ სახეებს გაზეთი შემოინახავს, მომავალი კი, მჯერა, რწმენას დაბრუნებული საქართველო იქნება. გავეშურე ბოდბეში.

ჩემი მეგზური სიღნაღის გამგებელი გოგი ჭუჭულაშვილია. თოვლით დაფარულ გზას თითოოროლა მანქანა თუ მიიკვლევს. არნახულად უხვთოვლიანი ზამთრის დღეა. თბილისი და მთელი კახეთი თეთრ საბურველში გაეხვია და ისე თოვს, თითქოს გადაღებას არც აპირებსო. ერთი ორჯერ ჩვენმა „ნივამაც“ მოიქნია კუდი, მაგრამ საჭეს გამოცდილი „პილოტი“ მართავდა და ოდნავადაც არ შემშინებია.

გოგის ყმაწვილკაცობაში ისეთი რალი აქვს მოგებული, ვიცი საიმედო ხელში ვართ. იგი მანქანასაც თავდაჯერებული მართავს და თავისი რაიონის ავკარგზეც საინტერესოდ საუბრობს. გამოცდილ კომკავშირულ და სამეურნეო მუშაკს ბევრი საინტერესო გეგმა აქვს განსახორციელებელი და სათქმელს რა გამოულევს.

მაგრამ მალე ისიც გაარა თოვლში ჩაფლული კახეთის სილამაზემ და ახლა უკვე უბრად მივუყვებით ჩალაუბნის დაღმართს.

მე კი გონებაში ვიხსენებ:

ბოდბის მონასტერი ის სავანეა, სადაც განისვენებს ქართველთა განმანათლებელი, მოციქულთა ღვაწლით დამშვენებული, მოციქულთა სწორი ნინო. მეფე მირიანს, პატივისათვის ქართველთა განმანათლებლისა, სვეტიცხოველში სურდა მისი გადასვენება, მაგრამ ორასმა კაცმა ძვრა ვერ უყო წმინდანის მცირე სარეცელს. პირველი ტაძარიც წმინდა ნინოს საფლავზე სწორედ მეფე მირიანმა ააგო. გარდაცვალების წინ კი ასეთი ანდერძი დაუტოვა ნანა დედოფალს: „შენ, ნანა, თუ დაგცალდა, ჩემი სიკვდილის შემდეგ, სამეფო განძი ორად გაყავი და ერთი ნაწილი წმინდა ნინოს საფლავს შესწირე, რათა უკუნისამდე შეუძვრელად ეგოს ესე ადგილი“.

იმ დროიდან მოყოლებული ბოდბის მონასტერი უამრავი ძალზე საინტერესო ისტორიული მოვლენის მომსწრეა. ამასობაში ჩვენმა ნივამ სიღნაღის კარიბჭეს მიაღწია. მანქანიდან გადმოვედით, თითქოს ენა ჩაგვივარდაო, ხმას ვერ ვიღებდით, გაოცების უნარიც დავკარგეთ. ისეთი სიმშვენიერე გადაგვეშალა თვალწინ. წელიწადის ყველა დროს უმშვენიერესია სიღნაღ-ქალაქი, მაგრამ იისფერ თოვლის საბურველში გახვეულს ისეთი კდემა და სილამაზე ჰქონია, მის შემხედვარეს გაგწმენდს და აგამაღლებს, ზეცაში აგაფრენს, ყოველგვარ მიწიერს დაგავიწყებს. ქვემოთ ალაზნის ველი მთლიანად რძისფერ ნისლშია გახვეული და ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, რომ მის ადგილას უზარმაზარი ზღვაა, კავკასიონის დახატული მწვერვალებით გარშემორტყმული.

როგორ მინდოდა, ყველას ენახა ზამთრის ეს საოცარი ზღაპარი, მორს დათოვლილ კიპარისებში მონასტრის სილუეტიც იკვეთებოდა, სადაც არა ერთხელ ვყოფილვარ და დღემდე მეამაყება, რომ ამ დედათა მონასტრის იღუმენია თამარ მარჯანიშვილიც იყო – კოტე მარჯანიშვილის და.

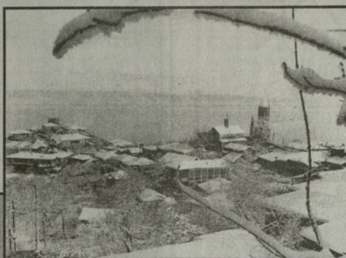

მონუსხულებივით ჩავჯექით მანქანაში და გზა განვაგრძეთ. ამასობაში მზემაც გამოაბრწყინა და უფრო მიმზიდველი გახადა გარემო. ისეთი სიჩუმე და სიმყუდროვეა, ფიქრისთვის განგაწყობს ადამიანს. ამიტომ გოგიც, რომელიც აქამდე ენაწყლიანობდა, მონუსხულივით გაჰყურებს გარემოს და ცდილობს ფიქრში ხელი არ შემიშალოს. ჩემი დის წყალობით, რომელიც აგერ უკვე 33 წელიწადია კოტე მარჯანიშვილის სახლ-მუზეუმის დირექტორია, ბევრი რამ ვიცი მარჯანიშვილზე და დედა თამარის ისტორიაც უცხო არ არის ჩემთვის. ამიტომ ასე მომეძალა მასზე ფიქრი.

თამარი ძალიან ლამაზი ყოფილა და გამორჩეული მუსიკალური ნიჭით დაჯილდოებულს კონსერვატორიაში უსწავლია. ახალგაზრდობაში ოჯახთან ერთად სწვევია წმინდა გიორგის მონასტერს, რომელიც ისე მოსწონებია და სამონასტრო ცხოვრებას ისეთი ძლიერი შთაბეჭდილება მოუხდენია მასზე, რომ ნიჭიერ, მოხდენილ, ჭკვიანსა და საქართველოში ერთ-ერთი საუკეთესო ვაჟკაცის საცოლეს მტკიცედ გადაუწყვეტია – დაეთმო საერო ცხოვრება და მონასტერში წასულიყო. გამუდმებულმა ლოცვამ, სულიერი ცხოვრების სიმაღლემ და სიწმინდემ, ნათელმა გონებამ იგი, სულ ახალგაზრდა, ბოდბის მონასტრის იღუმენიამდე აამაღლა.

შემდეგ იგი მოსკოვში გადაუყვანიათ. ცოტა ხანს მართა – მარინეს საზოგადოებაში უცხოვრია, ახლოს ყოფილა იმ დროს სახელგანთქმულ ქალთან დიდი თავადის მეუღლე ელიზავეტა თეოდორეს ასულთან. მერე კი სერაფიმო ზნამენსკოეს სავანის იღუმენია გამხდარა.

ვიცოდი, რომ იგი სქემოსანი იყო. ეს უმაღლესი სამონაზვნო ხარისხია. სიკეთე და არაჩვეულებრივი სიყვარული მოყვასისადმი – აი, ღირსი სერაფიმეს ის ორი თვისება, რომელიც დედა თამარსაც ახასიათებდა.

ამ ფიქრში ვიყავი გართული, როცა ბოდბის გზას აუყვა ჩვენი „ნივა“. დედა თამარის დროს ეს გზა ძალიან საშიშად ითვლებოდა, რადგან მგზავრებს ხშირად ესხმოდნენ თავს ყაჩაღები და უმოწყალოდ ძარცვავდნენ. ამიტომაც დედა თამარს, როდესაც სადმე მიემგზავრებოდა, ყოველთვის, ჩვეულებისამებრ, თან მიჰქონდა წმინდა სერაფიმის ხატი. ეს მოხდა 27 ნოემბერს, 1907 წელს. დაახლოებით დილის 8 საათი იქნებოდა, როცა ბოდბის დედათა მონასტრის ჭიშკრიდან ეკიპაჟი გამოვიდა, ეტლში ოთხი ცხენიება, კოფოზე მეეტლე, გამყოლი და მოსამსახურე ისხდნენ. ეკიპაჟს გვერდით მცველი მოჰყვებოდა, მგზავრები გახლდნენ დედა თამარი თავის რძალთან და ორ მცირეწლოვან გოგონასთან და მორჩილ ელენე ვაჩნაძესთან ერთად. თხუთმეტი, ოცი წუთი არ იყო გასული, როცა გასროლის ხმა გაიგონეს, დედა თამარმა კარეტის ფანჯრიდან ფარდა გადაწია. დაინახა პირდაპირ როგორ ესროდნენ ეკიპაჟს ყაჩაღები.

შეშინებულმა მეეტლემ შესძახა: გვესვრიან, გააქროლე ცხენებიო, როგორც კი განკარგულება შეასრულა მეეტლემ, ტყვიების წვიმა წამოვიდა, ტყვიები ხვდებოდა კარეტის დამტვრეულ კარებს და მგზავრების ფეხქვეშ წუწუნებდა.

ასეთი ტყვიების წვიმაში ეკიპაჟმა კიდევ რამდენიმე წუთს შესძლო სიარული. მერე შეჩერდა, ერთმანეთის გაყოლებით ეცემოდნენ სულთმობრძავი ცხენები. მეეტლე, მსახური და გამყოლიც დაიღუპნენ. გაჩერებულ კარეტას კვლავ თავგამოდებით ესროდნენ ყაჩაღები. დედა თამარმა, გაიფიქრა რომ სპეციალურად მას დაესხნენ თავს, ამიტომ გადაწყვიტა კარეტიდან გადასვლა, მაგრამ მიგ მსხდომებმა არ გადაუშვეს.

როგორც კი გაისმა სროლა, დედა თამარმა ამოიღო მკერდზე დაკიდებული წმინდა სერაფიმეს ხატი და ხმამაღლა, გამომწვევად დაიწყო ლოცვა: მამაო სერაფიმ, გვიხსენი ჩვენ. ცოტა ხანში პატრული ჯარისკაცი გამოჩნდა, რომელთაც ოფიცერი მიუძღოდა წინ.

ოფიცერმა მიირბინა ეტლთან, გამოაღო კარები და იქ რომ ცოცხალი ადამიანები დაინახა, გაოცებულმა იკითხა: თქვენ ხომ გესროდნენ, რას ნიშნავს ეს? როგორ გადარჩით?

მართლაც, ყველა დაშავდა, ეტლში მსხდომების გარდა. ეტლი თავიდან ბოლომდე დაცხრილული იყო, ტყვიები ეყარა ზატკაზეც. მინები სრულიად ჩამტვრეული. ამ ავადსახსენებელ აღმართში სამოცდაშვიდი ტყვია აკრიფეს. რამდენი დარჩა მიცვალებულთა და ცხენების სხეულში, არავინ იცის.

ეს ამბავი მაშინვე შეიტყო მთელმა ქალაქმა, მოვიდა დეპეშები და სულ მალე დედა თამარი პაკროვსკის მონასტერში გადაიყვანეს.

ამ მართლაც და უდიდესი საოცრების შემდეგ დედა თამარი კიდევ უფრო აღენთო დიდი რწმენით და სიყვარულით წმინდა სერაფიმისადმი. აკი ამიტომაც აამენა სერაფიმო ზნამესკოეს სავანე და მისი იღუმენი გახდა.

ჩვენი საუკუნის ოცდაათიანი წლები რუსეთში მონასტრების სრული განადგურების ხანად შეიძლება ჩაითვალოს. 1931 წელს დედა თამარიც დააპატიმრეს. ბუტირკის ციხეში იჯდა. მას საკანში თურმე საუკეთესო ადგილი ჰქონდა დათმობილი. მისთვის ყოველთვის ძღვენი მიჰქონდათ და ყოველ დილას მისი სახელით ერთ-ერთი მონაზონი ამ ძღვენს იქ მსხდომთ ურიგებდა.

შემდეგ იგი ირკუტსკის ოლქში გადაასახლეს. სამხრეთელი ადამიანისათვის უჩვეულო კლიმატს ვერ გაუძლო დედა თამარმა და ტუბერკულოზით დაავადდა. საბოლოოდ ამ სენმა გამოასალმა იგი სიცოცხლეს. როგორც შემდეგ მონასტერში გავიგე – რუსეთის ეკლესია ამჟამად დედა თამარის წმინდანად შერაცხვის საკითხს განიხილავს.

ფიქრი მობილური ტელეფონის ზარმა შემაწყვეტინა.

– დედა თეოდორა დღეს ვეღარ მოგვისწრებს, უამინდობის გამო თბილისში რჩებაო, – მითხრა გოგიმ და დასძინა, – არა უშავს, მანამ დედა თამარს და სხვა მონაზვნებს გაესაუბრეთო.

თოვლზე არსად არა ჩანს ნაკვალევი. მხოლოდ ჩვენი მანქანის საბურავების კვალი რჩება. შუადღე უკვე გადასული იყო, როცა წმინდა ნინოს სავანის ეზოში შევედი.

თეთრად შემოსილი სვედიანი კიპარისები საზეიმოდ გამოიყურებოდნენ თოვლით მინამქრებული ტაძრის ეზოში.

ჩემს წინ ახალი სამყარო გადაიშალა.

მარადი ანასაშვილი.
„სრ“ სპეც. კორ.
თბილისი-სიღნაღი.

სურათებზე: თოვლში ჩაფლული სიღნაღი.
თედო ნიკოლაიშვილის ფოტო.

(გაგრძელება იქნება).

გენეტიკური მარათონი

საქვირჩვლი ხარ ზიქაო...

კაფია – ლექსების სამშობლოში

ალბათ იშვიათად შეხვდებით ფშავის მსგავს კუთხეს, სადაც პაერივით სჭირდებოდეთ ლექსები. ფშავი კაფია – ლექსების სამშობლოა, სადაც საგმირო თუ სატრფიალო ლირიკა, ხმით ნატირები, მოსაგონარი თუ სალაღობო კაფია – შემღერებანი მათი ყოველდღიური საზრდოა.

სტორის ხეობაში არის მთების კალთას მიყუჟული ერთი პატარა და ლამაზი სოფელი, რომელშიც სულ უკანა ფშავიდან ჩამოსახლებული ფშაველები ცხოვრობენ. ამ სოფელს ლეჩური ჰქვია. აქ ბევრი კაფია – ლექსით განთქმული მოლექსე ცხოვრობდა: მოსე არჩემაშვილი, ბაბალე ტურაშვილი-ჩოხელიშვილი, ნათელა ბეროშვილი-არჩემაშვილი, გარსევან ბალიაშვილი, ვაჟა წელაური, ფრუშკი ბეროშვილი, გოგია გამიაშვილი და სხვა.

დუშეთისა და თიანეთის რაიონები ხომ სავსეა ფშაველი მოლექსეებით, აქ დღესაც გრძე-

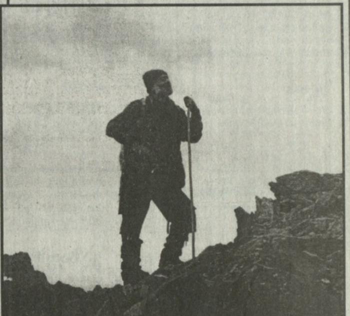

ლდება კაფიობა მიწერ-მოწერით, ზეპირი სიტყვით.

ერთ-ერთი გამორჩეული ავტორი გახლდათ ფშაური კაფიის დიდოსტატები ბაბალე მინდოდაური, ხვარამზე, ყრუ გიორგი (გიორგი მგელიაშვილი), დღეს კი მისი შვილიშვილი ელიზბარ მგელიაშვილი. ეს გენეტიკური მარათონი ფშავში გვარიდან გვარში დაჰქრის და გამგრძელებელიც არ ელევა.

განსაკუთრებით ღიმილის მომგვრელია ელიზბარ მგელიაშვილის, ლევან ბოძაშვილის, ირაკლი ალბუთაშვილის, მამუკა ფიცხელაურის, იოსებ აფციაურის, გია მგელიაშვილის (უდროოდ წასული), აკაკი ქლენტის, ირაკლი გოგოლაურის, უშანგ ბოძაშვილის, გიგლა ხახაშვილის, ირაკლი ცალუღელაშვილის, მიხეილ ნაყეურის და ვინ მოთვლის კიდევ... კაფიები.

ელიზბარ მგელიაშვილს ჭადრაკში რესპუბლიკურ პირველობაზე შეჯიბრიდან რომ დაბრუნებულა, შინ ლევან ბოძაშვილის ლექსი დახვედრია. მასაც საჩქაროდ ლექსი დაუბრუნებია:

„შენი წერილი მივიღე
სიცილით გავიგუდია,
ნუ დაგმობ ბიძაილასა,
კარგის დაგმობა ცუდია.
პაიკ-მხედართა ლაშქრითა
ძლივს გადავლახე ზღუდია,
ჩემპიონობის გვირგვინით
შაამკეს ჩემი ქუდია.
ძმისწულის გმირობაშია
თუ მაინც ვერ დავრწმუნდია,
ქალაქში ჩაიაროდი
თვითონ გიამბობს „სუდია“
საკვირველი ხარ ბიძაო,
მაინც უნდა სთქვა მრუდია,
შენთან თამაშში ფიშერს რა
პარტია გადაუდია?
შენი ენითა, ბიძაო,
სუყველას შამომდურდია,
ათასგნით გამოქცეულმა
მარახევს დაიბუდია
დადიხარ გალოთებული,
როგორც ბიძაშენ ყუდია,
მეველესავით იქა ხარ
საცა ერთ ქერივი ჰყუდია.

მამაჩემს, ივანე მგელიაშვილს საახალწლოდ ოჯახისათვის დაკლული ღორი გამოუგზავნა, იგონებს ელიზბარი. ლევან ბოძაშვილს ეს ამბავი გაეგო და მისგან დამრიგებლური ხასიათის ლექსიც მიუღია:

„მამამ ღორი გამოგიგზავნა,
კი მიიღეა ნეტარა?
ლუკმას უწყვეტავ პირშია,
დასდე ეშმაკის ბეგარა.
შენ გაკეთებას ერჩივნა,
რაზე იწვალა ბეჩავმა,
ერთ ყუნჭი როსად მეეჭრა
ტყეშიით ჩამეეთარა.
მენაც გერჩივნა, ძმისწულო,
რო იყო მამაშენთანა,
გესწავლა მაგის ხელობა
ჯამ-კოჰიტები გეთალა,
ზაფხულში გეხნა-გეთესა,
ზამთარში თივა გეთარა,
გეხადა პანტის არაყი,
მალმალ ხინკალი გეჭამა“.

ირაკლი ალბუთაშვილს ელიზბარის ოჯახისათვის დამბალი ხაჭო გამოეგზავნა და თან ლექსიც გამოეყოლებინა:

„საჭმელსა ტრადიციულსა
ვეძახით დამბალ ხაჭოსა,
შაჰკვერავს ჩემ დედაკაცი
მერმე ძლობანზე ახმობსა,
დარეცხავს დაასუფთავებს,
ახლა ქილაში აწყობსა,
სურნელად არომატია
არავინ დაიღმანჭოსა,
ზოგ ახლოს არ გაიკარებს
ზოგი კიდეცა ნატრობსა.
ორ-სამ ცალ გამოვიყოლე
ვიცი შენ ჯალაფთ მასწონსა,
ქლენტს კი არ გააგებინო
ეგ არ შაგაჭმევს მარტოსა“.

და, როცა ელიზბარ მგელიაშვილი განათლებიდან სკოლა-ინტერნატის დირექტორად გადაიყვანეს, ირაკლი ალბუთაშვილმა ახალი სამუშაოც ლექსით „აღუნიშნა“:

„გენაცვლე, ჩემო ელიბო,
მე ვერიდები წყენასა,
რაკი პატარა კაცი ვარ
მით არ დავაბამ ენასა,
მე იმას გირჩევ დაშორდი
ემაგ მანქანის რბენასა,
ცუდს არას გადაეყარო,
შენი შვილების ლხენასა,
გავიგე გადიდებულხარ,
შენა უფროსობ ყველასა,
დაგიწყავ დირექტორობა,
ბალღებს დაუწყებ რბევასა,
ვინ იცის, დამბალ ხაჭოსა,
გიზიდვენ რამოდენასა?..
დაჩვეული ხარ მაინცა
სხვისგან პატივისცემასა,
ემანდ არავინ გიჩივლოს
არ ცააცდინონ ენასა,
გამწარებული დაიწყებ
ბოლოს თითების კბენასა“.

ელიზბარმაც საპასუხო კაფია მისწერა... ეს კაფია-გალექსებანი ხდება ყოველდღიურად, განსაკუთრებით ზამთრის პერიოდში, როცა თეთრ სუდარაში გაეხვევა მთები და სოფლები... და გრძელდება დაუსრულებლად.

ეს ბრძენკაცები ამ ახალ წელსაც მიულოცავენ ერთმანეთს ლექსითა და კაფიით და კიდევ ახალი შედევრები შეემატება ჩვენი ფოლკლორის უდიდეს საგანძურს.

იზა ჯაჭვაძე.

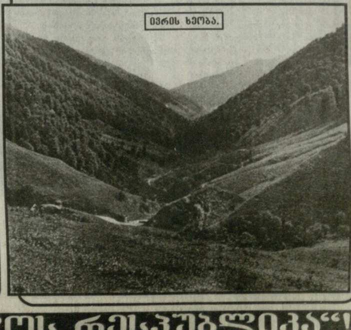

სიკეთე

სამად გაყოფილი „რწმენა“

მიუსაფარ და მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვთა სახლი „რწმენა“, რომელიც ნაძალადევში მდებარეობს, ახლა სამოცზე მეტ აღსაზრდელს მფარველობს. აქ ბინადრობენ ობლები, ქუჩიდან მოძიებული მოზარდები და უკიდურესად გაჭირვებული ოჯახის შვილები, რომელთაგან ოცდარვა სკოლამდელი ასაკისაა.

მშობლიური მზრუნველობით გარემოცულმა პატარებმა საკუთარი თავის რწმენა „რწმენაში“ იპოვეს. ისინი გრძნობენ აღმზრდელთა სიყვარულს, სითბოს, მათს თავდადებას ბავშვთა კეთილდღეობისათვის. ამ სათუთი მოპყრობით გულგამთბარმა ერთმა პატარამ, თავშესაფარში ნაცნობი გოგონაც კი მოიყვანა, რომელიც მათხოვრობით ირჩენდა თავს...

საოცარი გულისხმიერებით გამოირჩევიან თავშესაფრის დირექტორი ნათელა გორდეზიანი და უფროსი აღმზრდელი დოდო ლომაშვილი. სწორედ მათი ფაქიზი დამოკიდებულების გამო უბრწყინავთ ბავშვებს თვალები, არიან კაცთმოყვარენი, სიხარულით ეგებებიან ყველა მომსვლელს და ძალიან, ძალიან დიდი სიყვარული შეუძლიათ. ამ სიყვარულის თავისებური გამოვლინებაა ის, რომ ორი შეზრდილი ისე შეთვისა ერთმანეთს, დროებით დაშორების შემთხვევაში ერთ-ერთი ავადაც კი ხდება.

ეს საოცარი პატარები დედის ფრთებქვეშ შეფარებულ ბარტყებს ჰგვანან. ამ ბარტყებს თითქოს პატრონი ჰყავთ – თბილისის მერია და განათლების სამმართველო, მაგრამ...

ბავშვთა სახლი „რწმენა“ ყოფილი ბაგა-ბაღის შენობის მეორე სართულზეა განთავსებული. ირგვლივ ყველაფერი კრიალებს, კედლებს აღსაზრდელთა ნამუშევრები ამშვენებენ, თუმცა ისინი უამრავ ბზარს მაინც ვერ ფარავენ. ერთი საძინებელი ოთახი მიწისძვრის შემდეგ საერთოდ გაუქმებულია, რადგან მისი კედელი უზარმაზარ ნაპრალებს დაუღარავს და როდის ჩამოიქცევა, არავინ უწყის.

საქართველოს ტელევიზიის პირველმა არხმა, გადაცემაში „ჩვენი მისამართია“, არაერთგზის გაამუქა ბავშვთა თავშესაფრის სავალალო მდგომარეობა, მაგრამ დასახმარებლად მოსულთა დაპირება დაპირებად დარჩა. ან კი რა გასაკვირია, მათ ხომ თბილისის მერია შენობის გამაგრებას ორი წლის წინათაც ჰპირდებოდა, რასაც საშველი დღემდე არ დაადგა.

უკიდურესად მძიმე პირობების გამოსასწორებლად „რწმენის“ თანამშრომლები თავადვე ზრუნავენ, მათი მეკეთებულია სველი წერტილები, ელექტროგაყვანილობა, დაგებულია ლინოლეუმი.

თავშესაფრის დირექტორის ნათელა გორდეზიანის მცდელობით, მოძიებულია ორგანიზაცია, რომელიც მთელი შენობის გამაგრებაზე იზრუნებს. მაგრამ ამისათვის საჭირო პროექტის შემდგენის გამოძებნა ვერ მოხერხდა, ისევ და ისევ უსახსრობის გამო (ორგანიზაციას „რწმენის“ დირექცია მეგნებულად არ ასახელებს). თავშესაფარი თხოვნით მიმართავს თბილისის მერიას, ბიუჯეტით გათვალისწინებული 6 ათასი ლარი მაინც დროულად გადაურიცხონ საპროექტო ინსტიტუტს, რათა საქმემ ოდნავ მაინც წაიწიოს წინ და ისედაც დაჩაგრულ ბავშვებს, ეს ბოლო „რწმენაც“ თავზე არ დაემხოთ.

საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ გაეროს ბავშვთა ფონდის „იუნისეფის“ წარმომადგენლები თავშესაფარში ბუნებრივი გაზის გაყვანას აპირებდნენ, რაც არ მოხერხდა დაზიანებული კედლის გამო. თუმცა თავშესაფრის დირექციისათვის სასიხარულოა ალბათ, ამერიკის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო „იუსაიდის“ შემწეობა, რომელიც 2002 წლის დეკემბრიდან 2003 წლის მარტის ჩათვლით „რწმენას“ ელექტროენერგიის საფასურს გადაუხდის.

როგორც ჩანს, „რწმენის“ ბავშვები მარტო საკუთარი მშობლებისა და ქალაქის მამებისაგან არ არიან „მიუსაფარი და მზრუნველობას მოკლებული“.

დაახლოებით ერთი თვის წინათ, ბავშვთა სახლის დირექციამ წერილობით მიმართა გლდანი-ნაძალადევის „წითელი ჯვრის“ საკოორდინაციო ორგანიზაციას, ბავშვებისათვის საახლწლოდ დახმარება გამოეყოთ. ცოტა ხნის წინათ, დიდი ბრიტანეთიდან თბილისში „კეთილ სამარიტელთა ქისის“ საახალწლო ჰუმანიტარული დახმარება ჩამოვიდა. საჩუქრების დარიგება „წითელი ჯვრის“ ორგანიზაციამ ითავა. მათი განცხადებით, უზარმაზარი თვითმფრინავი 5 მილიონი საჩუქრით იყო დატვირთული და ეს საჩუქრები ყველა გაჭირვებულ ბავშვს გადაეცემოდა. ბრიტანელმა და ქართველმა ქველმოქმედებმა თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის ერონულ თეატრში ერთობლივი კონცერტიც გამართეს...

თავშესაფარ „რწმენას“ თხოვნა არ დაუვიწყეს, გამოეხმაურნენ რაიონის „წითელი ჯვრის“ ორგანიზაციიდან და 60 ბავშვზე მხოლოდ... 20 ბილეთი გადასცეს. ახლა აღმზრდელები იმ ოც ნაბოძებ საჩუქარს ხსნიან და თითოსაგან სამს აკეთებენ... ვინ იცის, პატარებს ერთმანეთის სათამაშოზე გულიც კი სწყდებათ, მაგრამ მთავარია, რომ „ქველმოქმედებმა“ მოვალეობა „მოიხადეს“.

მართლაც რომ მწარეა ობლის ლუკმა.

მზია ჩხიკვაძე,
საქინფორმის კორ.

ოჯახი

ცხინვალია მისი მშობლიური ქალაქი და მამული

ცხინვალის ცენტრში, სუვოროვის ქუჩიდან ყოველ დილით პურის მაღაზიისკენ მიემურება მაღალი, სიმპათიური მამაკაცი, მიდის და ქუჩაც თან მიაქვს ფართო მხრებით, რომლებსაც, თითქოს, ჯერაც არ უგრძვნიათ მერვე ათეულის სიმძიმე. დინჯად, ტკბილქართულით მოიკითხავს მეზობლებს, ნაცნობ-მეგობრებს – მერაბ სიმონიშვილს, ზურაბ სოლომონიას, საშა ჯიოევს, სტეფანე გრიქუროვს, დავით გიგოლაევს...

შინ დაბრუნებულ სევერიან ჯავახიშვილს სუფრა უკვე გაშლილი ხვდება. მეუღლე, ნინო რეხვიაშვილი, ჯერაც რომ შერჩენია ძველი სილამაზის კვალი, ასაკის მიუხედავად, მარჯვედ ტრიალებს სამზარეულოში. საუბარ-საუბარში მოათავებენ საუზმეს და თავ-თავის საქმეს შეუდგებიან. ბატონი სევერიანი უფრო ხშირად მშობლიურ სოფელ ქსუისში მიემგზავრება მამაპაპეული სახლ-კარისა და ბაღ-ბოსტნის მისახედად. ქალბატონი ნინო კი შინ ტრიალებს. შემოდგომაზე თათარას ადუღებს, წარმოშობით რაჭველი და მერე კახეთში გაზრდილი ქალი, ჩურჩხელებს ავლებს, რათა საახალწლოდ შვილებსა და შვილიშვილებს გაუგზავნოს, ზოგს – კრასნოდარში, ზოგს – თბილისში. ხან ისინიც ჩამოდიან და აახმაურებენ ხოლმე სიწყნარეს მიჩვეულ სახლს, გაახალისებენ მოხუცებს.

ეს სახლი გიორგი ჯავახიშვილმა უმცროს ვაჟს სევერიანს თითქმის ნახევარი საუკუნის წინათ შეუძინა დავით უგრეხელიძისგან, რომელიც ოჯახით თბილისში გადასახლდა. აქ დაზარდეს სევერიანმა და ნინომ ქალ-ვაჟი, სახლიც გადააკეთეს, მყუდრო და მოხერხებული გახადეს, ირგვლივ ვაზის ტალავერი შემოარტყეს, მერე ქალ-ვაჟი დააოჯახეს, შვილიშვილებიც ახმაურდნენ და წინ მშვიდი, წყნარი სიბერე ჩანდა მთამომაველებით გაძლიერებულ ჯავახიშვილების ოჯახში. მაგრამ ერთ დღეს ცხოვრების ჩარხი სხვანაირად დატრიალდა, ვითარება სხვანაირად აიწეწა...

თუმცა, მანამდე იყო წუთისოფლის ავ-კარგით სავსე ათეული წლები, თვეები, დღეები.

სევერიანმა ბავშვობა უფროს და-ძმებთან ერთად ცხინვალის რაიონის სოფელ ქსუისში გაატარა. იქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა 1943 წელს და მაშინვე ჯარში გაიწვიეს. თბილისის სნაიპერთა სასწავლებლიდან პირდაპირ ფრონტზე ამოყო თავი. დაიჭრა, უფის ჰოსპიტალში უმკურნალეს და მესამე ჯგუფის ინვალიდად დაბრუნდა სახლში. მის პირად არქივში ინახება I ხარისხის სამამულო ომისა და III ხარისხის დიდების ორდენები, მედლები.

გამომჯობინდა თუ არა, სამხრეთ ოსეთის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის ქართული ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტზე განაგრძო სწავლა. მისი დამთავრების შემდეგ კი, 1949 წელს მოსკოვის გორკის სახელობის ლიტერატურის ინსტიტუტთან არსებულ ასპირანტურაში ჩაირიცხა დაუსწრებელ განყოფილებაზე. ოჯახური პირობების გამო მისი დამთავრება ვერ შეძლო და 1950 წლიდან საოლქო გაზეთ „საბჭოთა ოსეთის“ მრეწველობისა და ტრანსპორტის განყოფილების გამგედ იწყებს მუშაობას ცხინვალში. ვერც კი მოასწრო ჟურნალისტური ცხოვრების გაცნობა, რომ ქსუისის მანქანატრაქტორთა სადგურში პოლიტნაწილში დირექტორის მოადგილედ გადაიყვანეს.

ამასობაში დაოჯახდა. სათნო და მწყაზარი ნინო რეხვიაშვილი დატრიალდა ჯავახიშვილების კერაზე. ბატონი სევერიანის პარტიული სამუშაო კვლავ ჟურნალისტურმა შეცვალა – ცხინვალის რადიომაუწყებლობის ქართული გადაცემების რედაქტორად დანიშნეს; შემდეგ, სრულიად მოულოდნელად, ქსუისის კოლმეურნეობის თავმჯდომარედ აირჩიეს. სწორედ აქ გამომჟღავნდა თვალშისაცემად მისთვის დამახასიათებელი პირდაპირობა, პატიოსნება და უკანონობასთან შეურიგებლობა. ეს ბევრს არ ეპიტნავა. ამიტომაც ბრიგადირად ჩამოაქვეითეს. 1960 წელს ისევ გადმოხედეს მოწყალე თვალით. ალბათ, იფიქრეს, ჭკუა ისწავლაო და სამხრეთ ოსეთის დამზადების სამმართველოს უფროსის მოადგილედ დანიშნეს, ხოლო რამდენიმე წლის შემდეგ, ქსუისის კოლმეურნეობის საერთო კრებაზე, გლეხების მოთხოვნით, კვლავ აირჩიეს თავმჯდომარედ, თანაც ისე, რომ იგი არც ესწრებოდა იმ კრებას.

რადგან სოფლის მეურნეობაში უწევდა მუშაობა და ზერელე ცოდნას ვერ ურიგდებოდა, დაუსწრებლად განაგრძო სწავლა თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში. თუმცა, მისი დამთავრების შემდეგ ბატონ სევერიანს უკვე სამუდამოდ ჰქონდა ხელი აღებული სოფლის მეურნეობაზე და კვლავ ჟურნალისტურ მუშაობაში ჩაერთო. გაზეთ „საბჭოთა ოსეთში“ ჯერ გამომშვებ-რედაქტორი, მერე სოფლის მეურნეობის განყოფილების უფროსი კორესპონდენტი, ხოლო 1980 წლიდან გაზეთის დახურვამდე, საბჭოთა მშენებლობის განყოფილების გამგე იყო. მისმა პირველივე კორესპონდენციებმა დააინტერესა მკითხველი. მათში ჩანდა ცხოვრებისეული გამოცდილებაც, საქმის არსში ჩაწვდომაც, ქართული ენის ნიუანსების ღრმა ცოდნაც. პოპულარობა კი მაინც ფელეტონებმა და იუმორესკებმა მოუპოვეს. თვითონ სიმართლით ცხოვრობდა და საგნებსაც თავის სახელს არქმევდა. ასე აგრძელებს დღემდე.

მეუღლეც ასეთივე სიმართლისმოყვარული და ალალი ჰყავს სევერიან ჯავახიშვილს. ქალბატონი ნინო ადამიანებში მხოლოდ სიკეთეს ეძებს. ასეთი ხასიათის ჩამოყალიბება, იქნებ, იმანაც განაპირობა, რომ თითქმის 30 წელი ბავშვებთან ჰქონდა საქმე, – ცხინვალის № 1 ქართულ საშუალო სკოლაში დაწყებით კლასებს ასწავლიდა.

ორივე შვილმა თბილისის სახელმწიფო პოლიტექნიკური ინსტიტუტი დაამთავრა, დაოჯახდნენ, შვილიშვილებით გაახარეს ბებია და პაპა. ადრე მათთან თბილისიდან ხშირად ჩამოდიოდა უმცროსი შვილიშვილი – კუკურის ვაჟი დათა, მაგრამ წლეულს სკოლაში წავიდა და ისე მალიმალ ვეღარ აკითხავს ცხინვალს. კარგად სწავლობსო, – უხარიათ.

დროდადრო მათს ოჯახში სევერიანის თანატოლი მეგობრები იკრიბებიან. ჭიქა ღვინოზე ბაასობენ, ცდილობენ მხოლოდ კარგი გაიხსენონ, ზოგი შვილის წარმატებაზე იტყვის რამეს, ზოგიც შვილიშვილის სიცელქით აცინებს თანამეინახეთ. პატარ-პატარა სიხარულს ჩამოურიგებენ ხოლმე ერთმანეთს. ბატონი სევერიანი უსათუოდ აღლეგრძელებს მეზობლებს – თემურ ქოქოევს, იოსებ ბესთაევს, ოლეგ ბიაზროვს, იმათ, 1991-92 წლებში ქუჩებში პიკეტები რომ მოაწყვეს, ღამეები ათიეს და ქართველთა სახლები დაწვას გადაარჩინეს. თუმცა, ბევრი რამ გადაიტანეს – შიშიც, სიცივეც, უარესიც, მაგრამ ქართული გენი, ქართულად მეტყველება მათი და მათ მსგავსთა სახით კვლავ არსებობს ცხინვალში. და პატარა დათამ უკვე იცის, რომ ზაფხულში თავის ცხინვალს უნდა მიაშუროს, ის არის მისი მშობლიური ქალაქი და მამული.

წარსული ცუდ სიზმრად დარჩა, მომავალს იმედით უყურებენ. როგორც ყოველთვის, ამ საახალწლოდაც ჯავახიშვილების სახლის კარი კვლავ ღიაა კეთილი სტუმრისთვის, მეზობლისთვის, მეგობრისთვის...

ციალა კახნიაშვილი,
„სრ“ საკ. კორ.
ცხინვალი.

სურათზე: სევერიან ჯავახიშვილი და ნინო რეხვიაშვილი შვილიშვილთან ერთად.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 319-320, შაბათი, 31 დეკემბერი, 2002 წელი.

პოეზია — უპირველეს ყოვლისა

რაც ბოლო ხანს დამეწერა

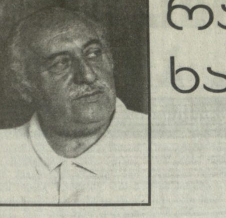

შოთა ხოდაშნელი

ხეებო!

ზემოდან ცქერას დაუსრულებელს,
დრო არი, კარგნო, თავი ანებოთ.
ცად ასროლილნო, ამართულებო,
მშვენიერებო, ჯიშიანებო.
...
თქვენს გვერდით უკვე ბევრი ხე
ხვნეშის...
გაიკაკუნა ნაჯახმა ტყეში.
...
ჰეი, ხეებო, მორთულნო მწვანით,
გაბრუებულნო, მთათა ქებითა.
სულ რომ ცისაკენ გიჭირავთ
თვალი
ჩამოიხედეთ ზოგჯერ ქვევითაც...
ნორჩი ხეები მხრებით დაჩრდილეთ,
და ცხრათვალა მზეს ეალერსებით.
მეშვიდე ცას რომ მისწვდეთ
სიმაღლით,
მიწაში გიდგათ მაინც ფესვები.

ზღვა

არ შემშურდება ძალა არვისი
შენი ძალა მშურს მხოლოდ და
მხოლოდ.
ეგ აღელვება, ბრძოლის ხალისი,
უკიდეგანო სივრცე და ბოლო.
შენ აჩენ ყველა ლამაზს და ტანადს.
თვალადია თუ შეუხედავი.
შენთან მეღავნდება ფირივით
ჩქარა.
მკერდი სავსე თუ
ტანი ნეტარი...
ცხოვრება ზოგის
შენს ბორგვას მოჰგავს.
და ხშირად შენთან
მხარულით ვდაობ:
ამდენ ჭუჭყიანს
ტანს და ფეხს რომ ჰბან,
და სუფთა რჩები
ისა მშურს — ზღვაო!

ნაძვი

პატარა ნაძვო, გეხლება ქარი,
ზამთრის ქარი და თოვლი.
სუდარას გაფენს ეს იანვარი,
ტყეს ჟამი უდგას გლოვის...
გაწყდება ქარი. უნდა, როგორმე
გაგტეხოს, დაბლა დაგცეს.
ნუ გერცხვინება, თუ გაჭირვებულს
ოხვრა და კვნესა დაგცდეს...
შენ მაინც უნდა იდგე, ძამია.
ყოველგვარ ჭირში გაძლო.
რა ვქნათ, თუ ახლა თოვლის
ქარია,
მზეც გადმოგვხედავს, ნაძვო!
...
სცივათ ტყემლებს
და ალუბლებს სცივათ.
ალუბალი კვირტის
გაშლას შიშობს!
და ღრუბელმა
უხმაუროდ მტირალ
ღრუბელს ჰკითხა:
— რა გატირებს, ბიჭო?
...
ისევ შევხვდით. მოვდიოდით
სადღაც.
ის დღეები წლებში ჩაიკარგა.

ახლა უკვე ყველაფერი გვქონდა,
ყველაფერი სიყვარულის გარდა.
ულიმღამოდ ვსაუბრობდით ერთხანს
და სიტყვები გვებნეოდა ქარში.
არ ვიცოდით რაღა უნდა გვეთქვა
და უბრალო ნაცნობებად დავრჩით.

შუადღე

გატრუნულა გარემო.
ცა არ იცვლის გუნებას.
გზებზე მოირწევიან —
დაზვინული ურმები.
ნათიბებში ცხენები
ბალახს ახრამუნებენ.
დგას ბუღი და გათიბულ
ველ-მინდვრების სურნელი.
წყარო — დაპატარავდა
და ჩრდილს ფასი დაედო.
ველზე მზეკაბანია.
მწყერი ტირის ბალახში.
მინდა ახლა გათიბულ
ბალახებზე დაეგდო,
ჰაი, გიდი, ეს ველი
ერთი მომცა ქალაქში...

მამულის გზაზე

სავსე როგორც შემოდგომა.
ლაღი როგორც გაზაფხული.
აქ ორსული ქალი მოდის,
ერთობ სახე გაბადრული.

აგვისტო

ეს მზე იწვის დადაგული
და ჩამოდის ციდან ღვარად.
ბიჭი მორბის მზედაკრული,
პატარა და ტიტლიკანა.
ბიჭუკელას სიცილი კი —
თვითონ მზესაც ეცილება.
მოაქანებს იმ სიმდიდრეს,
რაზეც ყველას ეცინება.

გაზაფხული

გოგო მოდის გადაპენტილ
ჩრდილში მაღალ ტყემალთა.
ისე მოაქვს ძუძუ-მკერდი,
თითქოს სხვისი ემართა.

შემოდგომა

ნაცნობები თუ იხილა
საგანგებოდ მოწვეული,
მაღალ ხიდან წითელ პირით
ილიმება ბროწეული.
...
სიმინდები შრიალებენ,
ჩანს დაუდგათ ტაროსი, —
მაღლები და მზიანები,
ორ და სამი ტაროთი.

შეხვედრა

გულში ახლა ასი მზეა
ჟივილიც და ხივილიც.
ალბათ, ამის მიზეზია
უმიზეზო ღიმილი...

ხარები

ნიშა შუბლი და რქები აწვდილი,
გმინვა დაფარულ იდუმალებით.
მრავალჭირნახულ მომთმენ კაცივით,
ნაღველით სავსე ფართო თვალებით...

სანთელი

იგი იწვოდა.
ანათებდა სევდით უთქმელით.
სხეულის დაწვით

განირიდა ბნელეთის რიდე.
მერე ნელ-ნელა, თავისთავად
მოსწყდა მუხლები,
ჩაიჩოქა და...
გათავდა კიდეც...

იქნებ

ზღვა რომ ზღვა არი
მასაც ეწვის მზისაგან ტანი;
ვებრძოდი ფიქრებს —
გულში დანახანს
იქნებ ისა ხარ,
რომ ვეძებდი
ამდენი ხანი
იქნებ არა ხარ!

ვულკანი

ბორგავს დედამიწა,
ფიქრმა მოიხელთა.
მუხლი შეატოკა,
მხრები შეარხია.
ეს მიწის გულიდან
დარდმა ამოხეთქა,
ადამიანები —
ვულკანს ეძახიან.
...
როცა მოსკდება
თქეში და ღვარი,
მეხი გრიალებს,
ირინდება ყოველი მთაში;
განა ხშირია ასეთი რამ,
მაგრამ ხომ არის,
ზოგს ბერმუხის და
ზოგს ლოკოკინას
ბედი შურს მაშინ.

გავა ხანი

მდინარე ხეთქავს კალაპოტს და
დრტვინავს, მოღელავს,
ეძებს რაღაცას,
უმიზეზოდ ბორგავს,
დიდდება.
— ახალგაზრდაა.
ძალას სინჯავს,
ხმასაც იბოხებს.
გავა ხანი და გზას იპოვნის, —
დაიწმინდება.

ნატვრა

არავის ვგავდე — ვითარცა გრემი,
ან ალავერდი, ჯვარი, იყალთო,
ღმერთო, მისმინე, ღიმილი ჩემი
ერთფეროვანი არ გამიხადო!

მეხი

ცაზე ეკიდა ელვა ხვეული
და ნაძვის ძირში დუმდა კარავი.
როცა შეფრინდა ანაზდეულად
ტყეში გრიალი, ხეთა მზარავი...
ტყეს ნამეხარი ნაძვი სტკიოდა,
როცა ხეობა ჯანღმა შებინდა.
და ეღვრებოდა ცრემლი ციური.
კარავს ნაძვების წამწამებიდან.
...
მხოლოდ ოცნებას ვერაფრითგავცდი.
ყველა მიხვდება, ალბათ, დანარჩენს.
რეჟისორია ცხოვრება მკაცრი:
მუდამ ღარიბის როლს მათამაშებს...

ნატვრა

მზე ჰკოცნის ახლა
შეუბრალებლად
თეთრ სახეს, ყელს და მკერდს.
...
ნეტავ მაქცია მზედა.

კაი ყმა

ივანე წიკლაურის ლექსი „რამ დამაბერა" დიდი და ჭეშმარიტი პოეზიის ნიმუშია. ეს არის უაღრესად თავისებური ლექსი თავისი აგებულებით, ფორმით, მსოფლაღქმით, ხატოვანი აზროვნებითა და განცდის სიმძაფრით. მასში შენივთებული და შერწყმულია პიროვნების და სამშობლოს ტრაგიკული ბედი. ეს არის ავტორის აღსარება და მის მიერვე ეპოქისადმი გამოტანილი მსჯავრიც.

ასეთ ლექსს განგება მხოლოდ ერთხელ აწერინებს ადამიანს, რჩეულს. ეს ისეთი სულიერი განწმენდაა, რომელიც მხოლოდ მარადისობის კარიბჭის წინ ხდება.

ვინ იცის, იქნებ ივანე წიკლაურმა მხოლოდ ამ ლექსისათვის იცხოვრა ქვეყნად. თქვა და წავიდა, რადგან პირნათლად მოიხადა კაი ყმის ვალი ღვთისა და ერის წინაშე.

ვახუშტი კოტეტიშვილი.

ივანე წიკლაური

რამ დამაბერა

ვერ მიცნა ჩემმა სწორფერმა, ქალამ ჩემ დროსამ, ხნისამა:
— რამ დაგაბერა, — ის მითხრა, — ბიჭო, მზემ ჩემის მმისამა!
— ჩემ დაბერება, ქალაო, წელმა ქნა სამოცისამა,
სამოც-სამოცჯერ მასვლამა გაზაფხულისამ, სთვლისამა,
ოცდაერთ ათას ცხრაასჯერ ცაზედ ამასვლამ მზისამა,
გაფრენამ სიზმარივითა შვიდას ოცისა თვისამა,
ჩემ თავზედაც ქნა ბოინი მსაჯულმა სიცოცხლისამა...

საოცრად ადიდებამა როშკას ფონთანას წყლისამა,
დიდის ნიაღვრის მასვლამა, წაღებამ წისქვილისამა,
წისქვილთან ერთად წაღებამ მამაჩემისამ, დისამა,
წყლის წაღებულის მევამა, ვეღარ მახელვამ მკვდრისამა...
ვერ დაიჭირის სიკვდილი გზა-შარამ სიალნისამა...
ჩვენად ჭირად და ბოროტად დალოცვამ ცხენოხრისამა,
ურჯულოსავით ნაქნარმა მაშინ ჩემ დედიმმისამა.

ყოფამა სიდუხჭირითა, სიმწარემ სიობლისამა,
ოფლ-შრომამ დედაჩემისამ, შამენამ მამულ-წყლისამა,
მამულ-წყლის გამაისობით გაყიდვამ ტალავრისამა,
აიმის დაფასებამა არვისგან არაისამა.
მრავალჯერ ფეხის დადგმამა თავისისამ და სხვისამა,
სრუ მარტუაის ყოფამა, არვისგან ჭერამ მხრისამა,
როცა ვერ ვიყავ ვაჟკაცი, მაშინ სიმრავლემ მტრისამა,
მტერ-დუშმნის სახლში შამასვლამ, დედისად მაჭრამ მხრისამა,
ვერ ვიყავ სრულიწლოვანი, ამაშინ შამბამ ხმლისამა,
დედის დამჭრელის აკუწვამ ნალესის ფრანგულისამა,
ჩახჩუხით მირგვალთ მავლამა ვაჟიათ წინგარდისამა;
გიორგობის ღამემა, ღულს ხიდმა ჭიგანისამა,
ჩემზე მლიერის მტრისადა ორ-სამჯერ შაკვრამ გზისამა.

შაცდომამ ჩამამაბერის, სიბრმავემ სიბალღისამა,
არარაის მალისტანებას ერთდროს არლოცვამ ჯვრისამა,
მაშინ ჩემ უწადინოდა, თან წაქეზებამ სხვისამა,
დიდგორ დღეობის ჩაშლამა, ვერ შაყრამ თემობისამა,
წვერს ვეღარ წასვლამ ტოლათათ, ვერ რბოლამ
ცხენებისამა,

ჩამახსნამ ბეღელზეითა ზარისამ სარეკლისამა,
დიდგორის ჯვარის ატკრეცამ, ჯვარისამ, ჯვარისკრისამა,
გალმროშკას, ქარჩისკალოსა, ბეღლისკარ მაჭრამ ხისამა,
გუდანის ჯვრისად დახვედრამ, კინაღ ჭრამ მედროშისამა,
ამაგან ჩამამაბერის, ჯავრმ ვერაბევრად მტრისამა.

მტერს მტრულად ვუსწორდებოდი, ჯვარის წყალობამ,
ხვთისამა,
თან გამიმრავლის დუშმანი ჰირში თქმამ სიმართლისამა,
ერთგულის გაორგულებამ, აყოლამ სხვადასხვისამა,
ჭაბუკობის დროს ღალატმა ქალისამ ლამაზისამა,
თავზე ასრიგის გადავლამ ჭორისამ, სამრახისამა,
მეკვლეში გამასაესა ღამემა ახალწლისამა,
ცის კარგახმაის ნახვამა, ხანმა ერთ მინუტისამა,
დანატვრის ვეღარ მასწრობამ, ჩქარად გაკურვნამ ცისამა.

ჩამამაბერის ტიალმა ქროლვამ გრილ ნიავისამა,
კალატის წვერზე მასმამა ყინულიანის წყლისამა,
ზამთრის ქარ-ბუქვის გუგუნმა, გრიალმა ზვავებისამა,
ზაფხულის სილამაზემა, სიმრავლემ ყვავილისამა,
მთიბელში მჯობინობასა ელვამა ცელებისამა,
ფხიტუს ფხვრიალით რბოლამა ცხენისამ ნაქერლისამა,
ბექ-ბუქის გაერთფერებამ, ნათობამ ნალებისამა,
დილას შურთხების სტვენამა, ღამით ყმუილმა მგლისამა,
კლდის ეხში შამაცინებამ ჯიხვთწყემსა ქალაისამა,
ჭიუხში ღამისთევამა, მიყოლამ ჯიხვებისამა,
ზატვრის ხელფიცხად ტრიალმა, ხმარებამ შაშხანისამა,
ერცხვისად შამახეთქებამ ჩრდილისა-დ მზისჰირისამა,
შუა ღილღომდე ჩასვლამა ხევსურის თოფის ხმისამა,
ხარლაღის გაგორებამა, ჩაჯახჯუხებამ რქისამა,
არწივის ჩამაქროლვამა, წაღებამ წილ-კერძისამა,
შაღებვამ ჯიხვის სისხლითა მაგ ტანიურის ტბისამა,
მხრებამდე ტბაში შასვლამა, შაჩქვეფამ სიმურისამა,
ტბააშით გამატანამა მაკლულის ჯიხვ-მაზვრისამა.

ქისტეთ ომიკში მისვლამა, ზე მთვარის დგომამ
მცხრლისამა,
ბზესავით ტყვიის მაშლამა, კივილმა ქისტებისამა,
მიმდგარმა დასწრობაზედა ბაგ-ბუგმა ნაგნებისამა,
წინითი გამაფშვნეტამა ჰირქერა წვრილმაღლისამა.

ჩამამაბერის ჩონგურმა, გათლილმა ვერხვის ხისამა,
თავბერაულის გათლილმა, ტოლხემათ მიხაისამა,
ერთ დროში ხელში ნაჭერმა უთურგათ ჯურხაისამა.

თვალთად სინათლის მაკლებამ, ჩამაყრამ კბილებისამა,
ვერ ნახვამ სიკვდილის დღესა დიაკონთ გიორგისამა,
იმისგან თვალისჭერამა ჩემ მისავალის გზისამა,
ჩემგან ვერგამართლებამა ნაქონის იმედისამა.

ჩაქრობამ, ჩანაცრებამა ყველა ჩემ მეგობრისამა,
ჩემ დროში გადაქსაქსვამა ნარჩევის ქალ-ვაჟისამა,
ჩემ მარტუაის დარჩომამ, ჩამათეთრებამ თმისამა,
კაის დროების წასვლამა, ვერ მასვლამ უკეთისამა.

...სიზმარში მკითხის ამბავი ლელამა გაბურისამა,
მკვდარმა, ვერდავიწყებულმა ორმოცდაორის წლისამა,
კელაჰტარივით ჩაქრობამ ჭრელების თვალებისამა,
ბარუქას დაბინავებამ, გაწირვამ არხვატისამა.

გამოიცა

კიდევ ერთი საჭირო წიგნი

ახლახან სტუდენტთა და ასპირანტთა წიგნის თაროს მეტად საჭირო და სასარგებლო სახელმძღვანელო „საქართველოს ადმინისტრაციული სამართალი" — შეემატა.

წიგნის ავტორია ცნობილი მკვლევარი, 100-ზე მეტი სამეცნიერო შრომის ავტორი, ქართული სამართლის რეფორმის სამთავრობო კომისიის ადმინისტრაციული კანონმდებლობის რეფორმის ქვეკომისიის ხელმძღვანელი, მრავალი საერთაშორისო, რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენციისა თუ სიმპოზიუმის მონაწილე, ადმინისტრაციულ მეცნიერებათა საერთაშორისო ასოციაციის წევრი, ქ. ბრიუსელის იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადმინისტრაციული სამართლის კათედრის გამგე, ადმინისტრაციული სამართლის მეცნიერების ფუძემდებელი საქართველოში, პროფესორი **ვალერი ლორია.**

მის მეცნიერულ დამსახურებად ითვლება ადმინისტრაციული პროცესის წარმოების სახეების დადგენა, იმ კანონზომიერების აღმოჩენა, რაც იურიდიული პროცესების ნაირსახეობას იწვევს. მისმა მეცნიერულმა გამოკვლევებმა ფართო გამოხმაურება პოვეს რუსულ, პოლონურ, გერმანულ, ინგლისურ იურიდიულ ლიტერატურაში.

წიგნი არის სახელმძღვანელო ადმინისტრაციულ სამართალში, რომელიც დაეხმარება სტუდენტებს, ასპირანტებსა და ადმინისტრაციული სამართლით დაინტერესებულ ყველა ადამიანს.

სახელმძღვანელო 32 თავს მოიცავს.

იგი შეეხება ადმინისტრაციული სამართლის კარდინალურ საკითხებს, რომლებიც უმაღლესი იურიდიული სასწავლებლების სასწავლო გეგმით არის გათვალისწინებული.

მასში წარმოდგენილია ადმინისტრაციული სამართლის არსი, ნორმები, ურთიერთობები, წყაროები, კოდიფიკაცია და სუბიექტები. საინტერესოდ არის გადმოცემული სახელმწიფო (საჯარო) სამსახურსა და საჯარო მოსამსახურის ცნება, კლასიფიკაცია, მოსამსახურეთა დისციპლინარული პასუხისმგებლობის საკითხები, მმართველობის ფონდები, მეთოდები, ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა, განსაზღვრულია ადმინისტრაციული გადაცდომის ცნება, პასუხისმგებლობა სხვადასხვა დარღვევებისათვის და სხვა აქტუალური საკითხები.

მაია ასაკაშვილი.

ზეიმი

დევნილი ბავშვები გაახალისეს

ბუშინწინ დამლევი ახალი წელი იზეიმეს სასტუმრო „ივერიაში" მცხოვრებმა აფხაზეთიდან დევნილმა ბავშვებმა.

სადღესასწაულოდ მორთულ საგამოფენო დარბაზში „წამში" დევილ და უპოვარ მოზარდთა კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის „ოქროს საწმისის" ვოკალურ-ქორეოგრაფიული ანსამბლის წევრებმა: ირაკლი ქვანიამ, თორნიკე დეკანოზიშვილმა, ირაკლი და ეკა ყალიჩავებმა, მაშუკა გოგიბერიძემ, თემურ ქლენტმა და სხვებმა შეასრულეს არიები, დუეტები და საგუნდო ნომრები ვიქტორ დოლიძის ოპერიდან „ქეთო და კოტე", ზაქარია ფალიაშვილის ოპერებიდან „აბესალომ და ეთერი", „დაისი" და ალექსანდრე ბუკიას ოპერიდან — „ყვავილების მისალმება".

მსმენელთა მოწონება ხვდა წილად ბავშვების მიერ შესრულებულ ქართულ ხალხურ და იტალიურ სიმღერებს. კონცერტის მოსამზადებლად დიდი მუშაობა გასწია ცენტრის ხელმძღვანელმა ია ესვანჯიამ.

დარბაზში გამოფენილი იყო დევნილი მოზარდების მიერ შესრულებული ნახატები და მათი ხელით მოქსოვილი გობელენები, რამაც დიდი წვლილი მიუძღვის ხატვის პედაგოგს მარიკა დევდარიანს.

ღონისძიება გაიმართა ქალაქ თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის გამგეობის ხელშეწყობით.

ბავშვებს გადაეცათ საახალწლო საჩუქრები.

ლია ჟილლაძე.

სურათზე: „ივერიაში" მცხოვრები დევნილი ბავშვები ზეიმზე.

თითქმის ნატურიდან

ახალი წლის წინა დღეებში ქართველი დეტექტივები პიტერ შოუს მშობლიურ ლონდონში ეწვივნენ.

— საქართველო ისე დატოვეთ, ვერც კი დაგემშვიდობეთ, — მოუბოდიშეს მათ პიტერს.

— ეგ მე უნდა მეთქვა, და დამასწარით, — ამოიოხრა ტყვეყოფილმა, — რაც თქვენ ჩემს ძებნაში ოფლი ღვარეთ, მე კი მადლობაც ვერ გითხარით.

— არა უშავს, მაშინ ისეთი სიტუაცია შეიქმნა...

— აბა, კაცო, ორმოდან პირდაპირ ტელევიზიაში გამაქანეს. არ დაგიმალავთ, ერთდროულად ისე ვიყავი აღფრთოვანებული და დაბნეული, აღარც კი ვიცოდი, რას ელაპარაკობდი.

— ჩვენც სწორედ მაგიტომ ჩამოვედით, გვინდა ზოგი რამ დავაზუსტოთ.

— დიდი სიამოვნებით, კონკრეტულად რა გაინტერესებთ?

— ბევრი ვეძებეთ, მაგრამ იმ ორმოს, რომელშიც თქვენ იყავით დამწყვდეული (ბოდიშს ვიხდით ამ გამოთქმისთვის), ვერსად მივაგენით. მიახლოებით მაინც ხომ ვერ გვეტყვით, რა ადგილზე იყო გაჭრილი?

— აბა რა გითხრათ, როცა ორმოში ჩამსვეს, თვალები მქონდა ახვეული, ხოლო როცა ამომიყვანეს, ღამე იყო და ვერაფერი გავარჩიე. თუმცა, ამას ახლა რა მნიშვნელობა აქვს?

— თქვენთვის, რა თქმა უნდა, არა, მაგრამ ჩვენთვის ეს ძალიან მნიშვნელოვანია — ახალს რომ გაიტაცებენ, გვეცოდინება ორმო სად არის და ტყვეს პირდაპირ თავზე დავადგებით.

— ვწუხვარ, მაგრამ ამ მხრივ ვერაფერში გამოგადგებით. ეტყობა, იმას, ვისაც აწი გაიტაცებენ, ჩემსავით დიდხანს მოუწევს ორმოში ყურყუტი.

— მაგაზე ნუ იფიქრებთ, რაც უფრო დიდხანს მოგვიწევს დატყვევებულის ძებნა, მით უფრო გამოვიბრძმედებით.

ორმოს თუ იპოვით, მუზეუმი გახსენით

— მართალია, მართალი, — ხელები გამალა შოუმ, — მე ბიზნესმენი ვარ და თქვენი მუშაობის სპეციფიკაში ვერ ვერკვევი.

— კარგია, რომ ბიზნესი ახსენეთ, — გამოცოცხლდნენ ქართველი დეტექტივები, — ხომ არ გვეტყვით, საქართველოში რას საქმიანობდით?

— ეგ უკვე ჩემი საიდუმლოა, თუმცა, რა დასამალია, საქართველოში უფრო მეტს ვჭამდი, ვიდრე ესაქმიანობდი.

— ამით იმის თქმა გინდათ, რომ ჩვენთან ფულს არ აკეთებდით?

— როგორ არა, მაგრამ ძირითადად ინგლისიდან ჩატანილ ფულს ვჭამდი. მე როგორც ევროექსპერტს, უნდა მენდოთ, მთელ მსოფლიოში ფული ისე გემრიელად არსად იჭმევა, როგორც საქართველოში.

— არც ინგლისში?

— რა შედარებაა, ფულს აქაც ბლომად ეხარჯავ, მაგრამ იმის ნახევარ გემოსაც ვერ ვატან, რასაც საქართველოში. ამ მხრივ, თქვენთან მართლაც უმაღლესი დონეა.

— ესე იგი, იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ისევ გვეწვევით?

— კითხვადაც არა ღირს! ფულს დავაგროვებ თუ არა, მაშინვე თქვენთან გავჩნდები. თუმცა მე, როგორც ინგლისელს, უფლება არა მაქვს, არ გკითხოთ, ჩემი დაკითხვისთვის პროკურატურის სანქცია გქონდათ?

— ამაზე არც გვიფიქრია, — გამოტყდნენ ჩვენებური დეტექტივები, — უბრალოდ, თქვენი ჩვენს ქვეყანაში მოღვაწეობის უმნიშვნელო ნიუანსებით დავინტერესდით.

— პო, რა თქმა უნდა, ამას კომპეტენცია ნაკლებად სჭირდება. ისე, თუ რამე გამოგრჩათ, კითხვარი აქაურ დეტექტივებს დაუტოვეთ და პასუხს ერთ კვირაში გაცნობებენ. ვიცი, თქვენ მაგრები ხართ, მაგრამ, მერწმუნეთ, სკოტლანდიარდელებიც არანაკლები პროფესიონალები არიან.

— რას ბრძანებთ, — გამხნევდნენ სტუმრები, — თუ აქაური დეტექტივები ჩვენთან ერთად იმუშავებენ, თქვენ საქართველოში პრობლემები აღარასოდეს გექნებათ.

— მაგაზე ნუ შეწუხდებით, თქვენებურ კრიმინალებთან უკვე შეთანხმებული ვარ...

— რაზე, ბატონო პიტერ, რაზე შეთანხმდით? — აღელდნენ ქართველი დეტექტივები.

— იმაზე, რომ მეტს აღარ გავებრიყვდები. ვიდრე საქართველოში ჩამოვიდოდე, აქვე ათ მილიონად დავეზღვევი.

— დაზღვევა რას გიშველით?

— თუ გამიტაცებენ, ამ ათი მილიონიდან ორს კრიმინალებს გადავუგდებ, დარჩენილი რვა მილიონით კი წლობით დროს ვატარებ. აკი გითხარით, ფული ისე გემრიელად არსად იჭმევა, როგორც საქართველოში.

— აბა, გელოდებით!

— ოკეი. გადაეცით ჩემი საახალწლო სურვილები ქართველ ხალხს, არ გამოგრჩეთ კრიმინალებიც. ორმო თუ იპოვოთ, არ ამოავსოთ, ჩამოვალ, პრივატიზაციას გავუკეთებ, შიგ მუზეუმს გავხსნი და ტურისტებს მოვიზიდავ. აი, ნახავთ, მსოფლიო კიდევ ერთხელ დარწმუნდება, რა სასწაული ქვეყანა ხართ.

ოთარ ხუციშვილი.

მსოფლიოს გარშემო

„ღარიბი" მილიონერები

კინოს მოყვარულები, და არა მარტო ისინი, კარგად იცნობენ ჯულია რობერტსს — ჰოლივუდის ვარსკვლავს, რომელსაც, უკვე მეორე წელია, ყველაზე მაღალანაზღაურებადი კინოქალბატონის „ტახტი" უპყრია. მისი ჰონორარი ერთი ფილმისათვის 13 მილიონი დოლარია. მართალია, მისი წლევანდელი ერთადერთი ფილმი — „შიშველი მამაკაცის ხედი წინიდან" — კინობაზარზე ჩაფლავდა, მაგრამ ჯულიამ ფული უკვე მიიღო.

მალე დიდ ეკრანზე გამოჩნდება კიდევ ორი ფილმი მისი მონაწილეობით.

მეორე ადგილზე აღმოჩნდა კამერონ დიასი. მისი კინოჰონორარები საერთო ჯამით 13 მილიონია.

მათთან შედარებით „ღარიბებად" გამოიყურებიან დრიუ ბერიმორი, ჯოდი ფოსტერი და რიზ უიზერსპუნი — ქალიშვილები თავიანთი როლებისთვის 10-10 მილიონ დოლარს იღებენ.

სანდრა ბალოკი ზუსტად ვერ ასახელებს თავის „ფასს" — იგი თითოეულ ფილმში მონაწილეობისათვის 6-დან 10 მილიონამდე ღებულობს და შემოსავლიანთა რეიტინგში მეექვსე ადგილზეა.

ხოლო თავისი 8 მილიონით „სამარცხვინო" ბოლო ადგილზეა ჯენიფერ ლოპესი.

ალბათ, ასეთი ფული ჩვენებური მსახიობებისათვის კი არა, მთელი კინოსტუდიებისა და, საერთოდ, კულტურის დარგისთვის ჯერჯერობით წარმოუდგენელია, მაგრამ, ოცნებას კაცი არ მოუკლავს და ვინძლო, ასე „ღარიბები" ჩვენც გავხდეთ.

კახი გურული.

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა"!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მონაგარი

იანვრიდან – იანვრამდე

საქართველოს სპორტსმენებისთვის ფეხბედნიერი გამოდგა 2002 წელი. ჩვენი ათლეტებისა და მათი მწვრთნელების თავდადებულმა გარჯამ, მწირი დაფინანსების ფონზე, ჩინებული ნაყოფი გამოიღო: მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონატებსა თუ პირველობებზე მოპოვებულია 43 ოქროს, 52 ვერცხლის და 52 ბრინჯაოს მედალი.

გუშინ სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარემ ირაკლი მეძმარიაშვილმა მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონატების გამარჯვებულები და პრიზიორები ფულადი პრემიებით დააჯილდოვა.

მთელი წლის განმავლობაში ვინც რეგულარულად თვალს ადევნებდა ჩვენი გაზეთის სპორტულ გვერდს და, საერთოდ, სპორტულ პრესას, ცხადია, ზედმიწევნით ეცოდინება ეს წარმატებები, მაგრამ წლის მიწურულს კიდევ ერთხელ გვსურს თვალი გადავავლოთ განვლილ ბატალიებს და თვეების მიხედვით უფრო მეტად სასიამოვნო წუთები გავიხსენოთ.

იანვარი

ქართული სპორტისთვის მნიშვნელოვანი არაფერი მომხდარა, თუ არ ჩავთვლით იმას, რომ კრივის ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტად ცნობილი სპორტსმენი გიორგი კანდელაკი აირჩიეს, ხოლო თბილისის „დინამოს" ფეხბურთელთა გუნდს ხორვატი სპეციალისტი ივო შუშაკი ჩაუდგა სათავეში.

თებერვალი

სოლტ ლეიქ სითის (აშშ) ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში საქართველოს 4 წარმომადგენელი მონაწილეობდა. ფიგურულად მოციგურავე ვახტანგ მურვანიძემ მე-17 ადგილი დაიკავა, რაც უდავოდ დიდი წარმატებაა. სამთო მოთხილამურეები – სოფიო ახმეტელი და რობერტ მახარაშვილი, ტრამპლინიდან მხტომელი კახა წიქაძე კი ფინალში ვერ მოხვდნენ.

მარტი

პროფესიონალმა მოკრივემ გიორგი კანდელაკმა XX სარეიტინგო ბრძოლა მოუგო უკრაინელ ალექსეი ვარაკინს. რაგბიში ევროპის ერთა თასის მატჩი საქართველოსა და რუსეთის ნაკრებ გუნდებს შორის დამთავრდა ფრედ 12:12. იტალიაში ჭაბუკ მორაგბეთა მსოფლიო პირველობაზე საქართველოს ნაკრებმა X ადგილი დაიკავა. საქართველოს მშვილდოსანთა ნაკრებმა (ხათუნა ფუტკარაძე, ხათუნა დიასამიძე, ოლგა ლადიგინა) ანკარაში გამართულ ზამთრის ევროპის ჩემპიონატში გუნდური II ადგილი და ვერცხლის მედალი დაიმსახურა. საქართველოს ფეხბურთელთა ეროვნულმა ნაკრებმა „ლოკომოტივის" სტადიონზე მსოფლიო ჩემპიონატის მონაწილე სამხრეთ აფრიკის გუნდს ამხანაგური მატჩი მოუგო 4:1.

აპრილი

შანხაიში ტყვიის მსროლელთა მსოფლიო თასის გათამაშებაზე ოლიმპიურმა ჩემპიონმა ნინო სალუქვაძემ პნევმატური პისტოლეტით სროლაში თასიც დაისაკუთრა და, ქართველ სპორტსმენთაგან პირველმა, ათენის ოლიმპიური თამაშების საგზურიც. ჰელსინკში (ფინეთი) გამართულ ბერძნულ-რომაული სტილით მოჭიდავეთა ევროპის ჩემპიონატზე ოქროს მედალი მოიპოვა ბადრი ხასაიამ, მანუჩარ კვირკველია კი მეორე იყო. ევროპის ჩემპიონატიდან (ანტალია) მესამედ დაბრუნდა ოქროს მედლით ძალოსანი გიორგი ასანიძე.

საქართველოს მორაგბეები ევროპის ერთა თასის გათამაშებაში მე-2 ადგილზე გავიდნენ.

მაისი

ბაქოშ თავისუფალი სტილით მოჭიდავეთა ევროპის ჩემპიონატს უმასპინძლა. ელდარ კურტანიძემ და დავით ოთიაშვილმა ვერცხლის მედლები მოიპოვეს, რევაზ მინდორაშვილი კი მესამე ადგილზე გავიდა.

მარიბორში (სლოვენია) ევროპის გუნდური ჩემპიონატი საქართველოს ძიუდოისტებმა მოიგეს. პირად პირველობაში დავით ქევხიშვილმა II ადგილი დაიკავა, ზურაბ ზვიადაური და ნესტორ ხერგიანი მესამე ადგილებს დასჯერდნენ.

გიორგი კანდელაკმა პროფესიულ რინგზე კიდევ ერთ სარეიტინგო ბრძოლა მოიგო, ამჯერად ინგლისელ მაკ ველისთან.

31 მაისს დაიწყო და ერთ თვეს გასტანა ფეხბურთელთა XVII მსოფლიო ჩემპიონატმა იაპონია-კორეაში.

ივნისი

მოსკოვში 10-24 ივნისს გაიმართა დსთ-სა და ბალტიისპირეთის ქვეყნების ახალგაზრდული თამაშები, სადაც საქართველოს სპორტსმენებმა 5 ოქროს, 4 ვერცხლისა და 4 ბრინჯაოს მედალი დაიმსახურეს.

ივლისი

ლაჰტიში (ფინეთი) გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატზე პნევმატური პისტოლეტით სროლაში II ადგილი დაიკავა ნინო სალუქვაძემ. ბათუმში ევროპის მოჭადრაკე ვაჟთა ჩემპიონატში მერაბ გაგუნაშვილი საპატიო IV ადგილზე გავიდა. იგი ყველაზე ახალგაზრდა დიდოსტატია საქართველოში.

პერმში მოკრივეთა ევროპის ჩემპიონატში ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა კონსტანტინე კუპატაძემ.

ჩემპიონთა ლიგის პირველი საკვალიფიკაციო ეტაპის პირველ მატჩში ქუთაისის „ტორპედომ" ფარერის კუნძულების „ტორსჰავნი" დაამარცხა.

აგვისტო

ვილნიუსში თავისუფალი სტილით ჭაბუკ მოჭიდავეთა ევროპის პირველობაზე საქართველოს ფალავნებმა 4 ვერცხლის და 2 ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს. პენრი კუპრაშვილმა დარდანელის სრუტე ხელფეხშეკრულმა გადაცურა.

სექტემბერი

საქართველოს ძიუდოისტთა ნაკრებმა ბაზელში (შვეიცარია)

მსოფლიოს გუნდური ჩემპიონატის მხოლოდ ფინალში წააგო იაპონიის ძლიერ გუნდთან და მეორე ადგილი დაიკავა.

ელდარ კურტანიძემ თეირანში (ირანი) თავისუფალი სტილით მოჭიდავეთა მსოფლიო ჩემპიონატზე ოქროს მედალი მოიპოვა.

კიევში გიორგი კანდელაკმა თავისი 22-ე სარეიტინგო ორთაბრძოლა მოუგო ამერიკელ ფრენკ ფრენსისს.

ბერძნულ-რომაული სტილით მოჭიდავეთა მსოფლიო ჩემპიონატზე, რომელსაც მოსკოვმა უმასპინძლა, ბადრი ხასაია მეორე ადგილზე გავიდა, მანუჩარ კვირკველია – მესამეზე.

ოქტომბერი

საქართველოს მორაგბეთა ნაკრებმა რუსეთის ეროვნულ გუნდს სძლია 17:13 და მსოფლიო თასის გათამაშების ფინალურ ეტაპზე გავიდა.

თბილისში საქართველო-რუსეთის ფეხბურთელთა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩი, რომლის პირველი ტაიმის შემდეგ ანგარიში იყო 0:0, „ლოკომოტივის" სტადიონის ჩაბნელების გამო შეწყდა და გაისად 30 აპრილს გაიმართება.

ნოემბერი

დედამიწის გარშემო 3333-დღიანი ველომოგზაურობის შემდეგ სამშობლოში დაბრუნდა ჯუმბერ ლეჟავა.

მოსკოვში ძიუდოისტთა „გრან-პრის" პრიზზე ზურაბ ზვიადაური პირველი იყო, ნესტორ ხერგიანი – მესამე. როტერდამში ახალგაზრდა ძიუდოისტთა ევროპის პირველობაზე ჩვენმა ბიჭებმა სამი ოქროს, ორი ვერცხლის და ერთი ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს.

სლოვენიის ქალაქ ბლედში მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადაზე საქართველოს ქალთა და ვაჟთა გუნდებმა IV ადგილები დაიკავეს. დიდოსტატი ზურაბ აზმაიფარაშვილი ფიდეს ვიცე-პრეზიდენტად აირჩიეს.

ნაბერეჟნიეს კუნძულ კრეტაზე 10-დან 18 წლამდე ასაკის მოჭადრაკეთა მსოფლიო პირველობაზე ლევან ფანცულაიამ ჩემპიონობა მოიპოვა, მეორე ადგილებზე გავიდნენ ნანა ძაგნიძე და თამარ წერეთელი, მესამე ადგილი დავით ჯოჯუას ხვდა.

ვარშავაში ძალოსანთა მსოფლიო ჩემპიონატზე გიორგი ასანიძემ ტრავმირებული ხელით ორჭიდში ვერცხლის მედალი დაიმსახურა, ხოლო ატაცში მცირე ოქროს მედალი ერგო.

დეკემბერი

პანამაში სამბისტთა მსოფლიო ჩემპიონატზე პირველი იყო აკაკი ხანიშვილი, ბადრი ჯანიაშვილი, არჩილ ჩოხელი და მირიან პაელიაშვილი კი მესამე ადგილებზე გავიდნენ.

ბუქარესტში ძიუდოისტთა საერთაშორისო ტურნირზე პირველი იყო ზურაბ ზვიადაური, ნესტორ ხერგიანმა და დავით ქევხიშვილმა მესამე ადგილები დაიკავეს.

სანკტ-პეტერბურგში გიორგი კანდელაკმა ალექსანდრ ვასილიევს სძლია და მსოფლიო კრივის კავშირის (WBU) ვერსიით მსოფლიო ჩემპიონობა მოიპოვა.

ხვალ სტარტს აიღებს 2003 წელი.

ფეხბედნიერი ყოფილიყოს იგი საქართველოსთვის!

ვაჟა დანელია.

ავტოსპორტი

ევროპის ჩემპიონატის ეტაპს თბილისი უმასპინძლებს

ორიოდე დღის წინათ საქართველოს საავტომობილო ფედერაციაში (პრეზიდენტი ვიქტორ თოდაძე) სასიხარულო ცნობა მოვიდა: საერთაშორისო საავტომობილო ფედერაციის გადაწყვეტილებით, ავტორალიში ევროპის ჩემპიონატის ერთ-ერთ ეტაპს, პოსტსაბჭოურ სივრცეში პირველად, 15-17 აგვისტოს თბილისი უმასპინძლებს. საერთაშორისო ფედერაციის შეჯიბრებათა კალენდარში საქართველოს დედაქალაქის მუდმივად ჩართვა ჩვენი ქვეყნის აღიარებაა. საქართველომ ამგვარი პატივი ევროპის ორი კანდიდატი ღონისძიების უმაღლეს ორგანიზაციულ დონეზე გამართვით დაიმსახურა, რაშიც მნიშვნელოვანი წვლილი, ცხადია, საქართველოს საავტომობილო ფედერაციას და მის მესვეურთ მიუძღვით.

სწორედ ამის შესახებაც ილაპარაკეს გუშინწინდელ საზეიმო საღამოზე, რომელიც ავტომრბოლთა წლის შედეგების შეჯამებას მიეძღვნა.

გაუწყებთ გამარჯვებულთა და პრიზიორთა ვინაობას სახეობების მიხედვით:

კარტინგი. „მინი კლასი". 1. ანი იაშვილი, 2. დიმიტრი უმიკაშვილი, 3. გიორგი გამყრელიძე. **„სუპერ A კლასი".** 1. გიორგი არჯევანიძე, 2. ალექსანდრე იაშვილი, 3. ლევან იაშვილი.

ავტორალი. მოყვარულები. 1. ლამა ფარქოსაძე, 2. არჩილ ბიჩინაშვილი, 3. მემელუდ მელაძე. **სამთო რბოლა (2 ეტაპად).** 1. მამუკა მელაძე, 2. დავით იაშვილი, 3. ზურაბ ბეჟაშვილი. **წრიული რბოლა.** 1. მამუკა მელაძე, 2. რამაზ მაისურაძე, 3. ჯემალ გულარაშვილი.

ეროვნული ჩემპიონატი პროფესიონალთა შორის (მოეწყო 6 ეტაპად, რომელშიც 12 ეკიპაჟი მონაწილეობდა). 1. ლევან ლომაძე (პილოტი) და ვახტანგ სულაძე (მტურმანი), 2. დავით იაშვილი (პილოტი) და ზაზა იაშვილი (მტურმანი), 3. ვიქტორ თოდაძე (პილოტი) და ვიქტორ ბაგრამოვი (მტურმანი).

– ავტორალიში ევროპის ჩემპიონატის კალენდარში თბილისის ჩართვა ჩვენთვის დიდი პატივია. ნდობას აუცილებლად გავამართლებთ, – მითხრა ვიქტორ თოდაძემ – მართალია, აგვისტომდე ჯერ დიდი დროა, მაგრამ თბილისის ეტაპისთვის მზადებას უკვე შევუდექით. ყველაფერს ვიღონებთ, რომ ამ ასპარეზობასაც ღირსეულად ვუმასპინძლოთ.

გიორგი გაგუა.

სამბო

მჯობნის მჯობნი

საქართველოს სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის საქტო დარბაზში გაიმართა სამბოს ეროვნული ფედერაციის შემაჯამებელი სხდომა, რომელიც გახსნა ფედერაციის პრეზიდენტმა ნოდარ ექვთიმიშვილმა. საქართველოს ნაკრების მთავარმა მწვრთნელმა ოლეგ იაძემ ისაუბრა წლევანდელ მიღწევებზე. მან თქვა, რომ სამი წელიწადია, საქართველოს არ ჰყოლია მსოფლიო ჩემპიონი. ეს უსიამოვნო ტრადიცია წლეულს ვარიანელმა აკაკი ხანიშვილმა დაარღვია, რომელმაც შორეულ პანამაში დაისაკუთრა ოქროს მედალი. მან მადლობა გადაუხადა სპორტულ ჟურნალისტს შალვა ქირიას, რომელიც სამბისტთა წარმატებებს ოპერატიულად აშუქებს პრესაში.

ოლეგ იაძემ დამსწრეთ აუწყა, რომ მოსკოვის ოლიმპიური ცენტრის ხელმძღვანელი, ყოფილი სამბისტი დავით რუდმანი ქართველ სპორტსმენებს 100 ჩოხასა და საჭიდაო ხალიჩას აჩუქებს. გაისად სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის ბიუჯეტიდან სამბოს ეროვნულ ფედერაციას 60 ათასი ლარი გამოეყოფა.

ფედერაციამ წლის საუკეთესო სამბისტად ვარიანელი მსოფლიო ჩემპიონი აკაკი ხანიშვილი დაასახელა. მეორე ადგილი წილად ხვდა 31 წლის მცხეთელ ვეტერანს არჩილ ჩოხელს. მესამე ადგილები ფედერაციამ კასპელ ბადრი ჯანიაშვილსა და ძალისელ მირიან პაელიაშვილს მიაკუთვნა. მწვრთნელთა სამეულში შევიდნენ: გივი ზაუტაშვილი (გორი), ლავრენტი კაციაშვილი (კასპი) და ხვიჩა ბოჭორიძე (ზესტაფონი). საუკეთესო მსაჯად მიიჩნიეს საერთაშორისო კატეგორიის არბიტრი, 75 წლის შოთა ზუკაკიშვილი, საუკეთესო ვეტერან მოჭიდავედ – ექვსგზის მსოფლიო ჩემპიონი სამბოში, პოლიციის პოლკოვნიკი ზაურ სახვაძე.

შალვა ჩიხლაძე.

სურათზე: წლის საუკეთესო მწვრთნელი გივი ზაუტაშვილი და მისი მეგობრი აკაკი ხანიშვილი.

ვაჟა დანელიას ფოტო.

თხილამურები მედლების კომპლექტი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტმა, 21 წლის სამთო მოთხილამურემ სოფიო ახმეტელმა ავსტრიის ქალაქ კაუნენტალში გამართულ გერმანიის უნივერსიტეტების ღია პირველობაზე გიგანტურ სლალომში მესამე ადგილი დაიკავა, ხოლო საერთო ჩათვლაში – მეათე. შემდეგ მან გადაინაცვლა იტალიის ქალაქ ბორმიოში, სადაც სცადა ძალა მსოფლიო ჩემპიონატის ერთ-ერთ საკვალიფიკაციო და სარეიტინგო ასპარეზობაში. ოთხმოც მონაწილეს შორის საქართველოს წარმომადგენელი გიგანტურ და სპეციალურ სლალომებში პირველ ადგილებზე გავიდა.

სოფიო ახმეტელს, ზამთრის ორი ოლიმპიადის მონაწილეს, მორიგ ოლიმპიადაზე გამოსვლის შანსი აქვს.

როგორც საქართველოს ნაკრების მთავარმა მწვრთნელმა გერა აბრამიშვილმა გვითხრა, 2003 წლის მარტში სოფიო მსოფლიო უნივერსიადაზე იასპარეზებს, მანამდე კი 1 თებერვალს შვეიცარიაში იწყება უმთავრესი შეჯიბრება – მსოფლიო ჩემპიონატი. ქართველი სპორტსმენი ჩაერთვება გიგანტურ თუ სპეციალურ სლალომებში, რომლებიც თითქმის ყოველდღე იმართება სათხილამურო სპორტის საერთაშორისო ფედერაციის (FIS) ეგიდით. ამ ასპარეზობებში გამოსვლები სოფიო ახმეტელს მისცემს ოლიმპიადის ლიცენზიის მოპოვების შანსს. ჩვენი სამთო მოთხილამურეების საზღვარგარეთ მივლინება ხერხდება სპონსორების – საქართველოს სპორტის ზამთრის სახეობათა ფედერაციის პრეზიდენტის გოგი თოფაძის და ფირმა „სილქროუდის" („აბრეშუმის გზა") ხელმძღვანელების – გიორგი რამიშვილის და ლევან კაჭარავას დახმარებით.

გარი ამირხანოვი.

ცინცხალი ამბები

ნიუ-იორკში 23 იანვარს დაიწყება და 2 თებერვალს დამთავრდება საჭადრაკო მატჩი გარი კასპაროვსა და კომპიუტერულ პროგრამა „დიპ ჯუნიორს" შორის, რომელიც 6 პარტიისგან შედგება, სამწუთიანი მოსაფიქრებელი ინტერვალებით. მანამდე კი 7 და 9 იანვარს ისრაელში შედგება ორი საწვრთნელი შეხვედრა. საპრიზო ფონდი ერთი მილიონი აშშ დოლარია, რომლის ნახევარსაც გარი კასპაროვი მიიღებს მატჩის შედეგის მიუხედავად.

დანარჩენი 500 ათასიდან გამარჯვებულს ერგება 300 000, ხოლო დამარცხებულს 200 000 დოლარი. მატჩის ფრედ დამთავრების შემთხვევაში, ეს თანხა მოპაექრე მხარეებს შორის თანაბრად განაწილდება.

პროფესიონალი მძიმეწონოსანი მოკრივის, ინგლისელ ლენოქს ლუისის მწვრთნელმა ემანუელ სტიუარდმა თავის ერთ-ერთ ინტერვიუში განაცხადა, რომ არც მას და არც თვითონ მოკრივეს არავითარი სურვილი არა აქვთ ტაისონთან განმეორებითი შეხვედრისა, რადგან ძალთა თანაფარდობა მათ შორის ყველასათვის ნათელია და ეს ორთაბრძოლა სპორტის ამ სახეობის მოყვარულთა დიდ ინტერესს არ გამოიწვევს.

ერთადერთი, რამაც შეიძლება ლუისი რინგზე გაიყვანოს, ესაა შეთანხმებაში შეტანილი მატჩ-რევანშის პირობა. სტიუარდმა ასევე განაცხადა, რომ ლუისმა უკვე მიაღწია თავისი დიდების ზენიტს და დროული იქნება, თუ მომავალი წლიდან იგი დიდ სპორტს თავს დაანებებს.

ბაკურიანი — 2002

„მფრინავი ტორპედო" მართვეებს ასაფრენად ამზადებს

დეკემბერში უხვად მოთოვა ბაკურიანში, თოვლის საფარმა ნახევარ მეტრს მიაღწია. ძლიერი ყინვების (22-25 გრადუსი) გამო ისევ მშრალი თოვლი კარგად მოერგო მთელ დაბას. ამით უმალ ისარგებლეს დიდი კობა წაქაძის მფრინავმა მოთხილამურეებმა და რამდენიმე დღეში 40-მეტრიანი ტრამპლინი სასპარეზოდ მოამზადეს.

დიახ, 15 დეკემბერს, დილის 11 საათზე „ბაკურიანი-2003" ასეთი წარწერა ამოეკვეთა თოვლზე ნაძვის წიწვებით 40-მეტრიანი ტრამპლინის შუა მონაკვეთზე იმ პატარა „მართვეებს", ანუ დიდი „ტორპედოს" „პატარა ღიასახლისებს", რომლებიც იმ დღეს ზამთრის სპორტული სეზონის გახსნის პირველი მერცხლები იყვნენ.

სულ მალე პირველი ვარჯიშები გაიმართა ბაკურიანში და პირველები სწორედ თხილამურებით მხტომელები იყვნენ. ადრეც, 15 წლის წინათაც, ზამთრის სპორტული სეზონი ბაკურიანში ტრამპლინიდან ხტომებით იწყებოდა – გაზეთ „მოლოდიოჟ გრუზიის" პრიზების გათამაშებით.

და აი, კვლავ განათდა ფრენის ოსტატებისთვის ცა. ოსტატი შეგირდებს ფრთხილი დარიგებებით ნელ-ნელა „აჩვევს" და უხსნის ხტომის წესებს. ჯერ ბაქნიდან, შემდეგ პირველი-მეორე „საფეხურებიდან" რთავს ხტომის ნებას ბატონი კობა 17 წლის ლევან კოზანაშვილს, 18 წლის გიორგი წიკლაურს და 27 წლის ანდრო გავეას (მ. გავეაშვილი 10 წლის შემდეგ პირველად მოვიდა ტრამპლინზე) ბიჭებმა 7-7 ნახტომი გააკეთეს. უამრავი რჩევა-დარიგებაც მიიღეს ალმზრდელებისაგან.

აი, პატარებს – ამირან გეფერიძეს (1992 წ. დაბადებული), თორნიკე ფანქველაშვილს (1990 წ.), ლევან ტონოიანს (1992 წ.), ჯაბა ჯაბანაშვილს (1990 წ.), ლევან გურეშიძეს (1988 წ.) მხოლოდ ტრამპლინის ბაქნის შუიდან მოუწიათ ვარჯიში. კობა მასწავლებელი ამ დღეებში მათ მცირე ზომის ტრამპლინს მოუმზადებს: ბატონი კობა, დაღლილი, 67 წლის კაცი, ნიჩბით გადაყრის თოვლს და ბავშვების დახმარებით გაწმენდს, დატკეპნის ტრამპლინს. ეს ადვილი არაა. ტრამპლინის მომზადებას თითქმის 7 დღე მოუნდნენ. მანამდე კი ლეგენდარული კობა მთელი თვის განმავლობაში ხელებაკაპიწებული დილიდან საღამომდე მუხლჩაუხრელად მუშაობდა – ხსნიდა 23 წლის წინათ ტრამპლინზე დაგებულ ხელოვნურ, უკვე მოძველებულ საფარს; მერე საჭირო იყო მისი გატანა, ტრამპლინზე ამოსული პატარა ხეებისა და ველური ბალახების ამოძირკვა. ამ შრომატევად საქმეში სპორტსმენები ლევან კოზანაშვილი და გიორგი წიკლაური ეხმარებოდნენ.

– კარგი ვაჟკაცებივით მედგნენ მხარში, ესენი რომ არა, აბა, მარტო მე რას გავხდებოდი, – მეუბნება ბატონი კობა და დასძენს: ვიღაც უკეთურს ტრამპლინზე ასასვლელი რკინის საფეხურების სახელურები გადაუხერხავს. ეს ახლა, სულ რამდენიმე თვის წინათ მოხდა...

კობა წაქაძე შეწუხებულია, რომ ბავშვებს სპორტული ინვენტარი არა აქვთ. ტრამპლინიდან ხტომები სპეციფიკურია, „ბათინკები" არ იყიდება, ფირმას წინასწარ უნდა შეუკვეთო ზომის მიხედვით. რა ქნას ბატონმა კობამ, იგი არც ფერმერია და არც მეწარმე, არც საკუთარი სასტუმრო აქვს... არადა, ფულია საჭირო მართვეების ინვენტარისთვის.

კობა წაქაძე საქართველოს თხილამურებით ხტომის ფედერაციის პრეზიდენტია (ზამთრის სპორტის ფედერაციას ხტომები გამოეყო), უყვარს საქმე, ამიტომაც წუხს. მან ახლახან მოწვევა მიიღო გერმანია-ავსტრიის საახალწლო „ოთხი ტრამპლინის" ტურნირზე (გაიმართება 4-6 იანვარს). ამ ტურნირს 50 წელი შეუსრულდა და ამ საიუბილეო თარიღის განსაკუთრებული სტუმრის სტატუსით მიემგზავრება.

– ბატონო კობა, თქვენ რომ გაემგზავრებით, ბავშვებს აქ ვინ ავარჯიშებს?

– მე იანვრის შუა რიცხვებში დავბრუნდები, მანამდე კი ბავშვებს ზელიმხან თვაური – საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი ავარჯიშებს, ამასობაში კახაც ჩამოვა.

– თქვენი ვიზიტი ალბათ ნაყოფიერი იქნება...

– ვნახოთ.

– ბატონო კობა, ნათქვამია: სჯობს გვიან, ვიდრე არასდროს. აგვისტოში კოზანაშვილი და წიკლაური გერმანიაში იყვნენ სავარჯიშოდ. ბოლო წლების მანძილზე ეს პირველი შემთხვევა იყო დამოუკიდებელი საქართველოს ტრამპლინზე მოხტუნავეებისათვის.

– დიახ. საქართველოს თხილამურებით ხტომის ცალკე ფედერაციის შექმნისთანავე ორი პერსპექტიული ახალგაზრდა ერთი თვით გაემგზავრა გერმანიაში სავარჯიშოდ. იქ მათ მოქმედი სპორტსმენი და მწვრთნელი კახა წაქაძე ავარჯიშებდა. ლევანს შესთავაზეს, რომ დარჩენილიყო გერმანიაში, ხტომის სპეციალიზებულ სკოლაში და მომზადება იქ გაევლო, დანარჩენს ბამეები გეტყვიან...

ლევან კოზანაშვილი: – გერმანიაში, ობერსტდორფში ჯერ ფიზიკური მომზადება გავიარეთ. თავდაპირველად 40-მეტრიან ხელოვნურსაფარიან ტრამპლინზე ვივარჯიშეთ, მერე 70-იანზე. აქ მხოლოდ მე დამრთო მწვრთნელმა ნება. გამოგიტყდებით, თავიდან მეშინოდა, თუმცა, პირველი ნახტომი მშვენივრად შევასრულე. ამ პერიოდში ლამით, ლამპიონების შუქზე, „კონტინენტური თასის" შეჯიბრება მიმდინარეობდა ევროპის თითქმის ყველა ქვეყნის სპორტსმენთა მონაწილეობით. ასპარეზობაში მეც ჩავერთე. 122 მონაწილეს შორის, ცხადია, ბოლო ვიყავი, მაგრამ ჩემთვის მთავარი იყო, რომ შიში დავძლიე, ახლა ხტომა დიდ სიხარულს მანიჭებს.

გიორგი წიკლაური: მე მხოლოდ 40-იანზე ვვარჯიშობდი, გერმანიაში ბევრი რამ ავითვისეთ. იქიდან ჩამოსვლის მერე იმ გეგმით ვითარჯიშეთ, როგორიც კახამ დაგვისახა. ახლა ტრამპლინიც მზადაა და ვიხტუნავებთ კიდეც. მალე კახაც ჩამოვა...

* * *

ეს წერილი აქ უნდა დამემთავრებინა, მაგრამ საჭიროდ ჩავთვალე მეთქვა, რომ დღეს აქ, ჩვენთან (მე, ბ-ნი კობა და მისი სპორტსმენები) ერთად იყო 18 წლის დათო ცომაია, რომელიც, როგორც ბატონმა კობამ გვითხრა, განსაკუთრებულ მადლობას იმსახურებს, რადგან მას და მის შეგირდებს ეხმარება მხოლოდ იმიტომ, რომ კობა მისთვის დიდი მეგობარი და სამაგალითო პიროვნებაა. დათოს უყვარს ხტომები და ტრამპლინები, ტრამპლინები, რომლებიც თუ თავისი შემოგარენი ტერიტორიით დროულად არ გადაეცა საქართველოს თხილამურებით ხტომის ფედერაციას, ან კობა წაქაძის სახელობის სპორტულ კლუბს (იგი მალე გატარდება რეგისტრაციაში), შეიძლება სულ მალე სავალალო მდგომარეობაში აღმოჩნდეს და რაც არის, ისიც ველარ ვიხილოთ.

და ბოლოს, მჯერა, რომ დიდი კობა წაქაძის პატარა მართვეებს ქართველი ბიზნესმენები დახმარების ხელს გაუწვდიან.

საინტერესოა, ვინ იქნება პირველი?

სოფიო ხეთაგაშვილი,
ბაკურიანი.

სურათზე: გიორგი წიკლაური (მარცხნივ) და ლევან კოზანაშვილი. მათ შორის – თორნიკე ფანქველაშვილი.

ავტორის ფოტო.

სუმო

„დიდი შავი ზღვა" – იაპონურ „დოხიოზე"

სოხუმელი მერაბ ცაგურია ჭაბუკობისას თავისუფალ ჭიდაობაში ვარჯიშობდა. ვაჟებიც ამ სახეობას აზიარა. ორი წლის წინათ უფროსმა შვილმა – ლევანმა, სუმოში 1999 წლის მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონის – ლევან ებანოიძის რჩევით, იაპონიაში სუმოს პროფესიულ კლუბ „ოიტეკაზეს" მიაშურა. თბილისში მაშინ იაპონელი მწვრთნელები ჩამოვიდნენ, მოეწონათ აფხაზეთიდან დევნილი ჭაბუკი და თავიანთ ქვეყანაში მიიწვიეს, თან გააფრთხილეს, ძნელი ცხოვრება არ გელოდებათ ამომავალი მზის ქვეყანაში.

ახლახან პირველი ქართველი პროფესიონალი სუმოისტი, 22 წლის ლევან ცაგურია თბილისში ჩამოვიდა. დრო ვიხელთე და გავესაუბრე მას. ლევანი პირველი ევროპელი მოჭიდავეა, რომელიც პროფესიონალ სუმოისტთა მეოთხე ჯგუფშია. სულ პროფესიონალებს 6 ჯგუფი ჰყოფია. „ჯონოკუჩი", „ჯონიდა", „სანდამე", „მაკუშტა" და 2 ელიტარული სექტორი – „ჯიურიო" და „მაკუჩი". ყოველ 2 თვეში იაპონიაში ეწყობა დიდი „ბაში", ანუ ჩემპიონატი.

ლევანმა სამ ჯგუფში წარმატებით გამართა ორთაბრძოლები, მეოთხე ჯგუფში მეხუთმეტე ნომრად მევიდა, რაც პრესტიჟული შედეგია. იგი მოწყლულს არ ჯერდება და 2003 წელს ელიტარულ ჯგუფში სურს მოხვედრა, სადაც იაპონელთა გარდა რამდენიმე ამერიკელი და მონღოლი სუმოისტიც ასპარეზობს.

კლუბის პრეზიდენტმა ოიტეკაზემ ლევან ცაგურიას, სხვა პროფესიონალების მსგავსად, ზედმეტ სახელად „კოკაი ფუტუმი" შეარქვა, რაც „დიდ შავ ზღვას" ნიშნავს.

ლევანი იაპონიის დედაქალაქიდან ნახევარ საათის სავალზე სოკამი საიტამაკენის დასახლებაში ცხოვრობს. ქუზმა, როგორც წესი, იაპონური კომანოთი დადის. სხვა განსაცმლით სიარულის უფლება არა აქვს, ვერც ავტომანქანას და მობილურს გაეკარება, დაქორწინების ნებასაც არ აძლევენ. ელიტარულ ჯგუფში რომ მოხვდება, მხოლოდ მაშინ ეტყვიან, ახლა ხელფასი დიდი გვაქვს და ცოლშვილის შენახვას შეძლებო! იაპონელები სათუთად უფრთხილდებიან უძველეს ტრადიციას.

სუმოს „დოხიოზე" (თიხის მრგვალი მოედანია) სპორტსმენმა მძლავრი დაჯახებით მოწყრო წრიდან უნდა გაიყვანოს ან დასცეს მეტოქე. გიგანტთა ეს შერკინებები წამებში მთავრდება. ორთაბრძოლებს უამრავი გულშემატკივარი ესწრება.

„კოკაი ფუტუმის" ენატრება მშობლიური ქალაქი სოხუმი, შავი ზღვის ტალღები. იაპონიაში კლუბისა და საქართველოს სახელით გამოდის. მასზე ხშირად იწერება იქაურ პრესაში, გადაიცემა ტელეეთერით. ქუზმა თავს უკრავენ, ესალმებიან, მხარზე ხელს უთათუნებენ, გზას უთმობენ. ყველამ იცის, რომ ის ქართველია და სუმოს იაპონურ წესებით ცხოვრობს. კიკინების ტარება აუცილებელი და უძველესი ტრადიციაა. ისინი თუ შეაჭრეს სუმოისტს, – მორჩა, მისი კარიერა მთავრდება. გრავითის უფლებაც არა აქვს სპორტსმენს.

ლევანს თვეში მხოლოდ 3 დღე აქვს თავისუფალი და მასაც კლუბში ატარებს ან თანამემამულეებს ხვდება. იაპონიაში, თურმე, ათამდე ქართველი ცხოვრობს, ძირითადად ქალაქ ოსაკაში. მუსიკოსები ყოფილან.

2003 წელს ლევან ცაგურიამ მეიდიდან შედიდე ორთაბრძოლა უნდა მოიგოს, რომ ელიტარულ ჯგუფში გადავიდეს, სადაც სულ 60 მოჭიდავეა. საკმარისია ერთი მარცხიც, რომ უმალ ჩამოქვეითდები.

ჩემპიონთა ჩემპიონს სუმოში – „იოკუძუნას" ეძახიან. ის ნამდვილი გმირია. ასეთია, მაგალითად, ლეგენდარული ტაკანოხანა, რომელსაც ახლა ტრავმა აქვს.

ლევანის კლუბის პრეზიდენტი მალე თბილისში აპირებს ჩამოსვლას. ქართული ჭიდაობის სამშობლოში – ლევან ცაგურიასთან მოჭიდავეებს ბევრნი არიან და იქნებიან კიდეც, რომლებიც ნებისმიერ ჭიდაობაში იტყვიან ომახიან სიტყვას. მათ ქართული ჭიდაობის მადლი მოსავთ!

გაბრიელ ბარბაქაძე.

სურათზე: ლევან ცაგურია ასპარეზობისას.

სადარბაზო ბარათი

ლევან ცაგურია დაიბადა 1981 წლის 10 მარტს სოხუმში. სიმაღლე – 190 სმ. წონა – 155 კგ. საქართველოს ჭაბუკთა პირველობის გამარჯვებულია თავისუფალ ჭიდაობაში.

ამჟამად იაპონიაში ტოკიოსთან ახლოს – სოკამი ჭიდაობის სუმოს პროფესიულ კლუბში ვარჯიშობს. ლევანი პირველი ქართველი პროფესიონალი სუმოისტია.

ყოველი მხრიდან

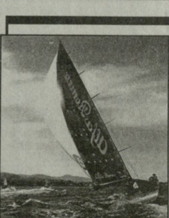

წინასაახალწლო გამარჯვება ოკეანეში

ახალ წელს გამარჯვებით ხვდება 90-ფუტიანი ავსტრალიური იახტა „ალფა რომეო". მან გაიმარჯვა წინასაახალწლო საოკეანო რბოლაში სიდნეი-ჰობარტი, 630 საზღვაო მილი 2 დღესა და 4,58,52 საათში რომ გასცურა.

ფინიშთან შემდეგ მოვიდნენ ავსტრალიური „გრიუნდიგი" და ინგლისური „კენონ ლეოპარდი". ეს სამი ხომალდი მონაწილეთა ყველაზე მაღალ კლასს განეკუთვნება. მომცრო ნავების ფინიში მოგვიანებით შედგება.

საბოლოოდ გამარჯვებული კი იახტების ყველანაირი პარამეტრების გათვალისწინებით გამოვლინდება.

პირველი მსოფლიო – დომინოში

მომავალი წლის 3-დან 9 მარტამდე კუბის დედაქალაქში გაიმართება პირველი მსოფლიო ჩემპიონატი დომინოში.

როგორც ვარაუდობენ, ჰავანაში ყველაზე მეტი წარმომადგენელი ექნებათ პუერტო-რიკოსა და ესპანეთს.

„მილანი" ნიგმატულინს ყიდულობს?

ბრაზილიელმა მეკარემ დიდამ დამაჯერებლად დაიმკვიდრა ადგილი იტალიის „მილანის" სასტარტო შემადგენლობაში, რის გამოც ძალ-ღონითა და ამბიციებით სავსე აბიატიმ სერიოზულად გადაწყვიტა გუნდიდან წასვლა. ამიტომაც კლუბის ხელმძღვანელობამ „თვალი დაადგა" რუსეთელ გოლკიპერს რუსლან ნიგმატულინს, რომელიც ახლა „ვერონას" საკუთრებაა.

აღსანიშნავია, რომ აბიატისაც და ნიგმატულინსაც ერთი იტალიელი აგენტი ჰყავთ, თანაც რუსეთელი არცთუ ძვირად ფასობს.

ვინაიდან „ვერონას" ახლა ძალზე უჭირს, შეიძლება, ნიგმატულინი 1-2 მილიონ ეროდ გაყიდოს, რაც ხელს აძლევს „მილანს", მეკარეთა სხვა კანდიდატურები კი – კუდიჩინი „ჩელსიდან" და კანი „ბავარიიდან" გაცილებით ძვირად ფასობს.

იტალიური სატრანსფერო ბაზარი 2 იანვარს გაიხსნება და 21 იანვრამდე გასტანს, ისე რომ, ბევრი რამ გაირკვევა.

სპორტის რედაქცია

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა"!

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 319-320, სამშაბათი, 31 დეკემბერი, 2002 წელი.

ალბომში

ყველას რაიმე აქვს სახსოვარი

საქართველოს სახალხო განათლების მუშაკთა დელეგაცია ბაქოში. 1963 წელი.

მოგვაწოდა ზენადი სანაიამ.

კალენდარი

2003 წლის უქმე დღეები

1 იანვარი – ახალი წელი (ოთხშაბათი);
2 იანვარი – (ხუთშაბათი);
7 იანვარი – ქრისტეშობა (სამშაბათი);
19 იანვარი – ნათლისღება (კვირა);
3 მარტი – დედის დღე (ორშაბათი);
9 აპრილი – საქართველოს ეროვნული ერთიანობის, სამოქალაქო თანხმობისა და სამშობლოსათვის დაღუპულთა მოხსენიების დღე (ოთხშაბათი);
27 აპრილი – აღდგომა (კვირა);
28 აპრილი – მიცვალებულთა მოხსენიების დღე (ორშაბათი);
9 მაისი – ფაშიზმზე გამარჯვების დღე (ორშაბათი);
26 მაისი – საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის დღე (ორშაბათი);
28 აგვისტო – მარიამობა (ხუთშაბათი);
14 ოქტომბერი – მცხეთობა, სვეტიცხოვლობა (სამშაბათი);
23 ნოემბერი – გიორგობა (კვირა).

ღიმილის დოზა

შვეიცარიელი შინ ბრუნდება და ცოლს საყვარელთან წაასწრებს. შიშველი საყვარელი წამოხტება საწოლიდან, შევარდება აბაზანაში და პირსახოცს წელსქვემოთ შემოიხვევს.

ამის შემხედვარე, ქმარი გადაირევა, შეუვარდება აბაზანაში ყვირილით: „არა! არა!"

ცოლი კანკალებს: აი, ახლა მოკლავს საყვარელს, აი, ახლაო. ესეც მივარდება აბაზანის კართან და ხედავს, ქმარი ისტერიკაშია, ალუპყრია ხელები და წამებულის ხმით ამოსთქვამს:

— არა და არა! ეს პირის სახოცია! -

* * *

იცით, როგორ უნდა დაისვენოს ერთი საგზურით მთელმა კოლექტივმა? არა? გეტყვით: შეაგროვეთ ფული, იყიდეთ საგზური და დირექტორს აჩუქეთ.

* * *

ახალი წლის კვირაძალს რუსეთის ფედერაციის მთავრობამ გადაწყვიტა ამოეღო რუსული ანბანიდან ყველა ასო, რომელიც უცენზურო სიტყვებში არის გამოყენებული და — დარჩა რუსეთი ანბანის გარეშე.

* * *

გინდ დაიჯერე, გინდ — არა: იყო დრო, როდესაც ადამიანები ახალ წელს უტელევიზოროდ ხვდებოდნენ.

* * *

ნაძვისხეები მოდიან და მიდიან, სათამაშოები რჩება.

საახალწლოდ

ქართული მოდის სამყაროს მსოფლიო გაიცნობს...

ბოლო დროს ქართული მოდა საგრძნობლად განვითარდა, გამოჩნდნენ ახალგაზრდა, ნიჭიერი, მართლაც პროფესიონალი დიზაინერები, რომელთა შემოქმედებამ მაღალი მოდის სამყაროს ყურადღებაც კი მიიპყრო. ამის ერთ-ერთი დადასტურებაა ის, რომ საახალწლოდ ქართველი მოდელები და დიზაინერები, მსოფლიო მოდის ყველაზე პრესტიჟულ სატელევიზიო არხზე გამოჩნდებიან.

ცნობილია, რომ დღეისათვის აქტუალურია 70-იანი წლების მსგავსი მოდა. სწორედ ამიტომაც ეწოდა შოუს „ტკბილი მოგონებები 70-იანი წლებიდან", რომელსაც ქართველები „ფეშენ ტივიზე" წარმოადგენენ.

მათ, პარიზიდან გამოგზავნილი წინასაახალწლო ამანათი, ფერადი შინიონები, დღეისათვის ყველაზე მოდურემბლემიანი მაისურები მიიღეს, ანუ, შეიძლება ითქვას, ყველა ის დეტალი, რითაც მაღალი მოდის პრესტიჟული ტელეარხი „პი არ სააგენტოს" კავკასიური „ფეშენ-საღამოს" მოწყობაში დაეხმარება.

ამ მაისურებითა და ემბლემებით მორთული, დამშვენებული ოცამდე წამყვანი ქართველი მანეკენი, რამდენიმე დიზაინერთან ერთად, „ფეშენ ტივის" ეთერისთვის შოუს 31 დეკემბრის ღამეს რესტორან „ბერიკონში" გამართავს.

უკვე სახელგანთქმული თამუნა ინგოროყვას, ქეთი იაშვილისა და ავთო ცქვიტინიძის ამ საღამოსთვის შექმნილი კოსტიუმების გარდა, შოუში მონაწილე მოდელები კაბებს 70-იანი წლების მოდიდანაც შეარჩევენ, და არა მხოლოდ კაბებს, შოუს სახელწოდებას ყველა აქსესუარიც უნდა შეესაბამებოდეს, ანუ იმდროინდელი სტილი უნდა იყოს დაცული.

შეგახსენებთ, რომ ამ საღამოს ამსახველი ვიდეომასალა „ფეშენ ტივის" არხზე ორი თვის განმავლობაში იტრიალებს, რომლის საშუალებითაც მსოფლიო მოდის სამყარო ქართულ მოდურ შოუსაც გაეცნობა.

ლელა დონაძე.

სურათებზე: წინასაახალწლო ზამთრის მოდელები „ფეშენ ტივიდან".

მეუღლე დონარა, შვილი ირაკლი, ცოლისდები ლედი, ნუნუ, ქვისლები თენგიზ მონენაშვილი, გუჯარ მაწონაშვილი, ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ ა. წ. 29 დეკემბერს გარდაიცვალა

აბონ ციციაშვილი

მისამართი: ისრაელი, ბათიამი, ლივორნოს ქ. № 30, ბინა 31.

ნუგზარ ფოფხაძე, თამაზ წივწივაძე, ტატო ლასხიშვილი, აკაკი სიხარულიძე, არმაზ სანებლიძე, ბონდო მძინარაშვილი ღრმა მწუხარებით ატყობინებენ საქართველოს საზოგადოებრიობას, რომ გარდაიცვალა ცნობილი პოლიტოლოგი, საერთაშორისო მიმომხილველი და ტელეკომენტატორი, საქართველოს დიდი პატრიოტი

აბონ ციციაშვილი

და გულითადად თანაუგრძნობენ მისი ოჯახის წევრებს.

გურამ, ლეილა, ნუგზარ, ლალი, სოსო, ნანა, მამუკა სულაევები ღრმა მწუხარებით თანაუგრძნობენ ძმისშვილს – ნათია სულავას მეუღლის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

საქართველოს საელჩო ისრაელში ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს საელჩოს ყოფილი თანამშრომლის, საგანგებო და სრულუფლებიანი დესპანის, კოლეგის და მეგობრის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო და თანაუგრძნობს მის ოჯახს.

უკრაინაში, რუმინეთსა და მოლდოვას რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს საერთაშორისო ეკონომიკურ ურთიერთობათა დეპარტამენტის დირექტორის მოადგილის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საერთაშორისო სამართლებრივი ურთიერთობის დეპარტამენტი თანაუგრძნობს დეპარტამენტის უფროსს ნათია სულავას მეუღლის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

სპარტაკ ქობულია ოჯახით თანაუგრძნობს ნათია სულავას მეუღლის, თამაზ, მანონ, ნანა სულავებს სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

მარიკა, გურამ ქარქაშაძეები, ღრმა მწუხარებით თანაგრძნობას უცხადებენ ნათია, მანონ და თამაზ სულავებს მეუღლისა და სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

გურამ ახალაია ოჯახით თანაუგრძნობს ბატონ თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო და სამძიმარს უცხადებს გარდაცვლილის ოჯახსა და ახლობლებს.

მარინა გიორგობიანი და ვალერი შარიქაძე ოჯახით თანაგრძნობას უცხადებენ მანონ და თამაზ სულავებს სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ვაჟა ნიკოლაიშვილი და ნოშრევან ცინარიძე ოჯახებით თანაუგრძნობენ მანონი და თამაზ სულავებს სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ნათია, ნინო ნიკოლაიშვილები, დათო ცინარიძე თანაუგრძნობენ უახლოეს მეგობარს ნათია სულავას მეუღლის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ალეკო ჯეირანაშვილის ოჯახი ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს

მამუკა ოთარის ძე სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო და თანაუგრძნობს გარდაცვლილის ოჯახს.

საქართველოს შსს დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის ქ. თბილისის გლდანი-ნაძალადევის რაიონის დაცვის პოლიციის განყოფილება ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს და თანაუგრძნობს დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის თავმჯდომარეს თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ქუთაისის დაცვის პოლიციის სამმართველოს თანამშრომლები თანაგრძნობას უცხადებენ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის თავმჯდომარეს თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ვაჟა ვარდანიძე ოჯახით თანაგრძნობას უცხადებს დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის თავმჯდომარეს თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

რეზო ცანავა ოჯახით თანაუგრძნობს თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ნუგზარ და ვიკა სულავები ოჯახით, ღრმა მწუხარებით თანაუგრძნობენ ნათია, მანონ და თამაზ სულავებს მეუღლისა და სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალებას.

ქ. თბილისის გლდანი-ნაძალადევის შს სამმართველო ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს და თანაგრძნობას უცხადებს შს სამინისტროს დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის თავმჯდომარის თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონის დაცვის პოლიციის სამმართველოს პირადი შემადგენლობა გულწრფელად თანაუგრძნობს დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის თავმჯდომარეს, პოლიციის გენერალ-მაიორ თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ხსოვნა

ვახტანგ ბერაია

გარდაიცვალა ქალაქ ფოთის ღირსეული მოქალაქე, ჭეშმარიტი მამულიშვილი, ტექნიკური ინტელიგენციის ღირსეული წარმომადგენელი ვახტანგ შალვას ძე ბერაია.

დაიბადა 1942 წელს ქალაქ ფოთში, აქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა. შემდეგ სწავლა გააგრძელა თბილისის ზოოვეტინსტიტუტში. ოცდაათ წელზე მეტი ემსახურა ფოთში თევზის მრეწველობის განვითარების საქმეს. დაუსწრებლად დაამთავრა ასტრახანის თევზის მრეწველობის ინსტიტუტი ტექნოლოგიის დარგით. მუშაობდა სხვადასხვა ხელმძღვანელ თანამდებობებზე ფოთის საოკეანო თევზჭერის სამმართველოში.

წლების განმავლობაში იყო საქართველოს მეთევზეთა კოლმეურნეობის რესპუბლიკური კავშირის თავმჯდომარის მოადგილე. ბოლო წლებში კი – თევზის სარეწაო რესპუბლიკური მტაბის თავმჯდომარის მოადგილე. ხანგრძლივი შრომითი საქმიანობის განმავლობაში იგი გარშემომყოფთა დიდი პატივისცემით სარგებლობდა და დამსახურებული ავტორიტეტი ჰქონდა მოხვეჭილი. მუდამ საქმიანი, მაღალმოქალაქეობრივი ღირსებებით შემკული, საკმაოდ პრინციპული და უანგარო, ის ერთნაირად საყვარელი იყო ყველასთვის.

ვახტანგი გამორჩეული პიროვნება იყო. მუდამ ხალისიანი და შემართული, თავმდაბალი და მორიდებული, უიშვიათესი, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი ხიბლის მქონე, სულით ხორცამდე პატიოსანი, შეუდარებელი გულუხვობაში, სხვისადმი ზრუნვასა და დახმარებაში. უერთგულესი, უღალატო კაცის სახელს ატარებდა. და ერთხელ მხოლოდ თავისი სიკვდილით გვიღალატა.

ბევრჯერ გაგიხსენებთ და მოგიგონებთ შენი სიყრმის მეგობრები, ყოველთვის დაუვიწყარი იქნება შენი სულიერი სიწმინდე, სათნოება და მგზნებარე მამულიშვილობა.

ღმერთმა ნათელში ამყოფოს შენი ლამაზი სული.

ვაჟა ბასილაია, იგორ მამალაძე, ნუგზარ ცომაია, გოგი მელიქია, გაურ ცომაია, გაურ პაჭკორია.

ზაქარია თელია

საქართველოს სპორტულმა და სამედიცინო საზოგადოებამ დიდი დანაკლისი განიცადა, გარდაიცვალა ჩვენი ქვეყნის სპორტული მედიცინის პატრიარქი, პროფესორი ზაქარია თელია.

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის დამთავრებიდან სიცოცხლის ბოლო დღეებამდე მისი მოღვაწეობა მთლიანად დაკავშირებული იყო სპორტთან. წლების განმავლობაში იყო თბილჯანაანის საექიმო ფიზკულტურის №1 დისპანსერის მთავარი ექიმი, საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის აკადემიის სპორტული მედიცინის კათედრის გამგე. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ზ. თელიას მუშაობა ფეხბურთში, კერძოდ, თბილისის „დინამოში", სადაც იგი ხუთი ათეული წლის განმავლობაში ილვწოდა (გუნდისადმი ასეთი ერთგულება ერთადერთი პრეცენდენტია, რაც სპეციალური სიგელით აღნიშნა კიდეც ფიფას პრეზიდენტმა ზ. ბლატერმა. 50-იან წლებში ზ. თელია მუშაობდა საბჭოთა კავშირის კალათბურთელთა ნაკრები გუნდის უფროს ექიმად, წლების განმავლობაში კი საბჭოთა კავშირის ფეხბურთელთა ნაკრები გუნდის ექიმ-კონსულტანტად.

საექიმო საქმიანობასთან ერთად ბატონი ზაქრო აქტიურ სამეცნიერო მოღვაწეობასაც ეწეოდა. მის მიერ 100-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომია გამოქვეყნებული. მათ შორის 4 მონოგრაფია და სახელმძღვანელო სპორტის მედიცინის და ფიზიკური რეაბილიტაციის აქტუალურ საკითხებზე. მრავალწლიანი და ნაყოფიერი მუშაობისათვის მაღალკვალიფიციური სპორტული კადრების მომზადების საქმეში შეტანილი წვლილისათვის ბატონი ზაქარია დაჯილდოებული იყო: საქართველოს უმაღლესი საბჭოს საპატიო სიგელით, ნიშნებით „ფიზიკური კულტურის და ჯანმრთელობის დაცვის წარჩინებული", მედლით „შრომითი მამაცობისათვის", ღირსების ორდენით და სხვ.

პროფესორ ზაქარია თელიას სახით ქართულმა სპორტმა და სამედიცინო საზოგადოებამ, საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის აკადემიამ დაკარგა თავისი საქმის უერთგულესი სპეციალისტი, რომელიც დიდ სიყვარულსა და პატივისცემას იმსახურებდა სტუდენტებსა და კოლეგებში. მისი ხსოვნა დიდხანს დარჩება მის აღზრდილებსა და ქართული სპორტის მოამაგეთა ხსოვნაში.

საქართველოს სახელმწიფო ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის აკადემია.

რევაზ ყიფიანი ოჯახით თანაგრძნობას უცხადებს ახლო მეგობარს თამაზ სულავას სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო მწუხარებას გამოთქვამს, სამინისტროს საერთაშორისო სამართლებრივი ურთიერთობის დეპარტამენტის უფროსის ნათია სულავას მეუღლის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

ჯონი და როდამ ხეცურიანები თანაუგრძნობენ თამაზ და მანონ სულავების ოჯახს სიძის

მამუკა სულაბერიძის

გარდაცვალების გამო.

როლანდ გილიგაშვილი ოჯახით თანაგრძნობას უცხადებს საქართველოს პარლამენტის წევრს პეტრე ბერაიას ძმის

ვახტანგ ბერაიას

გარდაცვალების გამო.

ალეკო, ნინო, ეთერ კაკულიები, ნოდარ ტყეშელაშვილი ოჯახებით თანაუგრძნობენ პეტრე და დარეჯან ბერაიებს ძვირფასი ძმისა და მეუღლის

ვახტანგ ბერაიას

გარდაცვალების გამო.

ვიტალი ხაზარაძე ოჯახით ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს და თანაუგრძნობს პეტრე ბერაიას ძმის

ვახტანგ ბერაიას

გარდაცვალების გამო და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

რევაზ ყიფიანი თანაუგრძნობს პეტრე ბერაიას ძმის

ვახტანგ ბერაიას

გარდაცვალების გამო და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

საპარლამენტო ფრაქცია „მოქალაქეთა კავშირი" და მისი აპარატი თანაუგრძნობს პეტრე ბერაიას ძმის

ვახტანგ ბერაიას

გარდაცვალების გამო და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

საქართველოს კინემატოგრაფისტთა კავშირი ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა ამავე კავშირის ლვაწლმოსილი მუშაკი, მთავარი ბუღალტერი

არა ალიხანოვა

და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

ხსოვნა

მამუკა სულაბერიძე

ვინ იფიქრებდა, რომ ახალი წელი, ამდენი სითბოთი, სიყვარულით და პეწით სავსე, ქართველი დიპლომატებისათვის აგრერიგად სამწუხარო და დარდიანი იქნებოდა. სამძიმარს ვიღებთ, ვინაიდან გარდაიცვალა ჩვენი მეგობარი, ჩვენი კოლეგა, შესანიშნავი ქართველი, ლამაზი ოჯახის, კეთილშობილი სამეგობროს მქონე კაცი – ჩვენი მამუკა სულაბერიძე.

მამუკა სულაბერიძე ეკუთვნოდა ქართველ დიპლომატთა იმ თაობას, რომელმაც ჩვენი სამშობლოსათვის უმნიშვნელოვანესი საქმის კეთება ჩვენივე დამოუკიდებლობის დასაბამიდან დაიწყო. ეკუთვნოდა ქართველ დიპლომატთა იმ თაობას, რომელმაც XXI საუკუნეში უნდა დაიცვას ჩვენი გენი, ჩვენი მრწამსი, ჩვენი ტრადიცია, ჩვენი წარსული და მომავალი – ის, რასაც ქართული სახელმწიფო ჰქვია.

მამუკამ ნამდვილი დიპლომატის გზა გაიარა. ერთ ხანობას ჩვენი დესპანი იყო ისრაელში და ვინ იფიქრებდა, რომ მაღალი ღმერთი ვერ დაიცავდა იერუსალიმში ჯვარდაწერილ კაცს.

წავიდა მამუკა.

წავიდა ისე ღირსეულად და უპრეტენზიოდ, როგორც აკეთებდა საქმეს, როგორც ეფერებოდა თავის მეგობრებს და კოლეგებს, როგორც დადიოდა მისთვის ასე საყვარელი საგარეო საქმეთა სამინისტროს დერეფნებში.

საქართველოს დიპლომატიური კორპუსის სახელით ღრმა მწუხარებას გამოვხატავთ და გვწამს, რომ მამუკა სულაბერიძის ჯიში და გენი არ დაიკარგება, ის კვლავაც იმძლავრებს და მამუკას სულს ნათელი დაადგება.

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

გურამ გაბუნია

გარდაიცვალა ლვაწლმოსილი გეოლოგი, ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, საქართველოს დამსახურებული გამომგონებელი და რაციონალიზატორი გურამ ვარლამის ძე გაბუნია.

გურამ გაბუნია დაიბადა 1934 წელს ჩოხატაურის რაიონის სოფელ ხიდისთავში. 1957 წელს დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სამთო-გეოლოგიური ფაკულტეტი, რომლის დამთავრების შემდეგ მუშაობდა თბილქალაქპროექტში, ბათუმის ნავთობგადამამუშავებელ ქარხანაში, გეოლოგიური სამმართველოს სისტემაში, სამთო საქმის ინსტიტუტში, ბაქოს ბურღვის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში, ზღვაზე ბურღვის მთავარ სამმართველოში, გაერთიანება „საქნავთობში", ნავთობის გეოლოგიურ-საძიებო საკავშირო სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში, გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში, ხოლო 1975 წლიდან სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე ღრმა და სტრუქტურული ბურღვის საწარმო „მაგმათერმში" მთავარ ინჟინრად. ბატონი გურამი ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი იყო 196[illegible] წლიდან, ხოლო 1971 წელს მიენიჭა უფროსი მეცნიერი თანამშრომლის წოდება. იყო 70 შრომის ავტორი, მათ შორის 50 გამოქვეყნებულია. მისიჭებული ჰქონდა საქართველოს დამსახურებული გამომგონებლისა და რაციონალიზატორის საპატიო წოდება, ჰქონდა 6 გამოგონება, დაჯილდოებული იყო მედლებით, სიგელებით და დიპლომებით, მათ შორის საკავშირო გამოფენის ორი ვერცხლის მედლით.

გურამ გაბუნიას დიდი წვლილი მიუძღვის ბურღვის ტექნოლოგიის, გამრეცხი სითხეების დამუშავების, ჭაბურღილის რეცხვისა და საცავი კოლონების დაცემენტების ჰიდროდინამიკის, პროდუქტიული ჰორიზონტების გახსნის და ექსპლოატაციის საკითხების სრულყოფაში. განსაკუთრებით საყურადღებო მეცნიერული ნაშრომები მიუძღვნა მან ჭაბურღილის პირზე შეკრებილი ინფორმაციის მათემატიკური მეთოდებით დამუშავებას და ერთსაღარავიანი და ალმასის სატეხების ეფექტურად გამოყენების საკითხებს.

ბატონ გურამს გააჩნდა დიდი პრაქტიკული გამოცდილება და მაღალი თეორიული მომზადება, იყო განსაკუთრებულად მაღალი კვალიფიკაციის სპეციალისტი. სწორედ ამ თვისებების გამო ფართოდ აღინიშნებოდა მისი მოღვაწეობა აზერბაიჯანსა და გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში.

ბატონი გურამი იყო უაღრესად კეთილშობილი, სპეტაკი და პრინციპული პიროვნება. საოცრად მზრუნველი და მოყვარული თავისი ოჯახის, მეგობრების და ახლობლების, მისი ნათელი ხსოვნა მუდამ დარჩება ახლობლების, მეგობრების და კოლეგების გულში.

საქართველოს გეოლოგიის სახელმწიფო დეპარტამენტი;
სს „საქართველოს გეოლოგიისა და სამთო საქმის ეროვნული კომპანია";
ღრმა და სტრუქტურული ბურღვის საწარმო „მაგმათერმი";
გეოლოგიის, გეოდეზიის და კარტოგრაფიის პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭო.

საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს აკად. კ. ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მეანობა-გინეკოლოგიის ს/კ ინსტიტუტი, ექიმთა დიპლომისშემდგომი აკადემია, № 1 მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრა ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა გამოჩენილი ქართველი პედიატრი, ფაღავას სახელობის პედიატრიის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

თამაზ ჭურაძე

და თანაუგრძნობენ მის ოჯახს.

საქართველოს მიწის მართვის სახელმწიფო დეპარტამენტის თანამშრომლები ღრმა სამძიმარს უცხადებენ თემურ გვანცელაძეს

მამის

გარდაცვალების გამო.

საქართველოს განათლების სამინისტრო სამძიმარს უცხადებს კადრების სამმართველოს მთავარ სპეციალისტს ქალბატონ მანანა ოზაშვილს

დედის

გარდაცვალების გამო.

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, ი. ფაღავას სახელობის პედიატრიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, საქართველოს და თბილისის პედიატრთა ასოციაცია, საქართველოს ბავშვთა ალერგოლოგთა და კლინიკურ იმუნოლოგთა ასოციაცია ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, აკადემიკოსი

თამაზ ჭურაძე

და თანაუგრძნობენ განსვენებულის ოჯახს.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე ანაწყობ 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალების პუბლიკაციისთვის ჰონორარი არ გაიცემა.

რედაქცია მადლობას უხდის ყველას, ვინც გაზეთის ეს ნომერი შეიძინა და წაიკითხა!

საქართველოს რესპუბლიკა
САКАРТВЕЛОС РЕСПУБЛИКА
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
გამოცემას უზრუნველყოფს შპს „პრესა-2002"

მთავარი რედაქტორი არმაზ სანებლიძე.
სარედაქციო კოლეგია: ალეკო ასლანიშვილი, როლანდ ბასილაშვილი, გურამ გოგიაშვილი, ბონდო გულიაშვილი, რუსუდან ლორთქიფანიძე, ბონდო მძინარაშვილი, რუსლან რუსია, სპარტაკ ქობულია, ბექა ჭედია, ოთარ ხუციშვილი.

დამფუძნებლები - „საქართველოს რესპუბლიკის" ჟურნალისტები

ნომრის მორიგე რედაქტორი
ბონდო მძინარაშვილი.

ინდექსი 66434

მისამართი: 380008, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14. ტელ: 99-73-24.
სარეკლამო განყოფილება - ტელ: 93-28-13.
ელექტრონული ფოსტა - sakresp@gol.ge
იბეჭდება გამომცემლობა „კოლორის" სტამბაში, რუინიგზის ჩიხი 20.